Solinus

Georgius Valla in Ciceronis librum de fato commentarium.

Idem in Ibin. De universitate.

Caius Crispus Salustius opera.

12-2-14

I
00347

SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

BIBLIOTECA
DE LA
UNIVERSIDAD DE SALAMANCA.
Sala Est. Tab. Núm.

VNIVERSIDAD
D SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

347

347

2 - 12 - 2 - 13

IVLII SOLINI DE SITV ORBIS TERRARVM ET MEMORABILIBVS QVAE MVNDI AMBITV CONTINENTVR LIBER.

PRAEFATIO. CA.I.

CVM·ET·AVRIVM·CLAEMENTIA & optimarꝫ artiū ſtudiis præſtare te cæteris ſentiā: idq; oppido exptus de beniuolentia tua nihil temere perceperī: putaui examē opuſculi huius tibi potiſſimū dare: cuius uel īduſtria promptius ſuffragiū: uel benignitas ueniam ſpondebat faciliorem. Liber eſt ad compendium præparatus: q̄tumq; ratio paſſa eſt: ita moderate repreſſus: ut nec ī eo prodiga ſit copia: nec damnoſa concinitas. Cui ſi animum propius intenderis: uelut fermentū cognitionis magis ei ineſſe: q̄ brateas eloquentiæ deprehendes. Exquiſitis.n. aliquot uoluminibus ſtuduiſſe me cōpēdio fateor: ut & a notioribus referrem pedē: & remotis largius immorarer. Locorum commemoratio plurimum tenet: ī qua parte ferme inclinatior eſt uniuerſa materies: quorū commeminiſſe ita uiſum eſt: ut inclytos terrarum ſitus & inſignes tractus maris ſeruata orbis diſtinctiōe ſuo quoq; ordine redderemus. Inſeruimus etiam pleraq; differenter congruentia: ut ſi nihil aliud ſaltem uarietas ipſa legentiū faſtidio mederetur. Inter hæc hominū & aliorū animaliū naťas expreſſius. Addita pauca de arboribus & lapidibus exoticis: de extimarum gentium formis: de ritu diſſono abditarū nationum: nonnulla etiam digna memoratu: quæ prætermittere incurioſum uidebatur: quorūq; auctoritas: quod imprimis induſtriæ tuæ inſinuatum uelim: de ſcriptoribus manat receptiſſimis. Quid.n. proprium noſtrum

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

eſſe poterit:cũ nihil omiſerit antiquitatis diligentia:quod intactũ ad hoc uſq; æui pmaneat? Quapropter quæſo ne te de præſenti tẽpore libres:quãdo quidẽ ueſtigia monetæ ueteris pſecuti opiniones uniuerſas eligere maluimus potius:q̃ innouare. Itaq; ſiqua ex iſtis ſecus q̃ opto ĩ animũ tuum ueniant:des uelim infantiæ meæ ueniã. Conſtantia ueritatis penes eos eſt:quos ſecuti ſumus. Sicut ergo hi:q corporum formas æmulantur:poſtpoſitis quæ reliq̃ ſunt: ante omnia effigiant modum capitis: nec in alia membra prius lineas deſtinant:q̃ ab ipſa ut ita dixerim figurarũ arce auſpicium faciant inchoãdi:nos quoque a capite orbis: id eſt ab urbe roma principium capeſſemus:q̃uis nihil ſuper ea doctiſſimi auctores reliquerint: quod ĩ nouũ præconiũ poſſit ſuſcitari: ac pene ſuperuacaneũ ſit relegere tramitẽ decurſũ tot annalibus. Ne tamen prorſus diſſimulata ſit: originem eius quanta ualemus:proſequamur fide.

DE Origĩe urbis rõæ & tpĩbus eius & regibus. Ca.ii.

ſ Vnt qui uideri uelint romæ uocabulum ab Euandro primũ datũ:cũ oppidũ ibi extẽdiſſet:quod extructũ antea ualentiam dixerat iuuẽtus latina: ſeruataq; ſignificatione impoſiti prius nominis romã græce ualentiã nominatã. Cũ arcades habitaſſẽt ĩ excelſa pte mõtis: deriuatũ deinceps:ut tutiſſima urbiũ arces uocarentur. Heraclidi placet troia capta quoſdam ex achiuis in ea loca: ubi nunc roma eſt: deueniſſe per tyberim: deinde ſuadente Rome nobiliſſima captiuarũ:quæ his comes erat: incẽſis nauibus poſuiſſe ſedes: ſtruxiſſe mœnia: & oppidum ab ea romen uocauiſſe. Agathodes ſcribit Romen nõ captiuã fuiſſe: ut ſupradictũ ẽ: ſed Aſcanio natã: Aeneæ neptẽ appellatiõis ipſius cauſam fuiſſe. Traditur etiã ꝓpriũ romæ nomen: uerũtamen uetitum publicari:quãdo qdẽ quo minus enũtiaret̃:cerimoniarũ arcana ſanxerũt:ut hoc pacto noticiam eius aboleret fides placitæ taciturnitatis. Valerium deniq;

Soranũ: ꝙ cõtra interdictũ eloq id auſus foret:ob meritũ ꝓfanæ uocis neci datũ. Inter antiquiſſimas ſane religiões ſacellũ colit̃ Angeronæ:cui ſacrificat̃ ante diẽ.xii. kalẽdarũ ianuar̃: quæ diua præſul ſilentii ipſius prænexo obſignatoq; ore ſimulacrũ habet. De tẽporibus urbis conditæ ambiguitatũ quæſtiones excitant: ꝙ quædam ibi multo ante Romulũ cõdita ſunt. Quippe arã Herculis: quã uouerat ſi amiſſas boues reperiſſet:punito Caco patri inuentori dicauit:qui Cacus habitauit locum: cui ſalme nomẽ eſt: ubi trigemina nunc porta. Hic ut Celius tradit: cũ a Tarcone tyrrheno:ad quẽ legatus uenerat:miſſo Maſſiæ regis ſocio Megale phrygiæ cuſtodiæ foret datus: fruſtratus ẽ uicula: & unde uenerat rediit: præſidiis ãplioribus occupato circa uulturnum uel campaniã regno. Dum attrectare etiã ea auderet:quæ conceſſerant ĩ arcadũ iura: duce Hercule qui tũc forte aderat oppreſſus eſt:& Megalẽ ſabini receperunt diſciplinam augurandi ab eo edocti. Suo quoque nomini Hercules inſtituit arã: quæ maxĩa apud pontifices habet̃: cum ſe ex Nicoſtrate Euãdri matre: quæ a uaticinio Carmẽtis dicta eſt: immortalẽ cõperiſſet. Conſpectum etiam intus ꝙ ritus ſacrorũ factis bouicidiis docuit boetios. Sacellum Herculis in foro boario eſt:ĩ quo argumẽta cõuiuii lætæ maieſtatis ipſius remanent. Nã diuinitus illo neque canibus neq; muſcis ingreſſus eſt. Cum.n. uiſcerationem ſacrificii litaret: Myagrum deum dicit̃ imprecatus. Clauã uero in aditu reliquiſſe: cuius olfactu refugerent canes: id uſq; nunc durat. Aedẽ etiã quæ Saturni ærarium fertur: comites eius condiderunt ĩ honorẽ Saturni: quẽ cultorem regionis illius cognouerãt extitiſſe. Item & mõtem capitolinum ſaturnium noĩauerunt. Caſtelli quoq; portã: quã excitauerant ſaturniam noĩauerunt: quæ poſtea pandata uocitata eſt. Pars autẽ infima capitolini mõtis habitaculũ Carmentæ fuit:ubi Carmentis fanum eſt: a quo carmẽtali

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

portæ nomen datum eſt. Palatiũ uero nemo dubitauerit:
quin arcades habeat auctores : a quibus primum palante-
um oppidum conditũ: quod aliquandiu aborigines habi-
tarũt : ſed ꝓpter icõmodũ uicinæ paludis quã præterfluẽs
tyberis fecerat: ꝓfecti reate poſtmodũ reliquerunt. Sũt q
uelĩt a balatibus ouiũ mutata littera : uel a Pale paſtorali
dea:aut(ut Silenus ꝓbat)a Palante Hyperborei filia: quam
Hercules ibi cõpreſſiſſe uiſus ẽ:nomẽ mõti adaptatũ. Sed
q̃q̃ iſta ſic cõgruãt:palã ẽ ꝓſpero illi augurio deberi gloriã
romani nois:maxĩe cũ annoꝝ ratio faciat cardinẽ ueritati.
Nã ut affirmat Varro auctor diligẽtiſſimus:romã cõdidit
Romulus Marte genitus & Rhea ſiluia : uel ut nonnulli
Marte & Ilia. Dictaq; eſt primũ roma q̃drata : ꝙ ad æqli-
briũ foret poſita. Ea ĩcipit a ſilua quæ eſt ĩ area Appollinis
& ad ſupciliũ ſcalaꝝ Caci habet terminũ. Ibi tuguriũ fuit
Fauſtuli:ibi Romulus mãſitauit:qui auſpicato fũdamẽta
murorum iecit duodeuigĩti natus annos.xi.kalend.maias
hora poſt ſecundã ante tertiã. Vel ſicut Lucius Tarcõtius
ꝓbat mathematicoꝝ nobiliſſimus: ioue in piſcibus ſatño
uenere marte mercurio ĩ ſcorpione:ſole ĩ tauro:luna in li-
bra cõſtitutis. Et obſeruatum deinceps: ne qua hoſtia pa-
rilibus cæderetur: ut dies iſte a ſanguine purus eſſet:cuius
ſignificationẽ de partu Iliæ tractã uolunt. Idem Romulus
regnauit annos.vii.& .xxx. De cenienſibus egit primum
triũphũ:et Acroni regi eoꝝ detraxit ſpolia: quæ Ioui fere-
trio primus ſuſpendit:et opima dixit. Rurſũ de antenna-
tibus triumphauit:de ueientibus poſtremo. Apud capreæ
paludẽ apparere deſiit q̃ntilibus nonis. Cæteri reges qbus
locis habitauerĩt: dicemus. Tatius in arce : ubi nunc ædes
eſt Iunonis monetæ: q anno quĩto q̃ ĩgreſſus urbẽ fuerat:
a laurẽtibus ĩterẽptus eſt.vii.& uiceſĩa olympiade hominẽ
exiuit. Numa ĩ mõte primũ quirinali: deide ꝓpter ædem
Veſtæ ĩ regia quæ adhuc ita appellatur : q regnauit annis

tribus & q̃dragĩta: ſepultus ſub ianiculo. Tullus Hoſtili-
us in uelia:ubi poſtea deũ penatũ ædes facta ẽ: q regna-
uit annos duos & trigĩta:obiit olympiade q̃nta & trigeſĩa.
Ancus Martius in ſũma ſacra uia:ubi ædes Larum eſt:qui
regnauit annos q̃ttuor & uiginti:obiit olympiade prima &
.xl. Tarquinius priſcus ad mugoniã portã ſupra ſũmam
nouã uiã:qui regnauit annos.vii. &.xxx. Seruius Tullus
eſquilinius ſupra cliuũ olbiũ:qui regnauit annos duos &
.xl. Tarquinius Supbus & ipſe eſquilinius ſupra cliuum
pullium ad fœcundalem lacum:qui regnauit annos.xxv.
Cincio romã duodecima olympiade placet cõditã: Pictori
octaua. Nepoti & Lutatio opiniões erãt Oſtheni & Apol-
lodoro cõprobãtibus olympiadis.vii.anno ſecundo. Põ-
ponio Attico & M. Tullio olympiadis.vii.ãno tertio. Col-
latis igitur noſtris & græcoꝝ tẽporibus inuenimus ĩcipiẽte
olympiade.vii. romã conditam anno poſt ilium captum
.cccc.xxxiii. Quippe poſt certamẽ olympiacũ:quod Her-
cules in honorẽ ataui materni Pelopis ediderat: ĩtermiſſũ
Picus filius eius inſtaurauit poſt excidiũ troiæ anno q̃dri-
gẽteſimooctauo. Ergo ab iſto numerat̃ olympias prima.
Ita ſex mediis olympiadibus ĩteriectis:quibus ſingulis ãni
quaterni ĩputant̃: cũ ſeptĩa cœptãte roma cõdita ſit: ĩter
exortũ urbis & troiã captã iure eſſe quadrĩgẽtos annos &
.xxxiii.cõſtat. Huic argumẽto id accedit : ꝙ cũ Caius Põ-
peius Gallus & Quintus Vranius urbis cõditæ anno octĩ-
genteſimoprimo fuerũt cõſules:conſulatui eoꝝ olympias
.vii.& ducẽteſima actis publicis ãnotata eſt. Quater ergo
multiplicatis.vi. & ducentis olympiadibus erũt ãni octin-
genti.xxiiii. quibus ſeptimæ olympiadis annectendus eſt
primus annus:ut in ſolidũ colligãt anni octingẽti.xxv. ex
qua ſũma detractis.xx.annis &.iiii. olympiades retro ſex
manifeſte fuerũt octĩgẽti & unus ãnus reliq. Quapropter
cũ octingenteſimo primo anno urbis cõditæ ducenteſima

VNIVERSIDAD
D'SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

olympias cõputeť:par ē romã.vii.olympiadis anno primo
credi conditã. In q̃ regnatũ ē annis ducentis.xli. Decẽuiri
creati anno.ccc.ii. Primũ punicũ bellũ anno.ccc.octogeſi/
monono: ſecundũ anno quĩgenteſio triceſio quĩto: tertiũ
ſexcenteſioq̃rto:ſociale ſexcẽteſimo ſexageſioſecundo. Ad
Hircũ & Caium Panſã cõſules anni ſexcẽti &.xl. quorum
cõſulatu Cæſar Auguſtus eſt cõſul creatus octauũdecimũ
annũ agẽs:qui prĩcipatũ ita ingreſſus ē:ut uigilãtia ipſius
non modo ſecuꝝ:ueꝝ etiã tutu ĩperiũ eſſet:quod tempus
ferme ſolũ repertũ eſt:quo plurimũ & arma ceſſauerunt:
& ingenia floruerunt : ſcilicet ne inerti iuſticia languerent
uirtutis opera bellis quieſcentibus.

DE Diuiſione anni & diebus intercalaribus. Cap.iii.

t Vnc ergo primũ curſus ãni pſpecta ratio : quæ a reꝝ
origine ꝓfunda caligine tegebať. Nã ante Auguſtũ
Cæſarẽ ĩcerto modo annũ cõputabant: qa apud ægyptios
quattuor mẽſibus terminabant:apud arcades tribus:apud
acarnanas ſex:in italia apud lauinios.xiii. quorum annus
.ccc.lxxiiii.diebus ferebať. Romani in initio annũ.x.mẽſi/
bus cõputabãt:a martio auſpicãtes adeo:ut eius die prima
de aris ueſtalibus ignẽ accẽderẽt:mutarẽt ueteribus uirides
laureas:ſenatus & populus comitia agerẽt:matronæ ſeruis
ſuis cœnas ponerẽt:ſicut ſatnalibus domini:illæ ut hono/
re prõptius obſequm ꝓuocarent:hi q̃ſi gratiã repenſarent
pfecti laboris:maxĩe qa hunc menſẽ principẽ teſtãť fuiſſe:
quiq; ab hoc quĩtus erat:quĩtilis dictus ē.deinde numero
decurrente decẽber ſolennẽ circũ finiebat intra diem trecẽ/
teſimũq̃rtum. Tunc.n.iſte numerus explebat annum:ita
ut ſex menſes trecentoꝝ dieꝝ eſſent:q̃ttuor reliqui trecẽtis
& ſingulis explicarenť. Sed quoniam ratio illa añ Numã
a lunæ curſu diſcrepat:lunari cõputatione annũ pæq̃runt
quĩq̃gĩta & uno die auctis. Vt ergo pficerent.xii.mẽſes:de
ſex menſibus ſupioribus detraxerũt dies ſingulos:eoſq;.l.

iſtis & uno annexerũt:factiq;.lvii. diuiſi ſũt ĩ duos mẽſes:
quoꝝ alter.xxix.alter.xxviii.dies cõtinebat. Sic annus ha/
bere.v.atq;.l.trecentos dies cœpit. Poſtmodũ cũ pſpicerẽt
temere annũ diuiſũ ĩtra dies quos ſupra diximus : qñqdẽ
appareret ſolis meatũ nõ ante trecẽteſimumqntum diem
abundãte ĩſuper q̃drãtis particula zodiacũ cõficere decur/
ſum:quadrantẽ illũ & decẽ dies addiderunt:ut ad liquidũ
annus diebus trecentis.lxv.cõſtaret & quadrãte : hortante
obſeruatione ĩparis numeri:quẽ Pythagoras monuit præ/
poni ĩ omnibus oportere. Vnde ꝓpter dies ĩpares dus ſu/
peris ianuarius dicať & martius:ꝓpter pares februarius q̃ſi
abominoſus inferis deputať. Cũ itaq; hæc diffinitio toto
orbe placuiſſet:cuſtodiendi quadrãtis gratia a diuerſis gẽ/
tibus uarie ĩtercalabať:nec tñ unq̃ ad liquidũ fiebat tẽpoꝝ
adæq̃tio. Græci ergo ſingulis annis.xi.dies & quadrantem
detrahebant : eoſq; octies multiplicatos ĩ annum nouum
reſeruabãt:ut cõtractus nonagenarius numerus in menſes
tres p tricenos dies fũdereť:q ãno nouo reſtituti efficiebãt
dies quadrĩgentos.xliiii. quos emboliſmos:uel hyperboli/
cas noĩabãt. Quod cum ĩ initio romani ꝓbaſſent:cõtẽpla/
tione numeri parilis offenſi neglectum breui perdiderunt:
trãſlata ĩ ſacerdotes ĩtercalandi poteſtate:qui plerũq; gra/
tificantes rationibus publicanoꝝ ꝓ libidine ſua ſubtrahe/
bãt tempora uel augebant. Cum hæc ſic forent conſtituta:
moduſq; ĩtercalãdi ĩterdũ fieret ĩminutior:ĩterdũ auctior:
uel omnino diſſimulatus præteriretť:nõnunq̃ accidebat ut
menſes qui fuerãt trãſacti hyeme: modo æſtiuum modo
auctunnale tempus ĩciderent. Itaq; Caius Cæſar uniuerſã
hãc inconſtantiã inciſa tempoꝝ turbatione cõpoſuit:& ut
certũ ſtatũ præteritus acciperet error:dies.xxi. & quadrãtẽ
ſimul intercalauit : quo pacto regradati menſes de cætero
ſtatuta ordinis ſui tempora detinerent. Ille ergo annus
ſolus trecentos.xliiii. dies habuit. Alii deinceps trecentos

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

.lx.quinos & q̄drantē. Et tum quoq; uitium admiſſum ē
p ſacerdotes. Nā cum præceptum eſſet anno q̄rto ut īter/
calarent unum diem:& oporteret cōfecto anno quarto id
obſeruari:ante q̄ quintus auſpicaret̃:illi incipiente quinto
intercalarūt nō deſinēte. Sic p annos tres &.xxx. cū nouē
dies tantūmodo ſufficere debuiſſent.xii. ſunt intercalati.
Quod deprehenſum Auguſtus reformauit:iuſſitq; annos
.xii. ſine intercalatione decurrere:ut tres illi dies qui ultra
nouenarios temere fuerant intercalati: hoc modo poſſent
repenſari:q̄ diſciplina omniū poſtea tempoꝝ fūdata ratio
eſt. Veꝝ cum hæc & multa alia Auguſti tēporibus debeāt̃:
qui pene ſine exemplo reꝝ potitus eſt:tanta & tot eius in/
ueniūt̃ aduerſa:ut nō ſit facile diſcernere calamitoſior:an
beatior fuerit. Primum ꝙ apud auunculum in petitione
magiſterii equitum prælatus eſt ei Lepidus tribunus cum
quadā auſpicantiū cœptoꝝ nota. Mox triumuiratus col/
legium prægraui poteſtate Antonii philippenſis. Inde ꝓ/
ſcriptionis īuidia:abdicatio Poſthumi Agrippæ poſt adop/
tionē. Deinde deſiderio eius inſignis pœnitētia:naufragia
ſicula:turpis ibi in ſpelunca occultatio:ſeditiones militum
plurimæ:peruſina cura:detectum filiæ adulterium: & uo/
luntas parricidialis. Nec minore dedecore nepus infamia
īcuſatæ de morte filioꝝ:& amiſſis liberis nō ſolū orbitatis
dolor:urbis peſtilentia:fames italiæ:bello illyrico anguſtia
rei militaris:corpus morbidum:cōtumelioſa diſſenſio pri/
uigni Neronis:uxoris etiā Tyberii cogitationes paꝝ fidæ:
atq; in hunc modum plura. Huiuſmodi tamen ſuprema
q̄ſi lugeret ſæculum penuria inſecuta eſt frugum omniū.
Ac ne fortuitum quod acciderat uideretur:iminētia mala
non dubiis ſignis apparuerunt. Nam Fauſta quædam ex
plebe partu uno edidit quattuor geminos : mares duos &
fœminas totidē: mōſtruoſa fœcunditate portēdens īdiciū
futuræ calamitatis. quālibet & Trogus auctor affirmet in

ægypto ſeptenos uno utero ſimul gigni. quod ibi minus
miꝝ cū fœtifero potu nilus nō tantum terraꝝ : ſed etiam
hominum fœcundet arua. Legimus Cneum Pōpeiū Eu/
tybidē fœminā aſia exhibitam : quā cōſtabat tricies enixā:
cū.xx.eius liberis in theatro ſuo publicaſſe. Vnde cōpetēs
hoc loco duco ſuper hominis generatione tractare.

DE Homine & partu: de prodigioſæ fortitudinis uiris:
de lapide alectorio. Cap.iiii.

e Teni cū de aīalibus quæ digna dictu uidebunt̃:ꝓut
patria cuiuſq; admonebit:ſimus notaturi:iure ab eo
potiſſimum ordiemur: quod reꝝ natura ſenſus iudicio &
rationis capacitate præpoſuit omnibus. Itaq; ut Democri/
tus phyſicus oſtendit:mulier ſolū animal menſtruale eſt:
cuius ꝓfluuia nō paruis ſpectata documentis inter mon/
ſtrifica merito numerantur. Contactæ his fruges non ger/
minabunt. Aceſcent muſta. Morientur herbæ. Amittent
arbores fœtus. Ferrum rubigo corripiet. Nigreſcent æra.
Siquid canes inde ederint:ī rabiē efferabunt̃ nocituri mor/
ſibus q̄bus lymphaticos faciūt. Parua hæc ſūt. Bitumen
quod ī iudæa aſphaltides gignit lacus:adeo lētū ē mollicie
glutinoſa:ut a ſe nequeat ſeparari. Eniuero ſi abrumpere
partē uelis:uniuerſitas ſequet̃:ſcindiq; nō poteſt:quoniā
in q̄tum ducat̃ extendit̃. Sed ubi admota fuerint cruore
illo polluta:ſponte diſcerpitur:& applicita tabe deducitur
paulo ante corpus unū:fitq; de tenacitate cōnexa cōtagiōe
partitio repentina. Habet plane id ſolum ſalutare : quod
auertit ſydus Helenæ pernicioſum nauigantibus. Cæterū
fœminæ quibus nimis eſt neceſſitas huiuſmodi:q̄diu ſunt
in ſua lege:non innocentibus oculis contuentur. Aſpectu
ſpecula uitiant ita ut hebetet̃ uiſu fulgor offeſus: & ſolitā
æmulationem uultus extinctus ſplendor amittat: facieſq;
obtuſi nitoris quadam caligine nubiletur. Mulierū aliæ
in æternum ſteriles ſunt : aliæ mutatis coniugiis exuunt

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

ſterilitatem:nonnullæ tantũ ſemel pariunt: quædam aut
fœminas aut mares ſemper. Poſt annũ quinquageſimũ
fœcunditas omnium conquieſcit. Nã ĩ annũ octogeſimũ
uiri generant. ſicuti Maſiniſſa rex Matimamium filium
ſeptuageſimũ & ſextũ annũ agens genuit. Cato octogeſio
exacto ex filia Solonis clientis ſui auum uticenſis Catonis
ꝓcreauit. Cõpertum & id eſt: ꝙ inter duos conceptus cũ
interceſſerit paululũ tẽporis: uterq; reſidet: ſicut ĩ Hercule
& Iphicle apparuit fratre eius: qui geſtati eodem onere in⁄
teruallis tamen quibus recepti nati uidentur. Et de Proco⁄
noſia ãcilla: quæ e duplici adulterio geminos edidit utrũq;
patri ſimilẽ. Hic Iphicles Ialaũ creat: q ſardiniã ingreſſus
palantes incolarum animos ad concordiam eblanditus
olbia atq; alia græca oppida extruxit. Iolenſes ab eo dicti
ſepulcro eius templu addiderunt: ꝙ imitatus uirtutem
patris nalis plurimis ſar iniam liberaſſet. Ante omnia
Sobolem cogitantibus ſternutatio cauẽda eſt poſt coitus:
ne prius ſemen excutiat impulſus repentinus: q̃ penetrali⁄
bus ſe matris inſinuet humor paternus. Quod ſi natalis
materia hæſerit: decimus a conceptu dies dolore grauidas
admonebit. Iam inde incipiet & capitis inquietudo: & ca⁄
ligine uiſus hebetabitur: ciborum quoq; faſtidiis ſtomachi
claudetur cupido. Conuenit inter omnes corda prius ex
uniuerſa carne formari: eaq; ĩ diem quintũ & ſexageſimũ
creſcere: deinde minui. At ex oſſibus ſpinas. Ea propter ca⁄
pitale eſt: ſi pars alterutra noceatur. Plane ſi corpuſculũ
in marem figuratur: melior eſt color grauidis: & pronior
partitudo uteri. Denique a quadrageſimo die motus.
Alter ſexus nonageſimo primum die palpitat: & concepta
fœmina geſtantis uultum pallore inficit: cruraq; præpedit
languida tarditate. In utroque ſexu cum capilli germinãt
incommodum maius eſt: fitque plenilunĩis auctior ægri⁄
tudo: quod tempus etiam editis ſẽper nocet. Cũ ſalſiores

eſcas edit grauida: unguiculis caret partus. At cum ꝓpe
ad uterum liberandum uenerint momenta maturitatis:
enitentis ſpiritum retinere plurimum congruit: quando
quidem letali mora oſcitatio ſuſpendit puerperia. Contra
naturam eſt in pedes procedere naſcentes. Quapropter
uelut ægre parti appel antur Agrippæ. Ita editi minus ꝓ⁄
ſpere uiuunt: & de uita breui æuo decedunt. Denique in
uno Marco Agrippa fœlicitatis exemplum eſt: neq; tamen
uſq; eo inoffenſæ: ut non plura aduerſa pertulerit q̃ ſecũ⁄
da. Nanque miſera pedum ualitudine & aperto coniugis
adulterio & aliquot infœlicitatis notis præpoſteri ortus
omen luit. Fœminis proinde eſt infauſta natiuitas: ſi con⁄
cretum uirginal fuerit: quo pacto genitalia fuere Corneliæ:
quæ editis Gracchis oſtentum hoc piauit inistro exitu li⁄
berorum. Rurſus necatis matribus ortus eſt auſpicatior:
ſicut Scipio Africanus prior: qui defũcta matre: ꝙ exciſus
utero in diem uenerat: primus romanorum Cæſar dictus
eſt. E geminis ſi remanente altero alter abortiuo fluxu ex⁄
ciderit: alter qui legitime natus eſt Vopiſcus nominatur.
Quidam etiam cũ dentibus naſcuntur: ut Cn us Papirius
Carbo & M. Curio dentatus ob id nominatus. Quidam
uice dentium continui oſſis armantur ſoliditate: qualem
filium bitinorum rex Pruſias habuit. Ipſum dentiũ nu⁄
merum diſcernit qualitas ſexus: cum in uiris plures ſint:
in fœminis pauciores. Quos cinodentas uocant: & quibus
gemini prodeunt a dextra parte: fortunæ blandimenta ꝓ⁄
mittunt. quibus a læua: uerſa uice. Naſcentium uox pria
uagitus eſt. Lætitiæ eni ſenſus differtur in quadrageſimũ
diem. Itaque unum ĩuenimus eadẽ hora riſiſſe: qua erat
natus: ſcilicet Zoroaſtrem mox optimarum artium peri⁄
tiſſimum. At Craſſus auus eius: quem rapuerunt bella
parthica: quia nunq̃ riſerit Faragelaſtus cognominabatur.
Inter alia Socratis magna præclarum illud eſt: ꝙ in eodẽ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

uultus tenore etiam aduerſis interpellantibus perſtitit. Heraclytus & Diogenes cynicus nihil unq̄ de rigore animi dimiſerunt: calcatiſque turbinibus fortuitorum aduerſus omnem dolorem uel miſeriā uniformi durauere ꝓpoſito. Pomponium poetam conſularem uirum nunq̄ ructaſſe habetur inter exempla. Antonium Druſum nunq̄ ſpuiſſe percelebre ē. Nonnullos accepimus concretis oſſibus eoſq; neque ſudare cōſueſcere neque ſitire. Qualis ſyracuſanus Ligdamus: q tertia & triceſia olympiade primus ex olympico certamine pancratii coronam reportauit: cuiuſq; oſſa deprehenſa ſunt medullā non habere. Maximam uiriū ſubſtantiam neruos facere certiſſimum eſt: quantoq; fuerint denſiores: tāto propēſius augeſcere firmitatē. Varro in relatione prodigioſæ fortitudinis annotauit Tricaniū gladiatorē natura ſānitem fuiſſe: qui & rectis & trāſuerſis neruis non modo crate pectoris ſed & manibus cācellatis & brachiis omnes aduerſarios leui tactu ac pene ſecuris congreſſionibus uicerit. Eius filium militem Cnei Pōpeii pari modo natum ita ſpreuiſſe hoſtem prouocantem: ut inermi eum dextra ſuperaret: & captum digito uno in caſtra imperatoris ſui reportaret. Milonem quoque crotonienſem egiſſe omnia ſupra q̄ homo ualet. Etiam hoc proditur ꝙ ictu uno nudæ manus taurum fecit uictimā: eumque ſolus una die abſumpſit non grauatus. Sup hoc nihil dubium. Nam factum elogiū extat: Victor ille omnium certaminum obiit. Sane alectorius traditur lapis: qui cryſtallina ſpecie in modum fabæ gallinaceorum uentriculis inuenitur: aptus ut dicunt prꝫliatoribus. Milon uero Tarquinii Superbi temporibus enituit.

DE Similitudine formæ: & corporum quorundam proceritate. Cap. v.

i Am uero qui defluxum animum referat ad cauſas ſimilitudinum: quantum artificis naturæ ingeniū: deprehendet. Interdum .n. ad genus ſpectant: & p ſobolē in familiam tranſitus faciunt: ſicut plerūq; paruuli modo neruos modo cicatrices modo qualeſcunque originis ſuæ notas ferunt: ut in Lepidis: quorum tres interuulſa tamen ſerie ex eadem domo obducto membrana oculo ſimiles geniti reperiuntur. Velut in bizantio nobilis picta: qui cū matrem haberet adulterio ex æthiope cōceptā: quæ nihil patri comparandum reddidiſſet: ipſe in æthiopem auum regenerauit. Sed hoc minus mirū eſt: ſi reſpicimus ad ea: quæ ſpectata ſunt inter extraneos. Regem Antiochum Artemon quidam ex plebe ſyriaca ſic facie æmula mentiebatur: ut poſtmodū Laodice uxor regia obiecto populare iſto tandiu diſſimulauit defunctum maritum: quoad ex arbitratu eius regni ſucceſſor ordinaretur. Inter Cneum Pompeium & Cn. Vibium humili loco natum tātus error extitit de paribus liniamentis: ut romani Vibiū Pōpeii nomine: Pompeium Vibii nomine cognominarēt. Oratorem Lucium Plancum Rubrius hiſtrio ſic īpleuit: ut ipſe Plancus a populo uocaret᷑. Armentarius Myrmillo & Caſſius Seuerus orator ita ſe mutuo reddiderūt: ut ſi quādo pariter uiderentur: dinoſci non poſſent: niſi diſcrepātiā habitus indicaret. Marcus Meſſala cēſorius & Menogenes ex fæce uulgari hoc fuerunt uterq; quod ſinguli: nec aliū Meſſalam q Menogenem: nec aliū Menogenē q̄ Meſſalā putauerunt. Piſcator ex ſicilia ꝓconſuli Suræ præter alia rictu oris comparabatur: ita in eodem uocis impedimento & tarditate ſono linguæ naturalibus offendiculis congruebant. Interdum non modo inter externos: ſed etiā inter conductos ex diuerſiſſima parte orbis miraculo indiſcreti uultus fuere. Deniq; cum Antonio iam triumuiro Thoraniꝰ quidā eximios forma pueros uelut geminos trecētis ſextertiis uendidiſſet: quorum alteꝝ de tranſalpina gallia: alteꝝ ex aſia cōparauerat: adeoq; una res uideret᷑: niſi ſolū

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

ſermo fidem panderet. Atq; ideo cū irriſum ſe Antonius
grauaret: nō īfacete Thorāius id uel præcipue quod ēptor
criminabat̃: precioſum cōprobauit. Neq;.n. miꝝ ſi forent
pares gemini: illud nullis poſſet taxationibus æſtimari : ꝙ
tātis ſpatiis diuerſitas ſepatos plus q̄ geminos cōtuliſſet.
Quo reſponſo adeo Antonius mitigatus eſt: ut deinceps
nihil ſe habere carius in ſua ſubſtantia iactaret. Nunc ſi
de ipſis hominū formis requirat̃: liquido manifeſtabitur:
nec de ſe antiquitatem mēdaciter prædicaſſe: ſed corruptā
degeneri ſucceſſione prolem noſtri tēporis per naſcentium
detrimenta decus ueteris pulchritudinis perdidiſſe. Licet
ergo pleriq; diffiniant nullū poſſe excedere longitudinem
pedū ſeptē ꝙ intra menſuram iſtam Hercules fuerit: de-
prehenſū tamen eſt romanis tēporibus ſub diuo Auguſto
Puſionem & Secundillā denos pedes & amplius habuiſſe
ꝓceritatis: quoꝝ reliquiæ adhuc in cōditorio Saluſtianoꝝ
uidentur. Poſtmodū Diuo Claudio principe Gabbaram
nomine ex arabia aduectum nouē pedū & totidē unciaꝝ.
Sed ante Auguſtum ferme annis mille nō apparuit forma
huiuſmodi: ſic nec poſt Claudiū uiſa eſt. Quis.n. iā æuo
iſto non minor parentibus ſuis naſcitur? Priſcorū autem
molē teſtātur etiā Oreſtis ſuprema: cuius oſſa olympiade
quinquageſima & octaua tegeæ inuēta a ſparthanis ora-
culo monitis diſcimus impleſſe longitudinem cubitorum
.vii. Scripta quoq; ex antiquitate memorias acceſſunt in
fidem ueri: quibus receptum eſt: ꝙ bello cretico cum elata
flumina plus q̄ ui amnica terras rupiſſent: poſt diſceſſum
fluminum inter plura humi diſcidia humatum corpus re-
pertum cubitum trium atq;.xxx. cuius ſpectandi cupidine
Lucium Flaccum Legatum Metellum etiā ipſum impēdio
captos miraculi: quod auditu refutauerant oculis potitos.
Non omiſerim Salamina Euthymenis filium creuiſſe in
triennio tria cubita ſublimitatis : ſed inceſſu tardo : ſenſu

hebeti: robuſta uocē: pubertate feſtina: ſtatimq; obſeſſum
morbis plurimis: immoderatis ægritudinū ſuppliciis cōpē-
ſaſſe præcipitem incrementi celeritatem. Menſuræ ratio
bifariā conuenit. Nā quantus manibus expanſis inter di-
gitos longiſſimos modus eſt: tantū conſtat eſſe īter calces
& uerticē: ideoq; phyſici hominē minorem mundum eſſe
iudicauerunt. Parti dextræ aſcribitur habilior motus: leuæ
firmitas maior. Vnde altera geſticulationibus ꝓmptior ē:
altera oneri ferendo accōmodatior. Pudoris diſciplinam
etiā inter defuncta corpora natura diſcreuit. Ac ſiquando
cadauera necatorū fluctibus euehuntur : uirorum ſupina
prona fluitant fœminarum.

DE Pernicitate pedum : & quis plurimū uiſu potuit:
quiſq; apud romanos præualuit fortitudine. Cap. vi.

u Eꝝ ut ad pernicitatis titulum tranſeamus: primam
palmam uelocitatis Ladas quidam adeptus eſt: qui
ita ſupra cauum puluerem curſitauit: ut arenis pēdētibus
nulla indicia reliqueret ueſtigiorū. Polymeſtor mileſius
puer: cū a matre locatus eſſet ad caprarios paſtus: ludicro
leporem conſecutus eſt. & ob id ſtatim ꝓductus a gregis
domino olympiade ſexta & q̄drageſīa (ut Bocchus auctor
eſt) uictor in ſtadiis meruit coronā. Philippides mille du-
cēta ſtadia ab athenis lacedæmonē cucurrit. Aniſtis lacō
& Philonides Alexādri Magni curſores elin ab uſq; ſitionē
milleducēta ſtadia uno die tranſierunt. Pompeio Vipſa-
noq; conſulibus in italia octo annos puer natus quinq; &
q̄draginta milia paſſuū a meridie tranſiuit ad ueſperum.
Viſu deinde plurimū potuit Strabo nomine : quē ſuper-
ſpexiſſe ꝑ centū uigintiq;q; milia paſſuū Varro affirmat:
ſolitūq; exeunte a carthagine claſſe punica numeꝝ nauiū
manifeſtiſſime ex lilibytana ſpecula notare. Cicero tradit
iliadā omnē ita ſubtiliter ī mēbranis deſcriptā: ut teſta nu-
cis clauderetur. Galicrates formicas ex ebore ſic ſculpſit:

VNIVERSIDAD
DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

ut portio eaꝝ a cæteris ſecerni nequiuerit. Apollonides ꝓhibet in ſcythia fœminas naſci: quæ bithiæ uocant̃: haſq; in oculis pupillas geminas habere: & perimere uiſu ſi forte quē iratæ aſpexerint. Hæ ſunt & in ſardinia. Præualuiſſe fortitudine apud romanos Luciū Sicinium Dentatū tituloꝝ numerus oſtendit. Tribunus hic plebis fuit nō multū poſt exactos reges Spurio Tarpeio Aulo Aterio cōſulibus. Idē ex ꝓuocatione octies uictor q̄dragies quinq́s aduerſas habuit cicatrices: in tergo nullā notam: & ſpolia ex hoſte tricies & quater cepit: ī phaleris: haſtis: puris armillis: coronis trecenta duodecim dona meruit. Nouē imperatores q opera eius uicerant: triumphantes proſecutus. Poſt hunc Marcus Sergius duobus ſtipendiis primo aduerſo corpore ter & uicies uulneratus. ſecundo ſtipendio ī prœlio dextrā perdidit. qua de cauſa poſtea ſibi manū ferreā fecit: & cū neutra pene idonea ad prœliandū ualeret: una die quater pugnauit & uicit: ſiniſtra eo inſidente duobus equis confoſſis. Ab Hannibale bis captus refugit: cum. xx. mēſibus quibus captiuitatis ſortē perferebat: ſine cōpedibus nullo momēto fuerit & cathenis. Omnibus aſperrimis prœliis: quæ tempeſtate illa romani experti ſunt: inſignitus donis militaribus. A thraſymenno trebia ticinoq; coronas ciuicas rettulit. Cannenſi quoq; prœlio: de quo refugiſſe eximiū opus uirtutis fuit: ſolus accepit coronā. Beatus ꝓfecto tot ſuffragiis gloriaꝝ: ni hæres in poſteritatis eius ſucceſſione Catilina tantas adoreas odio dānati nominis obūbraſſet. Quantū inter milites Sicinius aut Sergius: tantum inter duces: imo ut uerius dicā inter omnes homines Cæſar dictator enituit. Huius ductibus undecies centū quadragīta & duo milia cæſa hoſtiū. Nā quātū bellis ciuilibus fuderit noluit ānotari. Signis collatis q̄nq̄gies & bis dimicauit. .M. Marcellū ſolus ſupergreſſus: qui nouies & tricies pari modo fuerat præliatus. Adhuc nullus celerius ſcripſit:

nemo uelocius legit: q̄ternas etiā epiſtolas ꝓhibetur ſimul dictaſſe: benignitate adeo præditus: ut quos armis ſubegerat: magis clæmentia uicerit.

Qui memoria claruerunt: cui caſus uocem ademerit: cuiue dederit: q eloquentia floruerūt: de pietate pudicitia: & quis beatus iudicatus. Cap. vii.

c Yrus memoriæ bono claruit: qui in exercitu: cui numeroſiſſimo præfuit: nominati ſigulos alloquebat̃. Fecit hoc idē ī populo ro. Lucius Scipio. Sed & Cyrum & Scipionē cōſuetudine credimus ꝓfeciſſe. Cyneas Pyrrhi legatus poſtero die q̄ ingreſſus romā fuerat: & equeſtrem ordinē & ſenatū ꝓpriis noībus ſalutauit. Rex ponticus Mithridates duabus & uigīti gētibus quibus imperitabat: ſine interprete iura dedit. Memoriam ex arte fieri palam factū eſt: ſicut Metrodorus philoſophus: q tēporibus cynici Diogenis fuit: in tantū ſe meditatione aſſidua ꝓuexit: ut a multis ſimul dicta nō modo ſenſuū: ſed etiā uerborū ordinibus detineret. Nihil tamen ī homine aut metu aut caſu aut morbo facilius intercipi ſæpe perſpectū eſt. Qui lapide ictus fuerat: accepimus oblitū litteraꝝ. Meſſalam certe Coruinū poſt ægritudinē quā ꝑtulerat ꝑcuſſū ꝓprii noīs obliuione: q̄libet alias ei ſenſus uigeret. Memoriam metus ꝑimit: inuicē metus uocis eſt incitamentū: quā nō ſolū acuit: ſed etiā ſi nūq̄ fuerit extorquet. Deniq; cum olympiade octaua & quinq̄geſima uictor Cyrus intraſſet ſardas aſiæ oppidū: ubi tunc Crœſus latebat: Athys filius regis mutus ad id uſq; tēporis ī uocē erupit ui timoris. Exclamaſſe. n. dicit̃. Parce patri meo Cyre: & hominem te uel caſibus diſce noſtris. Tractare de moribus ſupeſt: quorū excellentia maxīe ī duobus enituit. Cato princeps Portiæ gētis ſenator optimus: orator optimus: optimus īperator: cauſas tamen q̄dragies & q̄ter dixit diuerſis odioꝝ ſimultatibus appetitus. Veꝝ Scipiōis Aemiliani laus ꝓpēſior:

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

qui præter bona : qbus Cato clarus fuit: etiã publico amore
præceſſit. Vir optimus Naſica Scipio iudicatus eſt non
priuato tantũ teſtimonio: ſed totius ſenatus ſacramento.
quippe ꝙ inuẽtus dignior nõ fuit : cui præcipuæ religionis
crederetur miniſteriũ : cũ oraculum moneret accerſi ſacra
deũ matris piſſimũ ticæ. Plurimi ĩter romanos eloquẽtia
floruerũt. Sed hoc bonũ hæreditariũ nunq̃ fuit: niſi in fa-
milia Curionũ: ĩ qua tres ſerie continua oratores fuerunt.
Magnũ hoc habitũ ẽ ſane eo ſæculo: quo præcipue facun-
diã & hũana & diuina mirata ſũt. Quippe tunc ꝑcuſſores
Archilochi poetæ Apollo ꝓdidit: & latronum facinus deo
arguente detectũ ẽ. Cũq; Lyſander lacedæmonius athe-
nas obſideret : ubi Sophoclis tragici inhumatum corpus
iacebat: idẽtidẽ Liber pater ducẽ admonuit per quietẽ ſepe-
liri ſineret delicias ſuas. Nec prius deſtitit q̃ Lyſãder cog-
nito qs obiſſet: & quod a numine poſceret: indutias bello
daret uſq; dũ congrue ſupremis talibus exequiæ ducerent.
Pindaꝝ lyricũ e cõuiuii loco : cui ĩminebat ruina : ne cum
cæteris interiret: forinſecus eũ Caſtor & Pollux uocauerũt
inſpectantibus uniuerſis. quo effectũ ẽ: ut ſolus impendẽs
periculũ euaderet. Numerãdus poſt deos Cneus Põpeius
Magnus intraturus domũ Poſſidonii tunc clariſſimi ſapi-
entiæ ꝓfeſſoris percuti ex more a lictore fores uetuit: ſum-
miſſiſq; faſcibus q̄libet cõfecto mithridatico bello & oriẽ-
tis uictor ſentẽtia ꝓpria ceſſit ianuæ litteraꝝ. Africanus
prior Quinti Ennii ſtatuã ĩponi ſepulcro ſuo iuſſit. Vti-
cẽſis Cato unũ ex tribunatu militum philoſophum: alteꝝ
ex curia legatione romã aduexit : ꝓfeſſus plurimum ſe eo
facto ſenatui & populo cõtuliſſe: q̄libet ꝓauus eius ſæpiſ-
ſime cẽſuiſſet græcos urbe pellẽdos. Dionyſius tyrannus
uittatã nauẽ Platoni obuiã miſit. Ipſe cum albis q̄drigis
egredientẽ ĩ littore occurrẽs honoratus eſt. Perfectã pru-
dẽtiã ſoli Socrati oraculũ delphicũ adiudicauit. Pietatis

documẽtũ nobilius qdẽ ĩ Metellorum domo effulſit : ſed
eminẽtiſſimũ ĩ plebeia puerpa reperit. Humilis hæc atq;
ideo famæ obſcurioris: cũ ad patrẽ q ſupplicii cauſa clau-
ſtris pœnalibus cõtinebat: ægre obtinuiſſet igreſſũ: exqſita
ſæpius a ianitoribus ne forte parẽti cibũ admiſtraret: alere
eũ uberibus ſuis deprehẽſa eſt. Quæ res & locũ & factum
cõſecrauit. Nam qui morti deſtinabat: donatus eſt filiæ in
memoriã tãti præconii reſeruatus. Locus dicatus ſuo nu-
mini pietatis ſacellũ fuit. Nã uiſa phrygia gerula ſacroꝝ
dum ĩeqt uittas caſtitatis: cõtulit Claudiæ pricipatũ pudi-
citiæ. Et Sulpitia Paterculi filia. M. Fuluii Flacci uxor cẽ-
ſura omnium matronaꝝ e centũ ꝓbatiſſimis haud temere
electa eſt: quæ ſimulacꝝ Veneris (ut ſibyllini libri mone-
bãt) dedicaret. Qui attigat ad titulum fœlicitatis necdũ
repertus eſt: & qui fœlix cenſeri iure debuerit. Nãq; Cor-
nelius Sylla dictus potius eſt q̄ fuerit fœlix. Solum certe
beatum cortina Aglaũ iudicauit: qui ĩ anguſtiſſio arcadiæ
angulo pauperis ſoli dominus nunq̃ egreſſus paterni ceſ-
pitis terminos inuenitur. De homine ſatis dictum habeo.

DE Italia: in ea de boa angue: de lupis: de lyncibus: de
lyncurio: de mutis cicadis: de corallio: de ſyrtite & ueiẽtana
gemma: de diomedeis auibus. Cap. viii.

n Vnc: ut ad deſtinatum opus reuertamur : ad locoꝝ
cõmemorationẽ ſtilus dirigendus eſt: atq; adeo pri-
cipaliter ĩ italia: cuius decus iã ĩ urbe cõtigimus. Sed italia
tãta cura ab omnibus dicta eſt: pracipue a. M. Catone: ut
iã inueĩri nõ ſit: quod non ueteꝝ auctoꝝ præſũpſerit dili-
gẽtia. Largiter ĩ laudẽ excellentis terræ materia ſuppetẽte
dũ ſcriptores præſtãtiſſimi reputãt locoꝝ ſalubritatẽ: cæli
tẽperiem: ubertatem ſoli: aprica colliũ: opaca nemorum:
ĩnoxios ſaltus: uitiũ oleaꝝq; ꝓuẽtus: ouilia: pecuaria: tot
amnes : lacus tãtos: bifera uiolaria: inter hæc ueſubiũ fla-
grantis animæ ſpititu uaporatũ: tepentibus fõtibus baias:

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

colonias tã frequentes: tã aſſidua nouarꝝ urbiũ gratia: tam clarꝝ decus ueterꝝ oppidorꝝ: quæ primũ aborigenes: aurũci: pelaſgi: arcades. ſiculi: totius poſtremo græciæ aduenæ: & ĩ ſũma uictores romani cõdiderũt. Ad hæc laterũ portuoſa: oraſq; patẽtibus gremiis cõmercio orbis accõmodatas. Verum ne ꝑſus ĩtacta uideat̃: ĩ ea quæ minus trita ſunt animum ĩtendere haud abſurdũ uidet̃: & parcius depaſta leuibus ueſtigiis ĩuiare. Nam qs ignorat dicta uel condita a Iano ianiculum: a Sat̃no latium atq; ſat̃niã: a Dane ardeã a comitibus Herculis Policlen: ab ipſo ĩ cãpania põpeios: quia uictor ex hiſpania pompã boum duxerat. In liguria quoq; lapidarios cãpos: ꝙ Ioue ibi dimicãte credũt̃ pluuiſſe ſaxa. Regionẽ ionicã ab Ione Aulochi filia: quã ꝓcaciter ĩſidentẽ uias Hercules (ut ferunt) interemit. Archippenã a Marſa rege lydorũ: quod hiatu terræ hauſtũ diſſolutũ eſt ĩ lacũ fucinũ. A Iaſone tẽplũ Iunonis argiuæ: a pelopidis piſas: a Cleolao Minois filio daunios: & iapigas ab Iapige Dædali filio: tyrrhenos a Tyrrheno rege lydiæ: corã a Dardano: agillã a pelaſgis: q primi ĩ latiũ lr̃as ĩtulerũt. Ab Haleſo argiuo faliſcam: a Falerio argiuo falerios: faſcẽninum quoq; ab argiuis: portũ parthemũ a focẽſibus. Tibur (ſicut Cato facit teſtimonium) a Catil!o arcade præfecto claſſis Euãdri: ſicut Sextius ab argiua iuuẽtute. Catillus. n. Amphiarai filius poſt ꝓdigialẽ patris apud thebas interitum Oeclei aui iuſſu cum omni fœtu uerſacrum miſſus tres liberos ĩ italia ꝓcreauit: Tiburtum: Corã: Catillum: qui depulſis ex oppido ſiciliæ ueteribus ſicanis a noĩe Tiburti fratris natu maximi urbem uocauerunt. Mox ĩ brutiis ab Vlyxe extructum tẽplum Mineruæ. Inſula liger appellata abiecto ibi corpore ſirenis ita noĩatæ. Parthenope a Parthenopes ſirenis ſepulcro: quã Auguſtus poſtea neapolĩ eſſe maluit. Præneſte ut Zenodotus a Præneſte Vlyxis nepote Latini filio: ut præneſtini ſonãt libri a Ceculo quẽ

iuxta ignes fortuitos inuenerunt (ut fama eſt) digitiorum ſorores. Notũ eſt a Philoctete petiliã cõſtitutam: arpos ac beneuẽtum a Diomede: patauiũ ab Antenore: metapõtũ a pilus: ſyllacæũ ab athenienſibus: ſubarim a trizeniis: etiã a Sagari Aiacis locri filio. Sallentinos a lyciis: anconam a ſiculis: gabios a Galatio & Bio ſiculis fratribus. Ab Heraclidis tarentum: ĩſulã tenſã ab hionibus: peſtum ab orienſibus: a Miſcello achæo crotonã: rhegiũ a chalcidẽſibus: cauloneã & cerinã a crotoniẽſibus: a nariciis locros: heretũ a græcis ĩ honorem Heræ. ſic. n. græci Iunonem uocant. Ariciam ab Archilocho ſiculo: unde & nomen (ut Heminæ placet) tractum. Hoc in loco Oreſtes oraculo monitus ſimulacrꝝ ſcythicæ dianæ: quod de taurica extulerat: prius q̃ argos peteret cõſecrauit. A zanclẽſibus metaurꝝ locatum: a locrenſibus metapontũ: quod nunc uibo dicit̃. Bocchus abſoluit gallorũ ueterum ꝓpaginẽ umbros eſſe. Marcus Antonius refert hos eoſdẽ: ꝙ tepore aquoſæ cladis ĩbribus ſupfuerit: umbros eſſe noĩatos. Luciniano placet a Meſſapo græco meſſapiæ datam originem uerſam poſtmodum in nomen calabryæ: quam in exordio Oenotri frater Peucecius peuceciam nominauerat. Par ſententia eſt inter auctores a gubernatore Aeneæ palinurum appellatũ: a tubicine miſenum: a cõſobrina leocociã inſulã. Inter omnes ꝑſpicue cõuenit a nutrice Caieta caietã: ab uxore lauiniũ quod poſt troiæ excidiũ (ſicuti Coſconius ꝓhibet) q̃rto ãno extructum eſt. Nec omiſſum ſit Aeneã æſtate ab ilio capto ſecũda italicis littoribus appulſũ: ut Hemina tradit: ſociis nõ amplius ſexcentis in agro laurẽti poſuiſſe caſtra. ubi dũ ſimulacrꝝ: quod ſecum ex ſicilia aduexerat: dedicat Veneri matri: quæ frutis dicit̃: a Diomede palladiũ ſuſcepiſſe: tribuſq; mox ãnis cũ latino regnauit ſocia poteſtate qngẽtis iugeribus ab eo acceptis: quo defuncto ſũmã biẽnio adeptus apud numicũ parere deſiit. Anno. vii. patris indigetis

ei nomẽ datum. Deĩde conſtituta ab Aſcanio alba longa
fidenæ aricia: nola a tyriis: ab euboenſibus cumæ. Ibidem
ſibyllæ ſacellũ eſt: ſed quæ rebus hũanis qnq̃geſia olym-
piade fuit: cuiuſq; librũ ad Cornelium uſq; Syllã põtifices
noſtri cõſulebãt. Tunc. n. una cũ capitolio igni abſũptus
eſt. Nã priores duos Tarquinio Superbo parcius precium
offerẽte q̃ poſtulabat᷑: ipſa exuſſerat. Huius ſepulcrum ĩ
ſicilia adhuc manet. Delphicã autẽ ſibyllam ante troiana
bella uaticinatã Bocchus autumat: cuius uerſus plurimos
Homeꝵ inſcripſiſſe operi ſuo maĩfeſtat. Hãc Heriphile
erictrea annis aliquot ĩtercedẽtibus ĩſecuta ẽ: ſibyllaq; ap-
pellata eſt de ſcientiæ parilitate: quæ inter alia magnifica
leſbios amiſſuros ĩperium multo ante præmonuit: q̃ id ac-
cideret. Ita Cumanã fuiſſe tertio poſt has loco ipſa rei ſe-
ries ꝓbat. Ergo italia ĩ q̃ latium antiquũ antea a tyberis
hoſtiis aduſq; lirim amnen ꝑtinebat: uniuerſa conſurgit a
iugis alpiũ porrecta ad rheginũ uerticẽ & littora brutiorũ:
quo ĩ mare uerſus meridiẽ ꝓtendit᷑. Inde ꝓcedens paulatĩ
ſe apennini mõtis dorſo attollit: extẽſa ĩter tuſcũ & hadri-
aticũ: id eſt ĩter ſupeꝵ mare & ĩfeꝵ. ſimiliſq; querneo folio
ſcilicet ꝓceritate amplior q̃ latitudine: ubi longius abiit: ĩ
cornua duo ſcinditur: quoꝵ alteꝵ ionium ſpectat æquor:
alteꝵ ſiculũ. Inter q̃s ꝓminentias nõ uno margine acceſſũ
inſinuati freti recipit: ſed linguis ꝓiectis ſæpius ac ꝓcurrẽ-
tibus diſtinctũ ꝓmontoriis pelagus accipit. Vbi (ut obuia
paſſim notemus) arces tarẽtinæ: ſyllacæa regio cum ſyllæo
oppido: & crateide flumine Syllæ matre: ut uetuſtas fabu-
lata ẽ. Rhegini ſaltus: peſtanæ ualles: ſirenum ſaxa: amœ-
niſſimi cãpaniæ tractus: flegræi cãpi: Circes domus. Tar-
racina ĩſula ante circũflua ĩmẽſo mari: nunc æuo nectente
addita cõtinẽti: diuerſãq; fortunam a rheginis expta: quos
fretũ mediũ a ſiculis ui abſcidit. formiæ etiã læſtrygõibus
habitatæ. Multa præterea pollẽtiſſimis ĩgeniis ẽ diſſertata:

quæ præterire: q̃ ĩferius exeq tutius duximus. Veꝵ italiæ
lõgitudo: quæ ab auguſta prætoria ꝑurbẽ capuãq; porrigit᷑
uſq; ad oppidũ rhegiũ decies cẽtena & uigĩti milia paſſuũ
colligit. Latitudo ubi plurimũ q̃drĩgẽtadecẽ: ubi minimũ
centũ. xxxvi. Artiſſima eſt ad portũ quẽ Hãnibalis eſſe di-
cunt. neq;. n. excedit q̃draginta milia. Vmbilicũ (ut Varro
tradit) in agro reatino habet. At ĩ ſolidum ſpatiũ circuitus
uniuerſi uicies q̃dragies nouies cẽtena ſunt. In quo ãbitu
aduerſa locrẽſiũ frõte ortus a gadibus finit᷑ europæ ſinus
primus. nã ſecundus a latio auſpicatus in acroceraunis
metas habet. Ad hæc italia pado clara ẽ: quẽ mõs ueſulus
ſuperãtiſſimus inter iuga alpiũ gremio ſuo fundit uiſẽdo
fõte in ligurum finibus: unde ſe primum padus proruit:
ſummerſuſque cuniculo rurſus in agro uibonenſi extol-
litur: nulli amnium inferior claritate a græcis dictus
eridanus. Intumeſcit exortu canis tabefactis niuibus: &
liquẽtibus brumæ pruinis: auctuſq; aquaꝵ acceſſione. xxx.
flumina ĩ hadriaticũ defert mare nemoralibus inſitum &
ĩſignitũ. Vulgatum ꝑ omniũ ora: ꝙ perpaucæ familiæ
ſunt ĩ agro phaliſeoꝵ: quos hyrpos uocãt. Hi ſacrificium
annuũ ad ſoractis mõtẽ Apollini faciũt: id operãtes geſti-
culationibus religioſis ĩpune exultãt ardentibus lignorum
ſtruibus ĩ honorẽ diuinæ rei flammis parcentibus. Cuius
deuotionis miniſterium munificentia ſenatus honorata
hyrpis perpetuo cõſulto omnium muneꝵ uacationẽ dedit.
Gentem marſorum ſerpentibus illæſã eſſe nihil mirum. a
Circes filio genus ducunt: & de auita potentia ſibi deberi
ſciunt ſeruitium ueneno ꝵ: ideo cõtemnũt uenena. Caius
Cælius Oetæ tres filias dicit: Angiciam: Medeam: Circen.
Circẽ circæos ĩſediſſe mõtes carminũ maleficiis uarias ima-
ginũ facies mẽtientẽ. Angiciã uicina fucino occupauiſſe:
ibiq; ſalubri ſciẽtia aduerſus morbos reſiſtentẽ cũ dediſſet
homines uiuere: deã habitam. Medeam a Iaſone buthroti

VNIVERSIDAD
DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

ſepultã filiũq; marſis ĩperaſſe. Sed q̃uis italia habeat hoc
præſidium familiare: a ſerpentibus nõ penitus libera eſt.
Deniq; amyclas quas ante cõdiderãt græci: fugauere ſerpẽ-
tes. Illic frequẽs uipera morſu ĩſanabili. Breuior hæc cæte-
ris: quas ĩ aliis aduertimus orbis partibus: ac ꝓpterea dum
deſpectui eſt: facilius nocet. Calabrya cherſydris frequen-
tiſſima: & boas gignit: quẽ anguẽ in ĩmẽſã ferunt molem
coaleſcere. Captat primo greges bubulos. Et quæ pluri-
mo lacte rigua bos eſt: eius ſe uberibus ĩnectit: ſuctuq; cõ-
tinuo ſaginata lõgo in ſæculo ita fellebri ſatietate ultimo
extuberat᷑: ut obſiſtere eius magnitudini nulla uis queat.
Poſtremo depopulatis aĩalibus regiões q̃s obſederit: cogat
ad uaſtitatẽ. Diuo deniq; Claudio prĩcipe: ubi uaticanus
ager eſt: ĩ aluo occiſæ boæ ſpectatus eſt ſolidus ĩfãs. Italia
lupos habet. quod cũ cæteris ſimile nõ ſit. hõ quẽ prius ui-
derit cõticeſcit: & anticipatus obtutu aſpectu nocẽtis: licet
clamãdi uotũ habeat: nõ habet uocis miſteriũ. Sciẽs de lu-
pis prætero multa. Spectatiſſimũ illud eſt. Caudæ aĩalis
huius uillus amatorius ineſt p exiguus: quẽ ſpõtaneo dãno
abiicit: cũ capi metuit. nec habet potentiam: niſi uiuenti
detrahat᷑. Coeunt lupi toto anno nõ ãplius dies. xii. Veſ-
cuntur in fame terrã. At hi quos ceruarios dicimus: q̃uis
poſt lõga ieiunia ægre carnes mãdere cœperit: ubi q̄d caſu
reſpiciũt: obliuiſcunt᷑: & immemores præſentis copiæ: eunt
quæſitũ quã reliquerãt ſatietatẽ. In hoc animaliũ genere
numerãt᷑ & lynces: quoꝝ urinas coire in duriciem precioſi
calculi cõfitent᷑ q natãs lapidũ exq̄ſitius pſecuti ſũt. Iſtud
etiã ipſos lynces pſentiſcere hoc documẽto ꝓbat᷑: ꝙ egeſtũ
liquorem ilico arenaꝝ cumulis q̃tum ualent cõtegunt: in-
uidia ſcilicet ne talis egeries trãſeat in noſtꝝ uſũ: ut The-
ophraſtus perhibet. Lapidi iſti ad ſuccinum color eſt: pa-
riter ſpiritu attrahit ꝓpĩquãtia. dolores renũ placat. medet᷑
regio morbo. Lyncuriũ dr̃. Cicadæ apud rheginos mutæ

ſũt: nec uſq̃ alibi q̃ apud rheginos. Quod ſilẽtiũ miraculo
eſt: nec ĩmerito: cũ uicinæ quæ ſunt locrenſiũ ultra cæteras
ſonent. Cauſas Granius tradit. Cũ obmurmurarent illic
Herculi quieſcẽti: dicit᷑ iuſſiſſe ne ſtreperẽt: itaq; cœptum
ſilentiũ ex eo pmanere. Liguſticũ mare frutices ꝓcreat: q
quãtiſper fuerĩt ĩ ꝓfundis aq̄rum: fluxi ſunt tactu prope
carnulẽto. Deinde ubi inſuper attollunt᷑: natalibus dero-
gatis ſaxis lapides fiunt. Nec ſolũ q̄litas illis tantum: ſed
& color uertit᷑. nã puniceo ꝓtinus rubeſcunt. Ramuli ſũt:
q̄les arboꝝ uiſimus ad ſemipedẽ frequentius lõgi: raꝝ eſt
pedaneos deprehendi. Excudũt᷑ ex illis multa geſtamina.
Habet. n. (ut Zoroaſtres ait) materia hæc quãdã poteſtatẽ:
ac ꝓpterea q̄cquid inde fit: ducit᷑ inter ſalutaria. Curaliũ
alias dicunt. Nã Methrodorus gorgiam noĩat. Idem ꝙ re
ſiſtat typhonibus & fulminibus affirmat. Eruitur gẽma
in parte lucaniæ facie adeo iucunda: ut lãguẽtes ĩtriſecus
ſtellas et ſub nubilo renitentes pfundat color croceus. Ea
quoniã in littore ſyrtiũ inuenta primũ eſt: ſyrtitis uocat᷑.
Eſt & ueientana a loco dicta: cui ſuperficies nigra: quã ad
gratiã uarietatis limites albi interſecãt notis candentibus.
Inſula apuliæ orã uidet: tumulo ac delubro Diomedis in-
ſignis eſt: & diomedeas aues ſola nutrit. Nam hoc genus
alitis præter q̃ ibi nuſq̃ gentiũ eſt: idq; ſolum poterat me-
morabile iudicari: niſi accederẽt nõ omittẽda. Forma illis
pene: quæ fulicis. color candidus: ignei oculi: ora dentata.
Cõgregatæ uolitãt: nec ſine ratione pergẽdi. duces duo ſũt:
qui regunt agmen. alter agmen anteit: alter ĩſequit᷑: iſte ut
ductu certum iter dirigat: hic ut ĩſtãtia urgeat tarditatem.
Hæc ĩ meãtibus diſciplĩa eſt. Et cum fœtuum adeſt tẽpus
roſtro ſcrobes excauãt: deinde ſurculis inuerſum ſuperpo-
ſitis texta cratium imitant᷑: & ſic contegunt ſubtercauata.
Et ne operimenta deſĩt: ſi forte lignoꝝ caſas uẽti auferãt:
hanc ſtruem premunt terra: quam egeſſerãt: cum puteos

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

excauarāt. Sic nidos moliunť biſori acceſſu : nec fortuito:
adeo ut ad plagas cæli metenť exitus uel ingreſſus. Aditus
qui dimittit ad paſtus: ī ortū deſtinať: q excipit reuertētes
uerſus occaſū eſt: ut lux & morātes excitet:& receptui non
denegeť. Leuaturæ aluū aduerſis flatibus ſubuolāt:qbus
ꝓpluuies lōgius auferať. Iudicāt inter aduenas. Si græcus
eſt: ꝓpius accedunt:& q̄tū ītelligi datur:uelut ciui blādius
adulāť. Siquis erit gentis alterius:īuolāt & īpugnāt. Aedē
ſacrā omni die celebrant ſtudio huiuſmodi. Aquis ībuunt
plumas:aliſq; īpendio madefactis cōfluunt rorulentæ: ita
ædē excuſſo humore purificāt: tūc pēnulis ſupplaudūt:īde
diſcedunt q̄ſi peracta religione. Ob hoc ferunt Diomedis
ſocios aues factos. Sane ante aduentū Aetholi ducis nomē
diomedeæ nō habebāt:īde ſic dictæ. Italicus excurſus per
liburnos:quæ gens aſiatica eſt : ꝓcedit ī dalmatiæ pedem:
dalmatia in limitē illyricū. In quo ſinu dardani ſedes ha-
bēt hoīes ex troiana ꝓſapia in mores barbaros efferati. At
ex altera parte ꝑ liguꝝ orā ī narbonenſiū ꝓuinciā pergit:ī
qua focenſes quōdā fugati perſaꝝ aduētu maſſiliā urbem
olympiade q̄drageſimaquīta condiderunt. Et. C. Marcus
bello cymbrico factis manu foſſis inuitauit mare:pernicio-
ſāq; feruentis rhodani nauigationē tēperauit. Qui amnis
præcipitatus alpibus primo per heluetios ruit: occurſantiū
aquaꝝ agmina ſecū trahēs:auctuq; magno ipſo quod in-
uadit freto turbulentior:niſi cū fretū uentis excitať. Rho-
danus ſæuit & cū ſerenum eſt. Atque ideo inter tres eu-
ropæ maximos fluuios & hūc cōputāt. Aquæ quoq; ſex-
tiæ illic claruerunt quodā hyberna cōſule: poſtea excultæ
mœnibus quaꝝ calor olī acrior exhalatus per tēpora eua-
porauit:nec iā par eſt priori famæ. Si græcias cogitemus:
præſtat reſpicere littus tarentinū: unde a ꝓmōtorio quod
acrani iapigiam dicunt: achaiam deſtinantibus curſum ci-
tiſſima nauigatio eſt.

Corſica: in ea de catochite. Cap. ix.

ſ Lectēdus hic ſtilus ē: terraꝝ uocāt alia. Et lōgū ē: ut
moratī īſulaꝝ omniū oras legāus q̄ſcūq; ꝓmōtoria
italica ꝓſpectant : q̄uis ſparſæ receſſibus amœniſſimis:&
quodā naturæ quaſi ſpectaculo expoſitæ non erāt omittē-
dæ. Sed q̄tum reſidēdū eſt:ſi dilatis quæ præcipua ſunt:ꝑ
quandā deſidiam aut pandetheriā aut ꝓchitam dicamus:
aut ferriluā feracē: aut caprariā quā græci ægilon dicunt:
aut phanaſiam de facie ſupinatis uel Vlyxis erroribus ſic
uocatā:uel colūbariā auiū huius noīs matrē : uel ithaceſiā
quæ Vlyxis ꝓditur ſpecula:uel lēnariā ihanmen Homero
noīatā:aliaſq; nō ſecūs lætas. Inter quas corſicā plurimi ī
dicēdo latius circūuecti pleniſſia narrandi abſoluerunt di-
ligētia. Nihilq; omiſſū : quod retractari nō ſit ſupuacuū.
Vt exordiū icolis ligures dederit:ut oppida ibi extructa ſit:
ut colonias ibi deduxerint Marius & Sylla:ut ipſa liguſti-
cos ſinus æquore alluat. Sed hæc faceſſant. Verum ager
corſicanus:quod ī eo agro unicū eſt : ſolus edit quem ca-
thochitē uocant lapidē fatu digniſſimū. Maior eſt cæteris
qui ad ornatū deſtinanť. Nec tā gēma q̄ cautes. Idē īpo-
ſitas manus detinet: ita ſe iunctis corporibus annectēs ut
cū ipſo hæreant: qbus tangiť. Sed & ei ineſt uellus uelut
de glutino lentiore neſcio quid:paritq; gumi. Accipimus
Democritū Abderiten oſtentatione ſcrupuli huius frequē-
ter uſum ad probandum naturæ occultam potentiam in
certaminibus quæ contra magos habuit.

Sardinia: in ea de ſolifuga:& herba ſardonia. Ca. x.

ſ Ardinia quoq; quā apud Timæū ſādaliotē legimus:
ichiniam apud Criſpū:in quo mari ſita ſit:quos in-
colaꝝ auctores habeat:ſatis celebre eſt dictum. Nihil ergo
attinet dicere ut Sardus Hercule: Norax Mercurio ꝓcreati
cū alter a libya:alter ab uſq; tarteſo hiſpaniæ in hoſce fines
ꝑmeauiſſent:a Sardo terræ:a Norace noræ oppido nomen

datũ: mox Ariſtæũ regnãdo his ꝓxime in urbe caralis: quã
cõdiderat ipſe cõducto populo utriuſq; ſanguinis ſeiuges
uſq; ad ſe gẽtes ad unũ moré cõiugaſſe ĩperium ex ĩſolẽtia
nihil aſpernatas. Sed & hic Ariſtæus Iolaũ creat: qui ad id
locoꝝ agros ibi ĩſedit. Præterea & ilienſes & locrẽſes præ/
tereamus. Sardinia eſt quidẽ abſq; ſerpẽtibus. Sed quod
aliis locis ſerpens ẽ: hoc ſolifuga ſardis agris: aĩal pexiguũ
ſimileq; araneis forma. Solifuga dicta ẽ: ꝗ diẽ fugiat. In
metallis argentariis plurima. nã ſolũ illud argenti diues ẽ.
Occultim reptat: & ꝑ ĩprudentiã ſuperſedentibus peſtem
facit. Huic ĩcõmodo accedit & herba ſardonia: quæ ĩ de/
fluis fõtanis ꝓuenit largius iuſto. Ea ſi edulio fuerit ne/
ſciẽtibus: neruos cõtrahit: diducit ora rictu: ut qui mortem
oppetũt: ĩtereãt facie ridentiũ. Cõtra qcquid aquarũ eſt:
uarie cõmodis ſeruit. Stagna piſculentiſſima. Hybernæ
pluuiæ ĩ æſtiuã penuriã reſeruãt. Nã homo ſardus opem
plurimã de ĩbrico cælo habet. Hoc collectaneũ departit:
ut ſufficiat uſui ubi defecerĩt ſcaturigines. Sane fõtes cali/
di & ſalubres aliquot locis efferueſcũt: q medelas afferũt:
aut ſolidãt oſſa fracta: aut abolẽt a ſolifugis ĩſertũ uẽenũ:
aut etiã ocularias diſſipãt ægritudines. Sed q oculis me/
dent: et coarguendis ualẽt furibus. Nã quiſqs ſacramẽto
raptũ negat: lumina aquis attrectat. Vbi piuriũ non eſt:
clarius cernit. Si perfidia abnuit: detegit facinus cæcitate:
& captus oculis admiſſum tenebris fatetur.

Sicilia: in ea memorabilia ſoli & aquarum: & de achate
lapide & inſulis uulcaniis. Cap. xi.

[S]I reſpiciamus ad ordinẽ tẽpoꝝ uel locoꝝ: poſt ſardi/
niã res uocãt ſiculæ. Primo ꝗ utraq; ĩſula ĩ romanã
poteſtatẽ redacta iiſdẽ tẽporibus ꝓuincia facta eſt: cũ eodẽ
anno ſardiniam. M. Valerius: alterã. C. Flaminius prætor
ſortiti ſint. Adde ꝗ freto ſiculo excipit ſardi maris nomẽ.
Ergo ſicilia: quod cum primis aſſignandum eſt: diffuſis

ꝓminẽtibus triquetra ſpecie figurat. Pachynnus aſpectus
ĩ pelopõneſũ & meridianã plagã dirigit. Pelorus aduerſã
ueſpero italiã uidet. Lilybæus ĩ africa extendit. Inter quæ
pelorias præſtat laudata ſoli tẽperamẽto egregio: ꝗ neque
humido ĩ lutũ madefaciat: neq; fatiſcat ĩ puluerẽ ſiccitate.
Ea ubi retrorſũ recedit: & ĩ latitudinem pãditur: tres lacus
obtinet. Quoꝝ unus ꝗ piſciũ eſt copioſus: non equidem
ad miraculum duxerim: ſed ꝗ ei proximans condenſus ar/
buſtis inter uirgultorum opaca feras nutriat: & admiſſis
uenatibus ꝑ terrenos tramites: qbus pedeſtres acceſſus ex/
cipit: duplicẽ piſcãdi uenãdiq; præbeat uoluptatẽ: nume/
rat inter eximia. Tertiũ ara ſacꝝ approbat: quæ in medio
ſita breuia diuidit a ꝓfũdis. Qua ad eã pergit: aqua cruꝝ
tenus peruenit. Quod ultra eſt: nec explorari licet nec at/
tingi. Et ſi fiat: q ſit auſus malo plectit: quãtãq; ſui partẽ
ingurgitauerit: tantã perditũ uadit. Ferũt quendã in hæc
alta q̃ lõgiſſimam poterat: ieciſſe lineam. Eã ut recuperaret
dũ demerſo brachio niſũ adiuuat: cadauer manũ factam.
Pelotitana ora habitatur colonia tauromenia: quam priſci
naxũ uocabãt. Oppido meſſana rhegio italiæ oppoſita ẽ:
quod rhegiũ ab hiſcẽdi argumẽto rhegiũ græci dictitabãt.
Pachynno multa thynnoꝝ ineſt copia: chinis & omnibus
mari nantibus piſculẽtiſſimus: ac ꝓpterea ſemper captura
larga. Lilybitano lilybaũ oppidũ decus ẽ ſibyllæ ſepulcro.
Sicaniæ diu ante troiana bella Sicanius rex nomen dedit
aduectus cũ ãpliſſia hiberoꝝ manu: poſt Siculus Neptuni
filius. In hãc plurimi corithioꝝ: argiuoꝝ: ilienſiũ: dorien/
ſiũ: cretenſiũ cõfluxerunt. Inter quos Dædalus fabræ artis
magiſter pricipẽ urbium ſyracuſas habet. In q̃ etiã cũ hy/
berno cõdunt ſerena: nullo nõ die ſol eſt. Adde ꝗ arethu/
ſa fõs ĩ hac urbe eſt. Eminet mõtibus ætna & eryce. Vul/
cano ætna ſacer ẽ: eryx Veneri. In ætnæ uertice hiatus duo
ſunt cratheres nominati: ꝑ quos eructatus erumpit uapor

VNIVERSIDAD
DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

præmiſſo prius fremitu: q̄ p̄ æſtuantes cauernaꝝ latebras
lõgo mugitu ĩtra terræ uiſcera diu uolutᷣ: nec ante ſe flam-
maꝝ globi attollũt: q̃ ĩterni ſtrepitus antecedũt. Miꝝ hoc
ẽ: nec illud minus: ꝙ ĩ illa feruẽtis naturæ pertinacia mixtis
niuibus ignes præfert: & licet uaſtis exundet ĩcendiis: apicis
canicies perpetua brumalẽ detinet faciẽ. Ita ĩ utroq; ĩuicta
uiolẽtia nec calor frigore mitigatᷣ: nec frigus calore diſſol-
uitᷣ. laudant alios mõtes duos nebrodẽ & neptunũ. E nep-
tuno ſpecula eſt ĩ pelagus tuſcũ & hadriaticum. Nebrodi
damaꝝ copia nomẽ dedit. Nebrodẽ damæ & hinnuli gre-
gatĩ ꝑuagãtᷣ: inde nebrodes dicta. Quicquid ſicilia gignit
ſiue ſoli ſiue hominis ĩgenio ꝓximũ ẽ his: quæ optĩa iudi-
cãtᷣ: niſi ꝙ fœtus terræ centĩpino croco uincitᷣ. Hic primũ
ĩuẽta comœdia. hic cauillatio comica ĩ ſcæna ſtetit. hic do-
mus Archimedis: qui iuxta ſyderꝝ diſciplinã machinarius
cõmentator fuit. hic Lai Sylla: qui eligere terrã maluit: q̃
fateri. Gentẽ cyclopũ teſtãtᷣ uaſti ſpecus: læſtrygonũ ſedes
adhuc ſic uocãtᷣ. Ceres inde magiſtra ſationis frumẽtariæ.
Hic ibidem cãpus ætnẽſis ĩ floribus ſẽper cum omni ueruo
die: quẽ ꝓpter eſt demerſũ foramen: quo Ditẽ patrem ad
raptus libere exeuntẽ fama eſt lucẽ auſũ. Inter catinã & ſy-
racuſas certamẽ ẽ de illuſtriũ fratrũ memoria: quoꝝ noĩa
diuerſæ ſibi partes adoptãt. Si catinẽſes audiãus Anapius
fuit & Amphinomus. Si quod malũt ſyracuſæ: Emanciã
putabimus & Critonẽ. Catinenſis tamẽ regio cauſã dedit
facto: ĩ quã ſe cum incendia ætnæ pertuliſſẽt: iuuenes duo
ſublatos parentes euexerũt ĩter flãmas illæſi ignibus. Hu-
ius memoriã ita poſteritas munerata eſt: ut ſepulcri locus
noĩaretᷣ cãpus piorũ. De arethuſa & alphæo uerũ ẽ hacte-
nus ꝙ cõueniũt fõs & amnis. Fluminũ miracula abũde
uaria ſũt. Dianã q̄ ad camerinã fluit: ſi hĩtus ĩpudicæ hau-
ſerit non coibũt in corpus unũ latex uineus & latex aquæ.
Apud ſegeſtanos helbeſus ĩ medio fluĩe ſubita exæſtuatiõe

feruеſcit. Hacidẽ q̃uis dimiſſũ ætna nullus frigore añuer-
tit. Himereũ cæleſtes mutãt plagæ. Amarus deniq; ẽ dũ ĩ
aq̄lonẽ fluit: dulcis dũ ad meridiẽ flectitᷣ. Quãta ĩ aquis:
tãta ẽ nouitas ĩ ſalinis. Salẽ agrigentinum ſi igni iunxeris:
ſoluitᷣ uſtione. cui ſi liquor aquæ propinq̃uerit: crepitat
ueluti torreatᷣ. Purpureũ ætna mittit: ĩ pachynno traſluci-
dus inuenitᷣ. Cætera ſalinarũ metalla: quæ ſunt aut agri-
gẽtino aut cẽturipino ꝓximãtia: fũgũtᷣ cautiũ miniſterio.
Nã ill nc excidunt ſigna ad facies hominum uel deorum.
Thermitanis locis inſula eſt arundinũ ferax. Ex a cõmo-
datiſſimæ ſũt in omnẽ ſonũ tibiaꝝ: ſiue præcẽtorias facias
quaꝝ locus eſt ad puluinaria præcinendi: ſiue uaſcas quæ
foraminũ numeris præcẽtorias añcedunt: ſeu puellatorias
q̄bus a ſono clariore uocamen datᷣ: ſiue gitgrinas quæ bre-
uiores licet ſubtilioribus tamẽ modis ĩſonãt: aut miluinas
quæ ĩ accẽtus exeunt acutiſſimos: aut lydæas q̃s & tutarias
dicũt: uel corĩthias: uel ægyptias: aliaſue muſicis p̄ diuerſa
officia & noĩa ſeparatas. In aleſina regione fõs alias trãq̄l-
lus & quietus cũ ſiletᷣ: ſi ĩſonẽt tibiæ: exultabũdus ad cãtus
eleuatᷣ: et q̃ſi miretᷣ dulcedinẽ ultra margines intumeſcit.
Geloniũ ſtagnũ tetro odore abigit ꝓximãtes. Ibi & fontes
duo: alter de quo ſi ſterilis ſumpſerit fœcũdatᷣ: alter ſi fœ-
cunda hauſerit uertitᷣ in ſterilitatẽ. Stagnum petrenſium
ſerpẽtibus noxium ẽ: homini ſalutare. In lacu agrigẽtino
oleũ ſupnatat: & hoc pigue hæret arundinũ comis de aſ-
ſiduo uolutabro: e q̃ꝝ capillamẽtis legitᷣ unguẽtũ medicũ
cõtra armẽtarios morbos. Nec lõge ĩde collis uulcanius: ĩ
q̀uo qui diuinæ rei operãtᷣ: ligna uitea ſuper aras ſtruunt.
Nec ignis apponitᷣ. In hãc cõgeriẽ cũ ꝓlicias intulerint: ſi
adeſt deus (ſic ſacꝝ ꝓbatur) ſarmenta licet uiridia ſpõte cõ-
cipiunt: & nullo ĩflagrãte a litato numine fit accẽdiũ. Ibi
epulãtibus alludit flãma: quæ flexuoſis exceſſibus uaga-
bunda quæ contigerit non adurit. Nec aliud eſt q̃ imago

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

nuntia perfecti rite uoti. Idem ager agrigentinus eructat
limoſas ſcaturigines. Et ut uenæ fōtiū ſufficiunt riuis ſū/
miniſtrādis: ita ī hac ſiciliæ parte ſolo nūꝗ deficiēte æterna
reiectatiōe terrā terra euomit. Achatē lapidē ſicilia primū
dedit in achatis fluminis ripis repertum nō uilem cum ibi
tātū reperiret᷑. qppe īter ſcribētes eū uenæ natalibus ſic no/
tāt formis: ut cū optimū eſt: uarias præferat regꝝ imagines.
Vnde annulus Pyrrhi regis: qui aduerſus romanos bella
geſſit: non ignobilis famæ fuit: cuius gēma achates erat: in
quo nouē muſæ cū īſignibus ſuis ſingulæ & Apollo tenēs
citherā uidebāt᷑: nō īpreſſis ibi figuris ſed ingenitis. Nunc
diuerſis locis paret. Dat creta: quē curaliachatē dicūt cura/
lio ſimilē: ſed illitū guttis auro micātibus: & ſcorpionum
ictibus reſiſtentē. Dat india reddentē nunc nemorꝝ nunc
aīaliū facies: quē uidiſſe oculis fauet: quiq; ītra os receptus
ſedat ſitī. Sunt & qui uſti redolēt myrrhæ odorē. Achates
ſāguineis maculis irrubeſcit. Sed qui maxīe ꝓbātur: uitreā
habēt ꝑſpicuitatē: ut cyprius. Nā qui ſunt facie cærea ab/
undantes triuialiter negliguntur. Omnis ambitus huius
īſulæ claudit᷑ ſtadiorꝝ tribus milibus. In freto ſiciliæ ephe/
ſtiæ īſulæ. xxv. milibus paſſuū ab italia abſūt. Itali uulca/
nias uocāt. Nā & ipſa nata ſoli ignea ꝑ occulta cōmercia
aut mutuāt᷑ ætnæ īcēdia: aut ſūminiſtrāt. Hīc dicta ſedes
deo igniū. nūero. vii. ſūt. Lyparæ nomē rex dedit Lyparus
ꝗ eā ante Aeolū rexit. Alterā hyerā uocauerūt. ea præcipue
Vulcano ſacra ē: & plurimū colle eminētiſſīo nocte ardet.
Strōgyle tertia Aeoli domus uergit ad exortus ſolis minīe
āguloſa: quæ flammis liquidioribus differt a cæteris. Hæc
cauſa efficit: ꝙ ex eius fumo potiſſimum incolæ perſenti/
ſcant: quinam flatus in triduo ſunt futuri. Quo factum
ut Aeolus rex uentorum crederetur. Cæteras didymen eri/
phuſam phynicuſam henonimon: quoniam ſimiles ſūt:
dictas habemus.

Europæ ſinus tertius: in eo de græciæ locis admirabili/
bus: de fluminibus & fontibus: de lapide galactite: de me/
rulis: de lapide aſbeſto: de ꝑdicibus: de Arione. Cap. xii.

t Ertius europæ ſinus īcipit a cerauniis mōtibus: deſinit
ī helleſpōtū. In eo apud moloſſos: ubi dodonæi Iouis
tēplū ē: tyliarus mōs eſt circa radices centū fōtibus nobilis:
ut Theopōpo placet. In epiro ſacer fōs eſt frigidus ultra
omnes aquas: & ſpectatæ diuerſitatis. Nā ardentē ſi in eo
demergas facem extīguit: ſi procul ac ſine igni admoueas:
ſuopte īgenio īflāmat. Dodone ithamarō celſa ē delphice
ſiſo flumine caſtalio fōte & parnaſi iugis celebris. Achar
nania aracinto eminet. hāc ab ætolia pīdus diuidit: ꝗ ache/
loū parit cū primis græciæ amnibus præditū ueteri clarita/
te: nec īiuria cū īter calculos: quibus ripæ eius micāt galac/
tites īueniāt᷑: ꝗ ſcrupulus ipſe ater ſi teratur: reddit ſuccū
albū ad lactis ſaporē. Fœminis nutriētibus illigatus fœcū/
dat ubera. Subnexus puulis largiuſculos hauſtus ſaliuarꝝ
facit. Intra os receptus liqueſcit: cū ſoluit᷑ tamē memoriæ
bonū ꝑimit: quē poſt nilum achelous dat: tertium nemo.
Propter oppidū patras cloeſſa locus nouē colliū opacitate
ūbroſus: & radiis ſolis ferme inuius: nec aliā ob cauſā me/
morabilis. In laconia ſpiraculū ē tænarō: & tænarō eſt ꝓ/
mōtoriū aduerſū africæ: ī quo fanū methinei Arionis: quē
delphine eo aduectū imago teſtis eſt ærea ad effigiē caſus
& ueri opis expreſſa: præterea tēpus ſignatū olympiade. n.
undetriceſima: qua ī certamine ſiculo idē Ariō uictor ſcri/
bit᷑: id ipſū geſtū ꝓbat᷑. Eſt & oppidū tænarō nobili uetu/
ſtate. Præterea aliquot urbes ſūt: ītra q̄s luſtræ nō obſcuræ
iāpridē lacedæmoniorum fœdo exitu. Amyclæ ſilētio ſuo
quōdā peſſūdatæ. Sparta īſignis cum Pollucis & Caſtoris
teplo: cū etiā Othriadis illuſtris uiri titulis. Therāne: ūde
primū cultus Dianæ. Pithane quā Archeſilaus ſtoicus īde
ortus prudētiæ ſuæ merito ī lucē extulit. Ancia & cardamile

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

ubi quōdā fuere thyræ:nūc locus dicit̄:ī quo āno ſeptimo-
decimo regni Romuli īter laconas & argiuos memorabile
fuit bellū. Nā taygeta mons & flumē eurotas notiora ſūt:
q̄ ut ſtilo egeāt. Inachus achaiæ amnis argolicū ſecat trac-
tū:quē rex Inachus a ſe noīauit: q exordiū argiuæ nobili-
tati primus dedit. Epidauro decus ē Aeſculapii ſacellum:
cui īcubātes ægritudinū remedia capeſſūt monitis ſōniorꝝ.
Pallātæū arcadiæ oppidū:quod pallatio noſtro p Euandrꝝ
arcada appellatione dederit:ſat ē admonere. In qua mōtes
cyllene & licæus menalus etiā diis alumnis īclaruerūt: īter
quos nec erimantus in obſcuro eſt flumen. Erimanto
.n.mōte dimiſſus. Et lanodillæ Herculis pugnæ hic claræ
ſūt. Varro phibet fōtē ī arcadia eſſe: cuius īterimat hauſ-
tus. In eadē pte hoc ſolū ē nō īdignū relatu: ꝙ cū aliis lo-
cis merula fulua ſit: circa cyllenē cādidiſſīa ē. Nec lapidē
ſpreuerimus quē arcadia mittit. Aſbeſto nomē ē ferri co-
lore: q accēſus ſemel extigui neq̄t. In megarēſiū ſinum
iſthmos exit ludis q̄nquēnalibus: & delubro Neptuni in-
clytus.quos ludos eapropter inſtitutos ferunt: ꝙ ſinibus
q̄nq̄; pelopōneſi ora abluūt:a ſeptētriōe ionio:ab occidēte
ſiculo:a brumali occidēte ægæo:a ſolſtitiali oriēte myrtoo:
a meridie cretico. Hoc ſpectaculū p Cypſelū tyrānū īter-
miſſū corīthii olympiade q̄dragēſianona ſolēnitati priſti-
næ reddiderūt. Cæterꝝ pelopōneſō a Pelope regnatā nomē
indicio ē. Ea ut platani foliū & receſſibus & ꝓminētiis fi-
gurata diuortiū facit īter ioniū & ægæū mare q̄ttuor nō ā-
plius milibus diſcurrēs utrūq; littus:& excurſu tenui:quē
iſthmō dicūt ob anguſtias. Hic hellas īcipit:quā ꝓprie ue-
rā habēt græciā:quæ nūc attice:atte prius dicta. Ibi athe-
næ:cui urbi ſaxa ſcironia ꝓpīqua ſūt porrecta ſex milibus
paſſuū ob honorē ultoris Theſei:& memoriā nobilis pœnæ
ſic noīata. Ex his rupibus Ino ſe cū Palemōe filio ī ꝓfūda
præcipitē iaculata auxit maris nuīa. Nec atticos mōtes ptī

tacebimus. Eſt icarius:ē & brieſus: ē lycabectus & ægialus.
ſed hymettio meritiſſīe tribuit̄ prīcipatus:ꝙ apprīe florulē-
tus eximio mellis ſapore & externos ōes & ſuos uīcit. Cal-
liroen ſtupēt fōtē. nec ideo cruneſſan fōtē alterū nullæ rei
nūerāt. Atheniēſibus iudicii locus ariopagos:maraton cā-
pus factus memorabilis opiniōe prœlii cruētiſſimi. Multæ
q̄dē īſulæ obiacēt atticæ cōtinēti:ſed ſuburbanæ ferme ſūt:
ſalamis ſunium ceo choos: quæ ut Varro teſtis ē:ſubtilio-
ris ueſtis amicula arte lanifica prīa ī ornatū fœminarꝝ de-
dit. Boetia thebis enitet. Thebas cōdidit Amphiō: non ꝙ
lyra ſaxa duxerit(neq;.n.par eſt ita geſtum uideri)ſed quia
affatus ſuauitate hoīes rupiū īcolas & īcultis moribus ad
obſequii ciuilis pellexit diſciplinā. Vrbs iſta nuībus apud
ſe ortis gloriat̄: ut phibēt q ſacris carmībus Herculē & Li-
berꝝ celebrāt. Apud thebas elicō locus ē: citherō ſaltus:āniſ
iſmenus:fōtes arethuſa: œdipodia: pſamate:dirce.ſed āte
alios aganippe: & hippochrene:quos Cadmus litterarum
primus reptor:cū equeſtri exploratiōe deprehēdiſſet:dum
rimat̄:quænā īſideret loca:īceſa ē licētia poetarꝝ:ut pariter
utrūq; uulgarēt:ſcilicet ꝙ eorꝝ alter alitis eq ungula ſollici-
tatus foret: alter potus facūdia aīas irrigaret. Eubœa īſula
laterꝝ obiectu efficit aulidis portū ſæculis traditū græcæ cō-
iuratiōis memoria. Boetii idē ſūt:q leleges fuerūt:p quos
defluēs cephiſos amnis ſe ī maria cōdit. In hac continētia
opōtius ſinus:lariſſa oppidū:delphirāne quoq;: in q̄ Am-
phiarai fanū & fidiacæ ſignū Dianæ. Varro opinat̄ duo ī
boetia eſſe fluīa nat̄a licet ſepari:miraculo tamē nō diſcre-
pāte:quorꝝ alterꝝ ſi ouillū pecus debibat:pullū fieri coloris
quod īduerit:alterius hauſtu quæcūq; uellera fuſca ſūt:in
cādidū uerti. Addit etiā uideri ibi puteū peſtilētē:cuius li-
quor mors ē hauriētibus. Perdices ſane cū ubiq; liberæ ſīt:
ut aues uniuerſæ ī boetia nō ſūt. Nec cū uolant ſui iuris:
ſed ipſo aere:quas trāſire nō audeāt metas hn̄t. inde ultra

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

notatos iā termīos nūq̄ exeūt. nec ī atticū ſolū trāſmeāt.
Hoc boetis ꝓpriū. Nā quæ coīa ſūt oībus gn̄atī ꝑſeque-
mur. Cōcīnāt̄ a ꝑdicibus nidi munitiōe ſolerti. Spineis. n.
fruticibus receptus ſuos ueſtiūt: ut aīalia quæ infeſtāt ar-
ceāt̄ aſpis ſurculoꝝ. Ouis ſtragulū puluis ē. Atq; clāculo
reuertūt̄: ne īdiciū loci cōuerſatio frequés faciat. Plerunq;
fœminæ trāſuehūt partus: ut mares fallāt: q eos ſæpiſſime
affligūt īpatiētius adulātes. Dimicat̄ circa cōnubium: uic-
toſq; credūt fœminaꝝ uice ſuſtinere uenerē. Ipſas libido
ſic agitat: ut ſi uētus a maſculis flauerit: fiāt prægnātes o-
dore. Tūc ſiqs hominū ubi īcubāt ꝓpinq̄bit: egreſſæ ma-
tres uenīētibus ſeſe ſpōte offerūt: & ſimulata debilitate uel
pedū uel alaꝝ q̄ſi ſtatī capi poſſit greſſus figūt tardiores.
Hoc mēdacio illicitāt obuios & eludūt: quoad ꝑfecti lon-
gius a nidis auocēt̄. Nec ī pullis ſtudiū ſegnius ad cauēdū:
cū uiſos ſe ꝑſētiſcūt: reſupinati glebulas attollūt pedibus:
q̄ꝝ obtectu tā callide ꝓtegūt̄: ut lateāt deprehēſi. Theſſa-
lia: de mōte olympo: & de oculo Philippi regis. Ca. xiii.

t Eſſalia ē eadē & hæmonia: quā Homerus argopelaſgi
cognoīabat: ubi geītus ē Hellen: a quo reges Hellenes
noīati. Huius a tergo pieria ad macedoniam ꝓtēdit̄: quæ
deuicta ſub macedonū uēit iugū. Multa ibi oppida: mul-
ta flumīa. De oppidis egregia ſūt: phithia: lariſſa: theſſalia:
& thebæ. De amnibus peneus: qui ꝓpter oſſā olympūq;
decurrēs collibus dextra læuaq; molliter curuis nemoroſis
cōuallibus theſſalica facit tēpe: undiſq; aptior macedoniā
ac magneſiā īterluēs ī thermeū ſinum decidit. Theſſaliæ
ſūt pharſalici cāpi: ī qbus ciuiliū belloꝝ detonueīt ꝓcellæ.
Ac ne ī mōtes ignotos eamus: pīdū & othrin agitēt: q lapi-
thaꝝ originē ꝑſequūt̄: oſſā quos cētauroꝝ ſtabulis īmorari
iuuat. Peliō aūt nuptiale cōuiuiū Thetidis atq; Pelei ī tā-
tā notitiā obtulit: ut taceri de eo magis mirū ſit. Nā olym-
pū ab Homero nō p audaciā celebratum docent quæ in eo

uiſitāt̄. Primū excellēti uertice tātus attollit̄: ut ſūma eius
cælū accolæ uocēt. Ara ē ī cacumīe Ioui dedicata: cuius al-
taribus ſiq̄ de extis īferāt̄: nec difflāt̄ uētoſis ſpiritibus: nec
pluuiis diluūt̄: ſed uoluēte āno cuiuſmodi relicta fuerint:
eiuſmodi repiūt̄: & oībus tēpeſtatibus a corruptelis auraꝝ
uīdicat̄ qcqd ibi ſemel ē deo cōſecratum. Litteræ in cinere
ſcriptæ aduſq; alterā āni cerimoniā ꝑmanent. In regione
magneſia mothona oppidū eſt: quod cū obſideret Philip-
pus Macedonis Magni pr̄ dānatus ē oculo ictu ſagittæ: quā
fecerat Aſter oppidanus inſcriptam ſuo noīe loco uulneris
noīe quē petebat. Populū iſtū callere arte ſagittaria credere
poſſumus: uel de Philocteta: quū meliboea ī hoc pede cō-
putat̄. Sed ne trāſeāus præſidiū poetaꝝ: fōs liberius & ip-
ſe magneſiæ eſt.

Macedonia cum regibus & lapide pæante. Cap. xiiii.

q Viedonii olī populi: quæq; migdonia terra: aut pieriū
ſolū: aut hæmathiū: nūc ōe uniformi uocabulo mace-
donica res ē: & prīnōes: quæ ſpecialiter añ ſeiūgebāt̄ mace-
donū nōi cōtributæ factæ ſūt corpus unū. Igit̄ macedoniā
præcigit thracius limes. Meridiana theſſaliæ epirotæ te-
nēt. A ueſpali plaga dardani ſūt & illyrii. Qua ſeptētrioni
tendit̄ peonia ac paphlagonia ꝓtegit̄: a triballis montanis
exceſſibus aqlonio frigori obiecta. Inter ipſā & thraciam
ſtrimō amnis facit terminū: q ab hæmi iugis irrigat. Vetū
ut ſileā: aut thodopen migdoniū mōtē: aut athō claſſibus
perſicis nauigatum continentique abſciſſum mille quin-
gentorum paſſuum longitudīe: ſimul de auri uenis & ar-
gēti: quæ optīæ ī agris macedonū & pluriæ eruūt̄: oreſtidē
dicā. Populi ſūt: q ut oreſtæ dicerēt̄: īde cœptū. Mycenis
ꝓfugus matricida cū abſceſſus lōgius deſtinaſſet: natū ſi-
bi ī hæmathia puulū de Hermiona: quā ī ōes caſus ſociam
aſciuerat: hic mādauerat occulēdū. Adoleuit puer ī ſpeciē
regii ſāguinis nomē ſui patris referēs: occupatoq; qcqd eſt
quod ꝓcedit ī macedonicū ſinū & hadriaticū ſalū: terram

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

cui īpitauerat oreſtidē dixit. Admonet phlegra ubi ante q̄
oppidū fieret: rumor ē ī militia mūdi dimicatū cū gigāti-
bus: ut peītus ꝑſeq̄mur q̄tis ꝓbatiōibus ipia īdicia diuīæ
expeditiōis ī hoc ſæculo pſeuerauerīt. Illic ſiq̄ñ ut accidit
nimbis torrētes excitāt: & aucta aq̄ꝝ pōdera ruptis obici-
bus ualētius ſe ī cāpos ruūt: eluuiōe oſſa ēt nūc ferūt dete-
gi ad īſtar: quæ nūc ſūt ex corporibus hūanis: ſed mō grā-
diori: quæ ob enormē magnitudinē mōſtruoſi exercitus iac-
titāt extitiſſe: idq; adiuuat argumēto ſaxoꝝ īmaniū: qbus
oppugnatū cælū credūt. Pergā ad reſidua quæ ī theſſaliā
& hæmoniā cōtēdūt. Sūt.n.arrectiora q̄ uſq̄ ꝓceritas mō-
tana attolli ualet. Nec ē ī terris oībus quod merito ad iſtas
eminētias cōpet. Quippe q̄s ſolas diluuialis irruptio: cū
uniuerſa obduceret hūido ſitu īacceſſas reliqt. Durāt ueſ-
tigia nō lāguidæ fidei: qbus apparet hos locos ſuperſtites
undoſæ tēpeſtatis fuiſſe. Nā ī latebroſis rupiū cauamibus
quæ fluctuū cōfligiis tūc adeſa ſūt: reduuiæ cōchylioꝝ re-
ſederāt: & alia multa quæ affatim mari īiecto excipiūt: ita
ut ſit licet facie mediterranea: appēt tñ ſpecie littorali. Nūc
& de īcolis reddā. Hæmathius q prius ī hæmathia accepit
pricipatū: ſeu qa īdago origīs eius æuo diſpiit: ſeu qa alta
res ē genuinus terræ hēt. Poſt hunc ī macedoniis exortum
hæmathiæ nomē. Sed Macedo Deucaliōis matnus nepos:
q ſolus cū ſua familia morti ſupfuerat: uertit uocamen: &
macedoniā a ſe dixit. Macedonē Caranus īſeqt dux pelo-
pōneſiæ multitudīs: q iuxta reſpōſū dictū de eo: ubi capra-
riū pecus reſediſſe aduerterat: urbē cōdidit: quā dixit ægas:
ī q̄ ſepeliri reges mos erat: nec alter locus excellētiū uirorū
buſtis apud macedonas priſcos dabat. Succedit Carano
Perdicca.xxii.olympiade prius in macedonia rex noīatus:
Cui Alexāder Amyntæ filius diues hītus: nec īmerito. Ita
.n.affluēter ſucceſſus eius āpliādis opibus ꝓficiebāt: ut añ
oīs Apollini delphos: Ioui helidē ſtatuas aureas dono mi-
ſerit. Voluptati aureæ īdulgētiſſie deditus: ſic ut plurimos

ꝗ fidibus ſciebāt dū uixit ī ſtudiis oblectamenti donis te-
nuit liberalibus: īter quos & Pīdaꝝ lyricū. Ab hoc Archela-
us regnū accepit prudēs rei bellicæ: naualiū etiā cōmentor
prœlioꝝ. Hic Archelaus ī tātū lraꝝ amator fuit: ut Euripi-
di tragico cōſilioꝝ ſuoꝝ ſūmā cōcrederet: cuius ſuprema
nō cōtētus ꝓſeq ſūptu fūeris crinē tōſus ē: & mœrorē quē
aīo cōcepat: uultu publicauit. Idē pithias & olympicas pal-
mas q̄drigis adeptus græco potius aīo q̄ regali gloriā illā
ꝓ ſe tulit. Poſt Archelaū macedonica res diſſēſiōe iactata ī
Amyntæ regno ſtetit: cui liberi tres. Sed Alexāder patri ſuc-
cedit: quo exēpto Perdiccæ prīo data copia āpliſſīæ poteſ-
tatis adipiſcēdæ: q obiēs hæreditariū regnū fratri Philippo
reliqt: quē captū oculo dextro apud mothonā ſupra dixīus
cuiuſq; debilitatis omē præceſſerat. Nā cū nuptias ageret:
acciti tibicines carmē cyclopū q̄ſi de colludio cōcinuiſſe cre-
dūt. Philippus hic Magnū ꝓcreat Alexādꝝ: q̄libet Olym-
pias Alexādri mr̄ nobiliorē ei patrē acqrere affectauerit: cū
ſe coitu dracōis cōſatā affirmaret. Ita tñ & ipſe egit: ut deo
geītus crederet. pagrauit orbē rectoribus Ariſtotele & Caliſ-
thenē uſus. Subegit aſiā: armeniā: hiberniā: albaniā: cappa-
dociā: ſyriā: ægyptū: tauꝝ: caucaſūq; trāſgreſſus ē. Bactros
dōuit. Mœdis & pſis īpauit. Cepit īdiā. Egreſſus oīa: quæ
Liber & Hercules acceſſerāt. Forma ſupra hominē auguſti-
ore: ceruice celſa. Lætis oculis & illuſtribus: malis ad gratiā
rubeſcētibus: reliqs liniamētis corporis nō ſīe maieſtate q̄-
dā decoris. Victor omniū: uino & ira uictus. Sic morbo
uinolētiæ apud babylonē hūiliore q̄ uixerat fortūa exēp-
tus ē. Poſt quē q fuerāt magis ad ſegetē romanæ gloriæ: q̄
ad hæreditatē tāti noīs ortos īueniīus. Macedonia lapidē
gignit: quē pæātē uocāt. Hūc eūdē & cōcipere & parere &
partiētibus opitulari fama ꝓdiga ē. Circa Tyreſiæ ſepulcꝝ
plurimus īuenit.

Thracia cū moribus gentium: de gruibus: de bizantio: de hirundinibus. Cap.xv.

n Vnc ī thraciā locus pgere: & ad ualidiſſimas europæ

gẽtes uela obuertere: quas q ſedulo expiri uelint: nõ diffi-
culter deprehẽdẽt barbaris ĩeſſe cõtẽptũ uitæ ex q̄dã natã-
lis ſciẽtiæ diſciplĩa. Cõcordãt ões ad ĩteritũ uolũtariũ: dũ
nõnulli putãt obeũtiũ aĩas reuerti: alii nõ extĩgui: ſed bea-
tas magis effici. Apud plurĩos luctuoſa ſũt puerpia. Deni-
q; recẽs natũ fletu parẽs excipit. Cõtrauerſũ læta ſũt fũera
adeo: ut exẽptos gaudiis ꝓſeq̄nt̃. Vxoꝝ nũero ſe uiri iacti-
tãt: & honoris loco iudicãt multiplex matrimoniũ. Quæ
fœmĩæ tenaces ſũt pudiciciæ: ĩſiliũt rogos defũctoꝝ cõiu-
gũ: & quod maximũ ducunt ĩſigne caſtitatis præcipites in
flãmas eũt. Nuptæ nõ parẽtũ arbitrio trãſeũt ad maritos:
ſed quæ præ aliis ſpecie ualẽt ſubhaſtari uolũt: & licentia
taxatiõis admiſſa non moribus nubũt ſed premiis. Quas
formæ premit dedecus: dotibus emũt: q̃bus cõiũgãt̃. Vter-
q; ſexus epulãtes focos ãbiũt: herbaꝝ q̄s hñt ſemine igni
ſupiecto: cuius nidore pculſi ꝑ læticia habẽt imitari ebrie-
tatẽ ſẽſibus ſauciatis. De ritu iſta ſũt: de locis & populis
quæ ſequũt̃. Strimonẽ accolũt dextro latere denſelatæ.
Beſſoꝝ quoq; multa noĩa aduſq; mœſtũ amnẽ: q radices
pãgæi circũfluit. Hebrũ odryſſa raꝝ ſolũ fũdit: q fluuius
excurrit inter priantes: dolongos: tynos: corpylos: alioſque
barbaros: tãgit & cycanos. Deinde hæmus ſex milibus paſ-
ſuũ arduus: cuius aduerſa mœſiæ: getæ: ſarmatæ: ſcythæ: &
pluriæ ĩſidũt natiões. Põticũ littus ſcythonia gẽs obtinet:
quæ nato ſibi Orpheo uate decus addidit nõi: quẽ ſiue ſa-
croꝝ ſiue cãtuũ ſecreta ĩ ſpargino ꝓmõtorio agitaſſe tra-
dũt. Deinde ſtagnũ biſtoniũ. Nec lõge regio maronia: in
q̄ chinda oppidũ fuit equoꝝ Diomedis ſtabulũ. Sed ceſſit
æuo: ſolũq; turris ueſtigiũ adhuc durat. Inde nõ ꝓcul urbs
abdera: quã Diomedis ſoror & cõdidit & a ſe ſic uocauit.
Mox Democriti domus phyſici: ac ſi uerum timere ideo
nobilior. Hanc abderam ab olympiade prima & triceſima
ſenio collapſam clazomenii ex aſia ad maiorem faciem re-
ſtitutã oblitteratis quæ ꝓceſſerant nomini ſuo uẽdicarũt.

Locum doriſcon illuſtrem reddit Xerxis aduentus: ꝙ ibi
recoluit militis ſui numerum. Polydori tumulũ oſtẽdit
hæmus in parte quam aroteres ſcythæ celebrant. Quõdã
urbem geraniã ch ithyton uocant barbari: unde a gruibus
pigmæos ferunt pulſos. Manifeſtũ ſane ẽ ĩ ſeptẽtrionalẽ
plagam hyeme grues frequentiſſimas conuolare. Nec pi-
guerit meminiſſe quatenus expeditiões ſuas dirigãt. Sub
quodã militiæ exeunt ſigno: & ne pergentibus ad deſtĩata
uis flatuũ renitatur: arenas deuorant: ſublatiſq; lapillulis
ad moderatam grauitatem ſaburrantur. Tunc conſcẽdũt
in altiſſima: ut de excelſiori ſpecula metentur quas petãt
terras. Fidẽs meatu præit cateruas. Volatus deſidiã caſti-
gat: uoceque cogit agmen. Ea ubi obraucata eſt: ſuccedit
alia. Pontum tranſituræ anguſtias captant: & quidẽ eas
(nam promptum eſt oculis deprendere) quæ inter tauricã
ſunt & paphlagoniam: id eſt inter carambim & crium &
apon. Cum cõtra medium alueum aduentaſſe ſe ſciunt:
ſcrupulorum ſarcina pedes liberãt. Ita nautæ prodiderũt
compluti ſæpe ex illo caſu imbre ſaxatili. Arenas non
prius euomunt: q̄ ſecuræ ſuæ ſedis fuerint. Concors cura
omnium profatigatis: adeo ut ſiqua defecerit congruant
uniuerſæ: laſſataſq; ſubtollant: uſq; dũ uires ocio recupẽt̃.
Nec in terra cura ſegnior. Excubias nocte diuidunt: ut
exomnis decima ſit quæque. Vigiles punduſcula digitis
amplectuntur: quæ ſi forte exciderĩt: ſomnum coarguãt.
Quod cauendum erit: clangor indicat. Aetatem in illis
prodit color: nigreſcunt ſenectute. Veniamus ad ꝓmõ-
torium ceraſcriſeon bizantio oppido nobile antea ligus
dictum: quod a dyrrachio abeſt ſeptingentis undecim
milibus paſſuum. Tantum enim patet inter hadriaticum
mare & ꝓpontidẽ. In ceniẽſi regiõe nõ lõge flãuiopolim
coloniã biciæ oppidũ quondã ara Terei regis: nũc inuiſũ
hirũdinibus: & deinceps alitibus illis inacceſſũ. quanq̃ &

VNIVERSIDAD
DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

thebas:ꝙ illa mœnia ſæpius capta ſunt: negentur ſubire.
Nā īter cætera habere illas qddā præſciū īde noſcit̃:ꝙ lap/
ſura nō petunt culmīa:& aſpnāt̃ pītā quoquo mō tecta.
Minime certe a diris auibus īpetūt̃: nec ūq̄ præda ſūt ut
ſacræ. Cibos nō ſumunt reſidentes:ſed ī aere capiūt eſcas
& hauriunt. Alter iſthmos ī thracia ē ſimilibus āguſtiis &
pari latitudīe arcti maris. Huius littora urbes utriq; ſecus
oſtētāt ꝓpōtidis orā:īſignis pactie: mænalis ſinū:cardia/
q; ꝙ ī cordis faciē ſita ſit:dicta cardia ſūt. Ille aūt magnus
helleſpontus ſtrīgit̃ ī ſtadia ſeptē:qbus ab europa aſiaticā
plagā uēdicat. Hic quoq; urbes duæ abydos aſiæ & ſeſtos
europæ. Deīde cōtraria iter ſe ꝓmōtoria ſcilicet maſtuſia
cherroneſſi: ubi finit̃ europæ ſinus tertius. ſigæū aſiæ:in
quo tumulus ē cynoſſema dictus Hecubæ ſepulcrum: &
turris Proteſilai delubro data finibus thraciæ:a ſeptētriōe
hiſter obtēdit̃: ab oriēte portus ac ꝓpōtidis:a meridie æ/
gæū mare. Inter tenedon et chiū:q̄ ægæus ſinus pādītur a
dextra antādrū nauigātibus ſaxū ē. hoc .n. uenus q̄ īſula
meruit cognoīari. Id quoniā uiſentibus ꝓcul capræ ſimile
credit̃:quā græci ægan uocāt:ægæus ſinus dictus. A pha/
lario corcyræ ꝓmōtorio ad nauis effigiē ſcopulus emicat:ī
quē trāſfiguratā Vlyxis nauē crediderūt. Cytheræ: quæ a
malea abeſt. v. milibus paſſuū:porphyris āte a nomē fuit.

Creta īſula:ī ea herba alimos:phalāgium animal:lapis
idæus. Cap. xvi.

P Ronius ē cretā dicere:q̄ abſoluere ī quo mari iaceat.
ita.n.circunfluis illius noīa græci pmiſcuerunt: ut
dū aliis alia īferunt:pene obduxerint uniuerſa. Quātam
poſſumus tñ ī deſignādo opā locabīus: ne qd hæreat ſub
ācipiti. Inter ortū porrigit̃ et occaſū tractu lōgiſſīo hinc
græcia illīc cyrenis obiacētibus. A ſeptētriōe ægæis et ſuis
æſtibus uerberat̃:id ē creticis. Ab auſtro libycis undis per/
fundit̃ et ægyptiis:cōſtipata cētū urbibus:ſicuti perhibēt:

q̄ ꝓdige līgua largiti ſūt: ſed magnis & ābitioſis oppidis
quoꝝ pricipatus ē penes gortinā:cydoneam: cnoſon:the/
rapnas: cyliſſon. Doſiades eā a Crete nympha Heſpidis
filia: Anaximāder a Crete rege curetū: Cretes primū aeriā
dictā:mox cureti. Nōnulli etiā a tēperie cæli macarōneſō
appellatā ꝓdiderunt. Pria potuit remis & ſagittis:prima
lr̄is iura uixit Pyrrico reptore. Equeſtres t̃mas pria docuit
laſciuas uertigines īplicare:ex q̄ diſciplina bellicæ rei uſus
datus. Studiū muſicū inde receptū ē:cū idæi dactyli mo/
dulos crepitu ac tīnitu æris deprehēſos ī uerſificū ordinē
tranſtuliſſent. Albet iugis montiū dictinei & cadiſti: qui
ita excādeſcūt: ut eminus nauigātes magis putēt nubila.
Præter cæteros ida ē:q āte ſolis ortus ſolē uidet. Varro in
ope:quod de littoralibus ē: etiā ſuis tp̄ibus affirmat ſe/
pulcrum Iouis ibi uiſitatum. Cretes Dianā religioſiſſime
uenerāt̃: Britomartem gētiliter noīātes:quod ſermōe nr̄o
ſonat uirginē dulcē. Aedē numīs præterq̄ nudus ueſtigia
nullus licito īgredit̃. Ea ædes oſtētat māus Dædali. Gor/
tinā amnis lēnius præterfluit: quo Europam tauri dorſo
gortinii ferūt uectitatā. Iidē gortinii & Adymnū Europæ
fratrem colūt.ita.n.mēorāt. Videt̃ hic & occurrit: ſed die
adueſpato āguſtiore ſe facie uiſendū offerēs. Gnoſii Mi
neruā ciuē deā numerāt: primumq; apud ſe fruges ſatas
audacter cōtēdūt. Ager creticus ſilueſtriū capraꝝ copioſus
ē. Ceruo eget. Lupos & uulpes aliaq; q̄drupedum noxia
nūq̄ educat. Serpēs nulla. Larga uitis. Mira ſoli īdulgē/
tia. Arborarii ꝓuētus abūdātes. Nā ī huius tātū īſulæ pte
repullulāt cæſæ cupreſſi. Herba alimos dr̄. Ea morſa di/
urnā famē ꝓhibet:ꝓide & hæc cretica ē. Phalāgiū arāeæ
genus ē. Si niſū quæras:nulla uis corporis. ſi poteſtatē:
ictū hoīem ueneno īterficit. Lapis quoq; idæus dactylus
dr̄ īſulæ iſti fāiliaris coloris ferrei hūano ſilis pollici. Auē
noctuā creta nō habet:et ſi ibi īuehatur: emoritur.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Caryſtos:ĩ ea carbaſa:& caryſtiæ aues. Ca.xvii.

c Aryſtos aq̃s calétes hét:q̃s telopias uocãt: & caryſti-
as aues quæ flãmas ĩpune ĩuolãt:carbaſa ét quæ iter
ignes ualét. Chalcis eadé habita é apud priſcos:ut Chaly-
deus auctor é:ære ibi primũ repto. Titanas ĩ ea antiq̃ſſie
regnaſſe oſtédit ritus religionum. Briareo.n.ré diuinam
caryſtii faciũt:ſicut Aegæoni chalcidienſes. Nã oĩs ferme
eubœa titanũ fuit regnũ. Cycladas autumãt ĩde dictas:ꝙ
licet ſpatiis longioribus a delo ꝓiectæ:ĩ orbé tñ circa delũ
ſũt:& orbé cyclon graii loquũt᷑. Chios Homeri tumulo
cæteros ãtecedit. Memiſſe hoc loco par é: ꝙ poſt primũ
diluuiũ ĩ achaia Ogigii tp̃ibus notatũ:cũ noué & ãplius
dies cõtinua nox ĩubraſſet:delon ãte ões terras radiis ſolis
illuĩatã:ſortitãq; ex eo nomé ꝙ pria foret reddita uiſibus.
Inter Ogigiũ ſane & Deucalioné mediũ ſexcétis ãnis dat᷑
æuũ. Orthigia:in ea coturnices. Cap.xviii.

e Adé é orthigia quæ clariſſĩa ĩ cycladũ nũero multi-
farie tradr̃:nũc auſtera a cultu Apollĩs: nũc a uẽati-
bus lagia uel cynetho : pyrpyle etiã quoniã & igni tabula
ibi & ignis ĩuéta ſũt. In hac priũ ĩuétæ cot̃nices aues: q̃s
orthigias græci uocãt. Has eaſdé ĩ Latõæ tutelã autumãt
cõſtitutas. Nec ſép apparét. Aduenĩédi habét tp̃a æſtate
depulſa. Cũ maria tranãt: ĩpetus differũt: & metu ſpatii
lõgioris uires ſuas nutriũt tarditate. Vbi terrã pſẽtiſcunt:
coeũt cateruatim: deĩde cõglobatæ uehemétius ꝓperant.
Quæ feſtĩatio pleꝝq; exitiũ portat nauigantibus. Accidit
.n.noctibus ut uela ĩcidant:& præpõderatis ſinibus alue-
os ĩuertant. Auſtro nũq̃ exeũt.nã metuũt flatus uim tu-
midioris. Plurimũ ſe aq̃lõibus credũt: ut corpora pigui-
uſcula atq; eo tarda facilius ꝓuehat ſiccior & uehemétior
ſpiritus. Orthigometra dr̃: quæ gregé ductitat. Eã terræ
ꝓxianté accipiter ſpeculatus rapit. Ac ꝓpterea opera eſt
uniuerſis:ut ſollicitent ducé gñis externi: p qué fruſtrent᷑

prima diſcrimĩa. Cibos gratiſſĩos habent ſeĩa uenenorũ:
quã ob cãm eas dãnauere prudétũ menſæ. Solũ hoc aĩal
præter hominé morbũ patitur comitialem.

DE Eubœa. Cap.xviiii.

e Vbœa tã modico æſtu diuidua é a boetiæ cõtinéti:ut
dubitãdũ ſit: an nũerari ĩter ĩſulas déat. Nã latere
q̃m uocãt terræ põte iũgr̃:& p fabricã breuiſſĩæ machĩæ
adit᷑ pede. Cheneo ꝓmõtorio uadit in ſeptétriõé:duobus
aliis ĩ meridié extédit᷑:quoꝝ gereſtos ſpectat atticã:caphe-
reos ꝓmĩet ĩ helleſpõtũ:ubi poſt ilii excidiũ argiuã claſſé
uel Mineruæ ira:uel quod certior ꝓdidit memoria: ſydus
arcturi grauibus affecit caſibus.

Paros:in ea lapis ſarda. Cap.xx.

m Armore paros nobilis a delo oppido frequétiſſima
prius tñ minoia q̃ paros dicta. Nã ſubacta a Minoe
quoad ĩ creticis mãſit legibus minoiã loquebant᷑. Præter
marmor dat & ſardã lapidé:q marmore q̃dé præſtat : ĩter
gémas uero uiliſſĩus ducit᷑. Naxũ a delo duodeuigĩti mi-
lia paſſuũ ſepãt:ĩ q̃ ſtrongyle oppidũ. Sed naxos diõyſias
priuſq̃ naxos dicta:uel ꝙ hoſpita Libero pr̃i: uel ꝙ ferti-
litate uitiũ uĩcat cæteras. Sunt præterea cyclades plurĩæ
ſed ĩ ſupradictis præcipuũ é:quod méoriæ debet᷑.

Icaros:Pythagoras philoſophus. Cap.xxi.

d E ſtrophadibus eſt et icaros:quæ icareo mari nomen
dedit. Hæc ĩter ſamũ et miconũ ꝑcurrétibus ſaxis ĩ-
hoſpita ac nullis ſinibus portuoſa ob ĩhumana littoꝝ ĩfa-
mis é. Vult ergo Varro Icaꝝ cretéſé ibi ĩteriiſſe naufragio:
& de exitu hoĩs ĩpoſitũ nomé loco. Nã in ſamo nihil no-
bilius q̃ Pythagoras ciuis:q mox offenſus faſtu tyrannico
relicta domo pr̃ia: Bruto cõſule q reges urbe exegit: italiã
aduectus é. Melos q̃m Callimachus memallida dixit:õiũ
ĩſulaꝝ rotũdiſſĩa é iuxta æoliã. Nã carpathus a quo car-
pathiũ ſinũ dicĩus:nũq̃ cælũ ita nubilũ é:ut ĩ ſole rhodos

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

nō ſit. Lēnii Vulcanū colūt. ideo ī lēno metropolis ephe-
ſtia. Præterea oppidū mithina: ī cuius finibus mōs athos
ī macedoniā umbrā iacit. quod nō fruſtra inter miracula
notauerūt. cū athos a lēno ſex & octogīta milibus paſſuū
ſepet. Et ſane athos ſublimis adeo: ut altior æſtiet: q̄ ūde
ībres cadūt. Quæ opinio ī eo fidē cōcipit: q̄ ī aris q̄s cacu-
mie ſuſtinet: nūq̄ cineres eluūt: nec qcq̄ ex aggeribus ſuis
pdūt: ſed quo relicti cumulo pmanēt. In ſūmo eo actotō
oppidū fuit: ī quo dīdio lōgior q̄ ī aliis terris īcolētiū ætas
ꝓpagabat. ideo īde hoīes macrobios græci: nr̄i appellauere
longæuos.

DE Helleſpōto. Cap. xxii.

Q Vartus europæ ſinus helleſponto incipit: mæotis
hoſtio termiat. Atq; oīs latitudo quæ europā a ſiaq;
diuidit: ī ſeptē ſtadioꝝ āguſtias ſtrigit. Hic ē helleſpōtus.
Hac Xerxes pōte naualibus facto pmeauit. Tenuis deīde
euripus porrigit ad aſiæ urbē priapū: quā Magnus Alexā-
der potiūdi orbis amore trāſcēdit: & potitus ē. Inde diffu-
ſus æquore patētiſſio rurſus ſtrigit i ꝓpōtidē. Mox ī qn-
gētos paſſus coartat: fitq; boſtoros thracius: qua Darius
copias trāſportauit. Hac ꝓfūda delphīes plurios hn̄t: ī
qbus cauſæ miraculi multiformes. Ante oīa nihil uelocius
hn̄t maria: ut pleꝝq; ſaliētes trāſuolēt uela nauiū: quocū-
q; eāt cōiuges euagāt. catulos edunt. decius mēſis mat i
facit partū. lucinā æſtiuus dies ſoluit. uberibus fœtus alut.
teneros ī faucibus receptāt. inualidos aliq̄tiſp ꝓſequūt.
In triceſimū ānū uiuunt: quod exploratū ē in expimētū
caudis āputatis. Ora nō quo cæteræ beluæ loco hn̄t: ſed ī
uētribus. Cōtra naturā aquatiliū ſoli līguas ſuas mouēt.
Aculeatæ ſūt ſpinæ dorſuales. Cū ira ſubiacet: īhorreſcūt.
cū animi cōqeuerint: qbuſdā receptaculis opiunt. Spirare
eos i aqs negāt: & uitales auras nō niſi ī aere ſupo reſpi-
rare. Pro uoce gemitus ē ſilis hūano. Certū hn̄t uocabulū
quo accepto uocātes ſequūt. Nā ꝓprie ſimones uocātur.

Voces hoīum aq̄lonis flatu celerius audiūt. contra auſtro
ſpirāte auditus obſtruūt. Mulcēt a muſica. gaudent cāti-
bus tibiaꝝ. Vbicūq; ſymphōia ē: gregibus aduētāt. Diuo
.n. Auguſto pricipe i cāpania delphinū puer prio fragmē-
tis panis illexit: & ī tātū cōſuetudo ualuit: ut alēdū ſe etiā
māu eius crederet. Mox cū ꝓluſiſſet puerilis audacia: itra
ſpatia eū lucrini lacus euectitauit. Vnde effectum: ut a
baiano littore eq̄tātē pueꝝ puteolos uſq; ueheret. Hoc p
ānos plurios tādiu geſtū: dōec aſſiduo ſpectaculo deſieret
eſſe miraculū quod gereret. Sed ubi obiit puer: ſub oculis
publicis deſiderii mœrore delphin īteriit. Pigeret hoc aſſe-
uerare: ni Mœcenatis & Fabiani multoꝝq; præterea eſſet
lr̄is cōprehenſum. In africo mox littore apud hipponem
diaphitū delphinus ab hipponēſibus paſtus ē: tractāduq;
ſe præbuit: īpoſitoſq; frequēter geſtitas. Nec populi tātū
māibus acta res. Nā & ꝓcōſul africæ Flauianus ipator eū
cōtigit unguentis & delibuit: q odoris nouitate obſopitus
aliquātiſper pro exanimi iactatus eſt: multiſque meſibus
deſiuit a ſolita conuerſatione. Apud iaſum urbem Baby-
lonem puerum delphinus adamauit: quem dum poſt
conſueta colludia recedentem impatiētius ſequit: arenis
īuectus hæſit. Alexāder Magnus amorē illū numis fuiſſe
īterpretatus præfecit pueꝝ Neptūi ſacerdotio. Iuxta eādē
urbē (ut Egeſſidemus auctor ē) aliū pueꝝ Hermiā noīe per
maria ſiliter īſidētē cū ūdoſior fluctus necauiſſet: de phi-
nus ad terrā reuexit: & uelut fateret reatū: pœnitētiā ſuam
morte multauit: nec reuerti uoluit āplius ī ꝓfūdo. Sup-
petūt & alia exēpla ut Arionē trāſeāus: cuius exitū ānaliū
fides cōprobauit. Ad hæc ſiq̄ndo laſciuiunt noui fœtus: a
maioribus dat adulto gregi cuſtos: quo magiſtro diſcant
eludere īpetus īcurſātium belluaꝝ. quāq̄ ibi præter focas
rara bellua ē. Plurīus thynnus ī pōto: nec alibi pene fœti-
ficāt. nuſq̄. n. citius adoleſcunt: ſcilicet ob aquas dulces.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Ingrediũť ueris tpĩe littore dextro: læuo exeunt. Hoc ĩde accidere credunt: ꝙ dextris oculis acutius cernãt q̃ ſiſtris.

Flumẽ hiſtrũ: fiber põticus: gẽma põtica. Ca.xxiii.

h Iſter germãicis iugis oriť mõte effuſus qui rauracos galliæ aſpectat. Sexagita amnes in ſe recipit ferme õẽs nauigabiles. Vii. hoſtiis põtũ ĩfluit: quoꝝ priũ peuce: ſecundũ naracuſtoma: tertiu calonſtoma: quartum ſpeudoſtoma. quĩtũ borionſtoma ac deinde ſextũ ſpilõſtoma lãguidiora ſũt cæteris. Septimum uero pigrũ ad plauſtri ſpeciẽ nõ hẽt quod amni cõpareť. Priora q̃ttuor ita magna ſũt: ut p lõgitudinẽ .xl. miliũ paſſuum nõ miſceãtur æquori: dulcẽq; hauſtum ĩcorrupto detineãt ſapore. Per uniuerſũ pontũ fiber plurĩus: quẽ alio uocabulo dicunt caſtorẽ. liſtri ſilis ẽ: aĩal morſu potẽtiſſimũ: adeo ut cum hoiem ĩuaſerit: cõuẽtũ dẽtiũ nõ prius laxet: q̃ cõcrepuiſſe ſẽſerit oſſa fracta. Teſticuli eius appetunť ĩ uſu medelaꝝ. iccirco cũ urgeri ſe ĩtelligit: ne captus ꝓſit: ipſe geminos ſuos deuorat. Mittit pontus & gẽmas q̃s a pĩia ponticas dicĩus: diuerſo gñe: qppe aliæ hñt aureas ĩtellas: aliæ ſãguineas: & eæ qdẽ ĩter ſacras hñť. Nã quæ oſtẽtatiõi potius q̃ uſui deleguť: nõ guttis aſpæ ſũt: ſed lõgis coloꝝ ductibus lineãť.

Amnis hypanis: et fõs exãpeus. Cap.xxiiii.

h Ypanis oriť ĩter auchetas ſcythicoꝝ amniũ pricepſ: purus & hauſtu ſaluberrĩus uſq; dũ callipodũ terris ĩferať. Vbi fõs exãpeus ĩ amis amara ſcaťigĩe: q exãpeus liqdo admixtus fluori amnẽ uitio ſuo uertit adeo ut diſſiis ſui ĩ maria cõdať. Ita ĩter gẽtiũ opĩones fama de hypane diſcordat. Qui pricipiis eũ norũt: prædicãt: q ĩ fine expti ſũt: nõ ĩiuria execrãť.

DE Fluĩe boriſthene: de natã canũ: gẽtes ſcytharũ: uaria miracula: de lapide ſmaragdo: de lapide cyaneo: & de cryſtallo. Cap.xxv.

a Pud neuros naſciť boriſthenes flumẽ: in quo piſces egregii ſaporis: quis oſſa nulla ſunt: nec aliud q̃

carthillagĩes tenerrimæ. Veꝝ neuri (ut accepimus) æſtatis tpĩbus ĩ lupos trãſfigurãť. Deinde exacto ſpatio: quod huic ſorti attributũ ẽ: ĩ priſtinam faciẽ reuertũť. Populis iſtis deus Mars ẽ. Pro ſimulacris enſes colũt: hoies uictĩas hñt: oſſibus adolent ignes focoꝝ. Geloni ad hos ꝓximãt. De hoſtiũ cutibus & ſibi ĩdumẽta faciũt: & eqs ſuis tegmina. Gelonis agathyrſi collimitãtur cærulo picti: fucatis ĩ cærulũ crinibus. Nec hoc ſĩe differẽtia: nã q̃nto qs anteit: tãto ꝓpẽſiore nota tĩgiť: ut ſit ĩdiciũ hũilitatis mĩus tĩgi. Poſt ãthropophagi: qbus execrãdi ſũt cibi hũana uiſcera. Quẽ morẽ ĩpiæ gẽtis adiacẽtiũ terraꝝ ꝓdit triſtiſſia ſolitudo: q̃s ob nefariũ ritũ finitiæ natiões metu ꝓfugæ reliqueĩt. Ea cã ẽ: ut uſq; ad mare: quod tabin uocãt: p lõgitudinẽ eius oræ quæ æſtiuo adiacet oriẽti ſĩe hoĩe terra ſit ĩmẽſa deſerta: quoad pueĩať ad ſeres. Chalybes & dachæ ĩ ptẽ aſiaticæ ſcythiæ crudelitate ab ĩmaniſſis nihil diſcrepãt. At albani ĩ ora gẽtes: q poſteros ſe Iaſõis credi uolũt: albo crine naſcũť. Caniciẽ hñt auſpiciũ capillorum. Ergo capilloꝝ color gẽti nomẽ dedit. Glauca oculis ĩeſt pupula: ideo nocte q̃ die plus cernũt. Apud hos populos nati canes feris añponũť õibus. Frigũt tauros: leones premunt: detinẽt qcqd obiectũ ẽ. Ex qbus cauſis meruerũt ẽt ãnalibus tradi. Legĩus perẽti ĩdiã Alexãdro a rege Albãiæ duos miſſos: quoꝝ alter ſues ſibi & urſos oblatos adeo ſpreuit: ut offẽſus degñi præda ignauo ſilis diu accubaret: quẽ p ignorãtiã uelut ĩertẽ Alexãder extĩgui ĩperauit. Alter uero mõitu eoꝝ: q donũ ꝓſecuti fuerãt: leonem miſſũ necauit. Mox uiſo elephãte notabilr̃ exultãs belluã prĩo aſtu fatigauit: deĩde cũ ſũmo ſpectãtiũ horrore terræ affixit. Hoc genus canũ creſcit ad formã ãpliſſimã terrificis latratibus ut rugitus ĩſonãtes. Hæc ſũt de cãibus albãis. Relq̃ coĩa. Vniuerſos dños æq̃lr̃ canes diligũt: ſicut exẽplis patet. In epiro deniq; dñi pcuſſorẽ agnitũ latratu canis prodidit.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Iaſo lycio ĩterfecto canis eius aſpnatus cibũ ĩedia obiit.
Liſymachi regis canis flãmæ ſe ĩiecit accenſo rogo dñi: &
pariter igni abſũptus é. Garamãtũ regem ducẽti canes ab
exilio reduxerẽt præliãtes aduerſus reſiſtẽtes. Colofoni &
caſtabalẽſes ĩ bella canibus ductis prĩas acies inſtruebant.
Appio Iunio Publio Siccinio cõſulibus: dãnatũ dñm cãis
cũ abigi nõ poſſet: cõitatus ĩ carcerẽ: mox pcuſſũ ululatu
ꝓſecutus é. Cũq; ex miſeratiõe populi romãi poteſtas ei
cibi fieret: ad os defuncti eſcã tulit. Vltĩo adiectũ ĩ tyberĩ
cadauer adnatãs ſuſtẽtare cõatus é. Canes ſoli noĩa ſua
recognoſcũt: itineꝝ meminerĩt. Indi coitus tpĩe ĩ ſaltibus
religãt canes fœĩas: ut cũ his tigrides coeãt: q̃ꝝ ex primis
cõceptibus ob nimiã feritatẽ ĩutiles partus iudicãt: itidem
ſecundos: tertios educãt. Aegyptii canes e nilo nunq̃ niſi
currẽtes lãbitãt: dũ a crocodilis ĩſidias cauẽt. Inter ãthro-
pophagos ĩ aſiatica pte nũerantĩ eſſedões: q & ipſi nefãdis
funeſtãtĩ ĩter ſe cibis. Eſſedonũ mos é parẽtũ funera ꝓſeq
cãtibus: & ꝓxioꝝ cõrogatis cœtibus corpora ipſa dẽtibus
laniare: ac pecudũ mixta carnibus dapes facere. Capitũ ẽt
oſſa auro ĩcincta ĩ poculoꝝ tradere miſteriũ. Scythotauri
ꝓ hoſtiis aduenas cædunt. Nomades pabula ſequuntur.
Georgii ĩ europa ſiti agros exercẽt. Aſiatæ pinde ĩ europa
ſiti neq; mirãtĩ aliena: neq; ſua diligunt. Satharchæ uſu
auri argẽtiq; dãnato in æternũ ſe a publica auaricia uẽdi-
cauerũt. Scythaꝝ interius habitãtiũ aſpior ritus é: ſpecus
ĩcolunt. Pocula nõ ut eſſedões: ſed de ĩimicoꝝ capitibus
moliuntĩ. Amãt prælia: ĩterẽptorum cruorẽ e uulneribus
ipſis bibunt. Nũero cædũ honor creſcit: quaꝝ exptes eſſe
apud eos ꝓbꝝ é. Hauſtu mutui ſãguĩs fœdus ſanciunt:
nõ ſuo tãtũ more ſed mœdoꝝ quoq; uſurpata diſciplĩa.
Bello dẽiq; quod geſtũ é olympiade nona & quadrageſĩa
ãno poſt iliũ captũ ſexcẽteſĩo q̃rto ĩter Alluuatẽ lydũ &
Aſtyagẽ mœdiæ regẽ hoc pacto cõfirmata ſũt iura pacis.

Colchoꝝ urbẽ dioſcoriaden Amphitus et Certius aurigæ
Caſtoris et Pollucis cõdiderĩt: a qbus eniochoꝝ gẽs exorta
é. Vltra ſauromatas ĩ aſia ſitos: q Mithridati latebrã &
originẽ mœdis dederĩt cõfines ſunt thali his nationibus:
q̃s ab oriẽte cõtigũt caſpii mõtis fauces: quæ fauces mirũ
ĩ modũ maciãtĩ ĩbribus: creſcũt æſtibus. Eniochoꝝ mõtes
araxẽ: moſchoꝝ: phaſidem fundunt. Sed araxes breuibus
ĩteruallis ab eufratis ortu caput tollit: ac deĩde ĩ caſpium
ferĩ mare. Arimaſpi gẽs circa clithelon poſiti unocula gẽs
é. Vltra hos & riphæũ iugũ regio é aſſiduis obſeſſa niui-
bus. pterophoron dicunt. quippe caſus continuantium
pruinarum quiddam ita exprimunt ſimile pinnarum.
Dãnata ps mũdi & a reꝝ natã ĩ nubẽ æternæ caligis miſſa
ipſiſq; ꝓrſus aqlõis cõceptaculis rigẽtiſſĩa. Sola terrarum
nõ nouit uices tpĩm: nec de cælo accipit aliud q̃ hyemẽ ſẽ-
piternã. In aſiatica ſcythia terræ ſũt locupletes: ihitabiles
tñ. Nã cũ auro & gẽmis affluant: griphes tenẽt uniuerſa.
Alites ferociſſĩi: & ultra õem rabiem deſæuientes: quarum
ĩmãitate obſiſtente aduenis acceſſus rarus eſt: qppe uiſos
diſcerpunt uelut geniti ad plectendã auariciæ temeritatẽ.
Arimaſpi cũ his dĩcãt: ut ĩtercipiãt lapides: quoꝝ nõ aſp-
nabĩur ꝓſeq q̃litatẽ. Smaragdis hic locus pĩa é: quibus
tertiã ĩter lapides dignitatẽ Theophraſtus dedit. Nã licet
ſit ægyptii: & calcedõii: & mœdici: & laconici: præcipuus é
honor ſcythicis. Nihil his iucundius: nihil utilius uident
oculi. In pĩs uirent ultra aq̃ticũ gramen: ultra amnicas
herbas. Deĩde obtutus ſatigatos coloris reficiũt lenitate.
Nã uiſus: quos alterius gẽmæ fulgor retuderit: ſmaragdi
recreãt. Nec aliã ob cãm placuit ut nõ ſculperẽtĩ: ne offẽſũ
decus imaginũ lacunis corrũpetĩ. quãq̃ q uetus é difficul-
ter uulneretĩ. Probãtĩ hoc pacto: ſi aſpectus trãſmittãt: ſi
cũ globoſi ſũt: ꝓxĩa ſibi ĩficiũt aere repcuſſo. At cũ cõcaui
ſũt ĩſpectãtium facies æmulãtĩ: q neq; ũbra: neq; lucernis

UNIVERSIDAD
DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

neq; ſole ĩmutẽt᷑. Op tĩos tñ ſortiũt᷑ ſitus: qbus planicies
reſupina ẽ & extenſa. Inuenit᷑ eteſus flãtibus. Tũc enim
detecto ſolo facillĩe ĩternitẽt. Nã eteſiæ plurimũ arenas
mouent. Alii minus nobiles ĩ cõmiſſuris ſaxorum uel in
metallis ærariis apparẽt: quos calchoſmaragdos appellãt.
Vitioſi eoꝝ ĩtriſecus q̃ſdã ſordes hñt uel plũbo uel capil-
lamẽtis uel ẽt ſali ſĩles. Lauãt᷑ auſtero mero: ſed uiridi ꝓfi-
ciũt oleo: q̃uis natã ĩbuãt᷑. Et cyaneus e ſcythia ẽ optĩus
ſi cæruleo coruſcabit: cuius gnari ĩ marẽ & fœĩam genus
diuidũt. Fœmĩs nitor purus ẽ. Mares pũctulis ad grãm
interlucentibus auratilis puluiculus uariat. Iſtic & cry-
ſtallus: quẽ licet ps maior europæ & pticula aſiæ ſummi-
niſtret: precioſiſſimũ tñ ſcythia edit. Multus ad pocula
deſtinat᷑. Nã fert calorẽ præcipue: q̃libet nihil aliud q̃ fri-
gidũ pati poſſit. Sexãgulus ĩuenit. Qui eligũt purĩſſiũ
captãt: neqd ruſſũ neq; nubilũ uel ſpumis obſitũ arceat
pſpicuitatẽ. Tũc ne duricia iuſto ꝓpẽſior obnoxiũ fragi-
litati magis faciat. Putãt glaciẽ coire: & ĩ cryſtallũ corpo-
rari: ſed fruſtra. Nã ſi ita foret nec alabãda aſiæ nec cyprus
ĩſula hãc materiã ꝓcrearet: qbus admodũ calor iugis eſt.
Liuia Auguſti ad magnitudinẽ .cl. libraꝝ ĩter capitolina
dõaria cryſtallũ dedicauit. DE Hypboreis. Ca. xxvi.

f Abulæ erãt hypborei & rumor irritus: ſiq̃ ẽt illĩc ad
nos uſq; puenerĩt: temere forẽt credita. Sed cum ꝓ-
biſſii auctores & ſatis idonei ſẽtentias pares faciãt: nullus
falſũ reformidet. De hypboreis rẽ loquemur. Incolunt
pene pterophoron: quẽ ultra aqlonẽ accepĩus iacere. Gẽs
beatiſſĩa. Eã aſiæ magis q̃ europæ qdam dederunt. Aliĩ
ſtatuũt mediã ĩter utrũq; ſolẽ ãtipodũ occidẽtẽ & noſtrũ
renaſcentem. Quod aſpnat᷑ rõ tã uaſto mari duos orbes
ĩterfluente. Sũt ergo ĩ europa: apud quos mũdi cardines
eſſe credũt: & extimos ſyderꝝ ãbitus: ſemẽſtrẽ lucẽ auerſũ
tãtũ una die ſolẽ. Quãq̃ exiſtãt q putent nõ quotidie ibi

ſolẽ ut nobis: ſed uernali æqnoctio exoriri: autũnali occi-
dere. Ita ſex mẽſibus ĩfinitũ diem: ſex aliis cõtinuam eſſe
noctẽ. De cælo magna clæmentia auræ ſpirãt ſalubriter.
Nihil noxiũ flatus hñt. Domus ſũt nẽora uel luci. In diẽ
uictus arbores ſũmiſtrãt. Diſcordiã neſciũt. Aegritudine
nõ ĩqetãt᷑. Ad ĩnocẽtiã õibus æq̃le uotũ. Mortẽ accerſũt:
& uoluntario ĩteritu caſtigãt obeũdi tarditatẽ. Quos ſa-
tietas uitæ tenet: epulati delibutiq; de rupe nota præcipitẽ
caſũ ĩ maria deſtinãt. Hoc ſepulturæ gẽus optimũ arbitrãt᷑.
Aiũt ẽt ſolitos p uirgines ꝓbatiſſĩas primitiua frugũ Apol-
lini delio miſſitare. Verꝝ hæ cũ pfidia hoſpitũ nõ illibatæ
reueniſſẽt: deuotiõis quã pegre ꝓſequebãt᷑: põtificiũ ĩtra
fines ſuos recepeĩt. DE Ariphæis & aliis ſcythaꝝ gẽti-
bus: de tigribus: de pãtheris & pardis. Cap. xxvii.

a Ltera ĩ aſia gẽs ẽ ad ĩitiũ oriẽtis æſtiui: ubi deficiũt a-
riphæoꝝ mõtiũ iuga. Hypboreis ſĩles dicũt ariphæ-
os & ipſi gaudẽt arbuſtoꝝ frõdibus: baccas edunt. Iuxta
uiros & fœĩas tedet criniũ. Ita uterq; ſexus comas tondẽt:
amãt qetem. non amãt lædere. ſacri hñt᷑: attrectariq; eos a
ferociſſĩs ẽt nefas dr̃. Quicũq; piculũ a ſuis metuit: ſi ad
arimphæos trãſeat: tutus ẽ uelut aſylo tegat᷑. Vltra hos
cimerii & gẽs amazonũ porrecta ad caſpiũ mare: quod
delapſũ p aſiaticæ terræ plagã ſcythicũ irrumpit oceanũ.
Magnis deĩde ſpatiis ĩtercedentibus hoſtia oxii fluĩs hyr-
cani hñt. Gẽs ſiluis aſpa: copioſa ĩmãibus feris: fœta ti-
gribus. Quod gẽus beſtiaꝝ ĩſignes maculis notæ & pni-
citas mẽorabile reddiderĩt. Fuluo nitẽt. Hoc fuluũ nigrã-
tibus ſegmẽtis ĩterũdatum uarietate apprĩe decet. Pedũ
motũ neſcio uelocitas an pnicacia magis adiuuẽt. Nihil
tã lõgũ ẽ: quod nõ breui penetrent. Nihil adeo ãtecedit:
ut nõ ilico aſſeq̃nt᷑. At maxĩe eoꝝ potentia ꝓbatur: cum
maternis curis cõcitãt᷑: cũ catulorum ĩſiſtunt raptoribus.
Succedãt ſibi eqtes licet: & aſtu q̃tolibet amoliri prædam

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

uelit:niſi ĩ præſidio maria fuerĩt:fruſtra ẽ auſũ õe. Notãt
frequẽtiſſĩe:ſiq̃ndo latrones ſuos renauigãtes uidẽt:ĩ lit/
tore irrita rabie cernuari uelut ꝓpriã tarditatẽ uoluntaria
caſtigantes ruina: q̃nq̃ de fœtu uniuerſo uix unus queat
ſubtrahi. Et pãtheræ nũeroſæ ſũt ĩ hyrcania minutis or/
biculis ſuppictæ:ita ut oculatis ex fuluo circulis uel cærula
uel alba diſtĩguat̃ tergi ſupellex. Tradunt odore eaꝶ & ex
cõtẽplatiõe armenta mire affici: atq; ubi eas pſentiſcunt
ꝓperato cõuenire:nec terreri niſi ſola oris toruitate. quã
ob cãm pãtheræ abſconditis capitibus: quæ corporis reliq̃
ſunt ſpectãda præbẽt:ut greges ſtupidos ĩ obtutũ popu/
lẽt̃ ſecura uaſtatiõe. Sed hyrcani (ut hoĩbus nihil ĩtẽtatũ
eſt) frequentius eas ueneno q̃ ferro necãt. Aconito carnes
illiniunt:atq; ita p cõpita ſpargunt ſemitaꝶ:quæ ubi eſæ
ſũt:fauces ãgina obſidẽt̃. ideo gramini nomẽ pardaliãchẽ
dedeŕt. Sed pãtheræ aduerſus hoc uirus excremẽta hũana
deuorãt:& ſuopte ĩgẽio peſti reſiſtũt. Lẽta illis uiuacitas
adeo: ut eiectis ĩteraneis mortẽ diu differãt. In his ſilue/
ſtribus & pardi ſunt ſecũdũ a pãtheris gẽus noti ſatis nec
latius exequẽdi: quoꝶ adulterinis coitibus degñãt̃ partus
leænaꝶ:& leones qdẽ ꝓcreãt̃:ſed ignobiles.

Vnde mediterranea maria oriantur. Cap.xxviii.

q Voniã ĩ põticis rebus ſumus: nõ erit omittẽdũ ũde
mediterranea maria caput tollãt. Exiſtiant.n. qdã
ſinus iſtos a gaditano freto naſci:nec aliã eſſe originem q̃
eliqa irrũpẽtis oceani:cuius ſpiritu ꝑuagãte apud aliquot
mediterranea littora:ſicut ĩ italiæ ꝑte fieri acceſſus uel re/
ceſſus. q cõtrariũ ſẽtiũt:õẽ illũ fluorẽ aiũt a põticis fauci/
bus ĩundare: idq; fulciũt argũẽto nõ ĩani:q̧ æſtus e põto
ꝓfluus nũq̃ reciprocet̃. De ĩſulis ſcythicis. Ca.xxix.

i Nſula apollonitaꝶ octogĩta milibus paſſuũ abeſt
a boſphoro thracio cõtra auſtrum ſita:ex q̃ Marcus
Lucullus capitolinum Apollinem nobis extulit. Ante
boryſthenẽ Achillis ĩſulã ẽ ædes ſacra:quã ædẽ nulla ĩgre/
dit̃ ales. & quæ forte aduolauerit:rapti fugã ꝓperat.

DE Oceano ſeptentrionali. Cap.xxx.

o Ceanũ ſeptẽtrionale ex ea ꝑte: q̃ a propaniſo amne
ſcythia abluit̃: Hecatæus amalcium appellat:quod
gẽtis illius lĩgua ſignificat cõgelatum mare. Philæmon a
cibris ad ꝓmõtoriũ rubeas morimaruſſã dicit uocari: id ẽ
mortuũ mare. Vltra rubeas qcqd ẽ: croniũ noĩat. Mare
aũt caſpiũ & ex altero ꝑ õci latere ultra maſſagetas & apa/
leos ſcythas eſſe in aſiatica plaga dulce hauſtu Alexandro
Magno ꝓbatũ ẽ. Mox Põpeio magno:q bello mithrida/
tico (ſicut cõmilito eius Varro tradit) ipſis hauſtibus ꝑicli/
tari fidẽ uoluit. Id euenire ꝓdũt e nũero fluminũ: quoꝶ
copia tãta ibi cõfluit:ut natã maris uertat. Nõ õiſerĩ quod
ꝑ idẽ tpũs eidẽ Magno licuit:ex ĩdia diebus octo a bactris
uſq; ad alieꝶ flumẽ:quod ĩfluit oxũ ãnẽ ꝑuẽire. Deĩde ad
mare caſpiũ:ĩde ꝑ caſpiũ ad cyri amnis penetrare fluẽtũ:q
armeniæ & libyæ fines ĩterluit. Itaq; a cyro nõ amplius
diebus qnq; itinere terreno ſubuectis nauibus ad alueum
phaſidis ꝑtẽdit. ꝑ cuius excurſus ĩ põtũ uſq; ĩdos aduehi
liqdũ ꝓbarũ ẽ. Auctor ẽ Xenophon lãpſacenus a littore
ſcythaꝶ ĩ ĩſulã abalciã triduo nauigari. Eius magnitudĩẽ
ĩmẽſã & pene ſilẽ cõtinẽti:nec lõge oeocenas ſepari:q̃s q
hñt uiuũt ouis auiũ marinaꝶ & auenis uulgo naſcẽtibus.
Perĩde alias ꝓpter cõſtitutas æque ĩſulas:quaꝶ hippopo/
des ĩdigenæ hũana uſq; ad ueſtigiũ forma ĩ eqnos pedes
deſinũt. Eſſe & phaniſeoꝶ gẽtẽ:quoꝶ aures adeo ĩ effuſã
magnitudinẽ dilatẽt̃:ut reliq̃ uiſcerum illis cõtegant: nec
amiculũ aliud ſit:q̃ ut mẽbra mẽbris ueſtiant.

DE Ceruis & tragelaphis. Cap.xxxi.

a Nte q̃ digrediãur a ſcythia: religio ẽ præterire:quæ
nam ſit feræ peculiares ſcythiæ. Cerui plurĩi ĩ hac
terra. Igr̃ de ceruis ꝓſeq̃mur. Mares gñis huiuſce: cum

VNiVERSIDAD
DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

ſtatutũ tpũs uenerẽ ĩcitauerit: ſæuiũt rabie libidĩs. Fœĩæ
licet prius cõſeratˀ: nõ cõcipiũt ãte arcti ſydus. Nec q̃libet
partus ſuos educãt. Teneros ſtudio occulũt: & abſcõditos
ĩter ꝓfũda fruticũ uel herbaꝝ pedũ uerbere caſtigant ad
latẽdũ. Cũ maťuit ad fugã robur exercitio docent curſus:
aſſueſcũt ſalire ꝑ abrupta. Acceptis canũ latratibus ſecũ-
do uẽto uias dirigunt: ut odor cũ ipſis recedat. Mirantur
ſibilũ fiſtulaꝝ. Rectis auribus acutiſſĩe audiunt: ſũmiſſis
nihil. Stupẽt oĩa: ꝓpterea facilius obuios ſe præbẽt ſagit-
tãtibus. Si maria tranant: nõ aſpectu petunt littora: ſed
olfactu. Infirmos ponũt ĩ ultĩo: & feſſoꝝ capita clunibus
ꝑ uices ſubſtinẽt. E cornibus quod dextꝝ fuerit: efficacius
ẽ ad medelã. Si fugare ãgues geſtias: utꝝ uelis ures. quæ
uſtrina præterea nidore uitium aperit & detegit: ſi cui ĩeſt
morbus cõitialis. Pro ætate ramos augẽt. id ĩcremẽtum ꝑ
ſexẽnes ꝑſeuerat: dẽiq; nũeroſiora fieri nõ poſſũt: groſſio-
ra poſſũt. quæ qdẽ caſtratis nũq̃ creſcũt: nec tñ decidunt.
Dẽtes mõſtrãt ſenectutẽ: cũ aut pauci ĩueniũť aut nulli.
Serpentẽ hauriũt: & ſpiritu narium extrahunt de latebris
cauernaꝝ. Diptamũ ipſi ꝓdiderĩt: dum eo paſti excutiunt
accepta tela. Herbã quoq; quã cinarẽ uocãt contra noxia
edũt gramĩa. Aduerſus uenena mirificũ ẽ hĩnuli coagulũ
occiſi mr̃is ſuæ utero. Patuit nunq̃ eos febreſcere. quã ob
cãm cõfecta ex medullis ipſoꝝ unguĩa ſedãt calores hoĩũ
lãguẽtiũ. Legĩus plurĩos matutinis diebus ceruinã carnẽ
deguſtare ſolitos lõgæuos ſĩe febribus fuiſſe. quod demũ
ꝓderit: ſi uno uulnere fuerĩt ĩterẽpti. Ad dinoſcẽdã uiua-
citatẽ Alexãder magnus plurĩs ceruis torques ĩnexuit: qui
poſt ãnũ cẽteſimũ capti: necdũ ſenis ĩdicium præferebãt.
Eadem pene ſpecie ſunt: quos tragelaphos uocant: ſed
nõ alibi q̃ contra phaſidẽ apparẽt tãtũ: ꝙ illi uilloſos hñt
armos: & menta ꝓmiſſis hirta barbis.

Germania: ĩ ea de auibus: de biſõtibus: de uris: de alce:

Capitulum. xxxii.

m Ons æuo ipſe ĩgẽs: nec riphæis mĩor collibus initiũ
germãiæ facit. Ingyeones tenent: a qbus prĩs poſt
ſcythas nomẽ germanicũ cõſurgit. Diues hoĩũ terra: fre-
quẽs populis nũeroſis & ĩmãibus. Extẽdĩ iter hyrq̃niũ ſal-
tũ & rupes ſarmataꝝ. Vbi ĩcipit danubio: ubi deſiit rheno
ꝑfũdiť. De ĩternis eius ꝑtibus alba: guthalus: uiſcla amnes
latiſſĩi præcipitãť ĩ oceanũ. Saltus hyrq̃nius aues gignit:
quaꝝ pĩnæ ꝑ obſcuꝝ emicãt & ĩterlucẽt: q̃uis obtẽta nox
denſet tenebras. Vnde hoĩes loci illius pleꝝq; nocturnos
excurſus ſic deſtinãt: ut illis utãť ad præſidiũ itineris diri-
gẽdi: præiactiſq; ꝑ opaca calliũ rõem uiæ modereť indicio
plũaꝝ refulgẽtiũ. In hoc tractu ſane et ĩ õi ſeptẽtrionali
plaga biſontes frequẽtiſſĩi. q boues feris ſiles: ſetoſi colla
iubas: horridi ultra tauros: ꝑnicitate capti aſſueſcere mãu
neſciũt. Sũt & uri: quos ĩperitũ uulgus uocat bubalos: cũ
bubali pene ad ceruiã faciẽ ĩ africa ꝓcreẽť. Iſtis porro quos
uros dicĩus: taurĩa cornua ĩ tãtũ modũ ꝓtẽdũť: ut dẽpta
ob ĩſignẽ capacitatẽ iter regias mẽſas potuũ gerula fiant.
Eſt & alces mulis cõpãda adeo ꝓpenſo labro ſupiore: ut
niſi recedens in poſteriora ueſtigia paſci nequeat.

DE Gangauia: de ſuccino: de gallaico. Cap. xxxiii.

g Angauia ĩſula e regiõe germãiæ mittit aĩal: q̃le alces
& cui ſuffragĩes: ut elephãtis flecti nequeũt. Propte-
rea non cubãt. Cũ dormiẽdũ ẽ tñ: ſõnolẽtũ arbor ſuſtĩet:
quæ ꝓpe caſura ſecaťː ut fera dũ aſſuetis fulcimẽtis ĩnititˀ
faciat ruinã. Ita capiť. Alioqn difficile ẽ eã mãcipari. Nã
ĩ illo rigore poplitũ ĩcõprehẽſibili fuga pollet. E germãi-
cis ĩſulis cãdauia maxĩa ẽ: ſed nihil ĩ ea magnũ præter ipſã.
Nã gleſaria dat cryſtallũ: dat et ſuccinum: quod germani
gẽtilr̃ uocãt gleſũ. Qualitas materiæ iſtius ſumatĩ antea.
Germãico aũt Cæſare germãiæ oras ſcrutãte cõpta arbor
ẽ pinei gñis: cuius mediale autũni tpr̃e ſuccino lachrymat.

Succū eſſe arboris de nois capeſſas q̄litate. Pinū uero ūde ſit gignita ſi uſſeris: odor īdicabit. Precium opæ eſt ſcire lōgius ne padaneæ ſiluæ credāť lapidē fleuiſſe. Hāc ſpēm ī illyricū barbari ītulerī: quæ cū ꝑ pānonica cōmercia uſu ad trāſpadāos hoīes foret deuoluta: ꝙ ibi primū nr̄i eam uiderant: ibi & natā putauerī. Munere Neronis principis apparatus oīs ſuccino īornatus ē: nec īdifficulter cū ꝑ idē tpūs tredecī milia librarꝝ rex germāiæ ei dono miſerit. Rude priū naſciť & corticoſū: deīde īcoctū adipe lactētis ſuis expoliť ad quē uidēus nitorē. Pro facie hēt nomē. amellū dr̄ & falernū: utrūq; de ſilitudīe aut uini aut utiq; mellis. In apto ē: ꝙ rapiat folia: ꝙ trahat paleas. ꝙ uero medeať multis uitaliū īcōmodis: medētiū docuit diſciplīa. India hēt ſuccinū: ſed germāia optimū plurimūq;. Quoniā ad īſulā gleſeriā uenerāus: a ſuccīo cœptū. Nā ī germāiæ cōtinētibus gallaicus īueniť: quā gēmā arabicis āteponunt. uicit. n. gr̄a. Arabes qdē dicunt nō alibi eā deprehēdi: q̄ in nidis auiū: q̄s melācoryphos uocāt: quod nullus recipit: cū apud germāiæ populos q̄uis rara ī ſaxis tn̄ appareat. honore & precio ad ſmaragdos. uiret pallidū. nihil iucūdius aurꝝ decet. Ceraunioꝝ porro diuerſa gn̄a ſunt. Germāicū cādidū ē: ſplēdet tn̄ cæruleo: & ſi ſub diuo hēas colorē rapit ſyderꝝ.

Gallia ī ea de herba pōtica. Ca. xxxiiii.

g Alliæ īter rhenū et pyrenæū uirēt. Itē īter oceanū & mōtes gebēnā ac iures porrigūť præpīguibus glebis accōmodæ ꝓuētibus fructuariis. Pleræq; cōſitæ uitibus & arbuſtis ōi ad uſū aīantiū fœtu beatiſſiæ: riguæ aqs fōtiū & fluīum: ſed fōtaneis īterdū ſacris & uaporātibus. Infamāť ritu īcolarꝝ: q ut aiūt (ueri. n. piculū ad me nō recipio īiuria religiōis) hūanis litāt hoſtiis. Ex iſto ſinu quoquo orbis uelis exeas: ī hiſpaniā & italiā terra mariq;: in africā mari tātū. Si thracia ſit petēda excipit ager rheticus bonus frugibus brigantino lacu nobilis: īde noricus frigidus & fructuoſus. Tū pannonia uiro fortis & ſolo læta. Deīde mœſiæ: quas maiores nr̄i iure Cereris horreū noīabāt: in q̄rꝝ pte quæ pōtica ē: apparet herba: q̄ īficiť oleum: quod uocāt medicū. hoc ad īcēdiū excitatū ſi obruere aq̄ geſtias ardet magis: nec alio ſopiť q̄ iactu pulueris.

Britannia: ī ea de lapide gagate. Cap. xxxv.

f Inis erat orbis ora gallici littoris: niſi britānia īſula nō q̄libet āplitudīe nomē pene alterius orbis mereref. Octigēta. n. & āplius milia paſſuū lōga detīet: ita ut ī chalydōicū uſq; āgulū metiāur: ī quo receſſu Vlyxē chalydōiæ appulſū māifeſtať græcis lr̄is ſcripťa ueterꝝ. Multis īſulis nec ignobilibus circūdať: q̄rꝝ hybernia ei ꝓxīat magnitudīe: īhumana īcolarꝝ ritu aſ po: alias ita pabuloſa ut pecuaria niſi īterdū æſtate a paſtibus arceanť: ad piculum agat ſatietas. Illic āguis nullus: auis rara: gens īhoſpita & bellicoſa: ſāguīe īteremptorꝝ hauſto prius uictores uultus ſuos oblinīūt. Fas atq; nefas eodē loco ducūt. Puerpa ſiqn̄ marē edidit: prīos cibos gladio īpōit mariti: īq; os paruuli ſūmo mucrōe auſpiciū alimētorꝝ lēiter īfert: & gentilibus uotis optat: ne aliter q̄ ī bello & īter arma morte oppetat. Qui ſtudēt cultui: dentibus marinātiū belluarꝝ īſigniunt enſiū capulos. cādicāt. n. ad eburneā claritatē. Nā præcipua uiris gloria ē ī armorꝝ nitela. Apis nuſq̄. Aduectū īde puluerē ſeu lapillos: ſiqs ſparſerit inter aluearia: examina fauos deſerēt. Sed mare quod īter hāc & britānīā īterluit: ūdoſū & īqetū toto ī āno nō niſi pauculis diebus ē nauigabile. Nauigāt aūt uimineis alueis: quos circūdāt tergorꝝ bubulorꝝ ābitiōe. Quātocūq; tpr̄e curſus tēebit nauigātes eſcis abſtinēt. Freti latitudinē ī cētū. xx. milia paſſuū latitudīs diffūdi q fidē ad uerꝝ rōcinati ſūt: æſtiārt. Scyllanas quoq; īſulas ab ora: quā gēs britāna dūnoni tenēt: ťbidus ſinus diſtīguit. Cuius hoīes ēt nūc cuſtodiūt morē uetuſtū. Nūmum refutāt: dāt res & accipiunt mutuationibus

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

neceſſaria potius q̄ preciis parāt. Deos ꝓcolūt. Sciam futo-
rū pariter uiri ac fœīæ oſtētāt. Attamis īſula aſpirat̃ freto
gallico a britāniæ cōtinēti æſtuario tenui ſepata: fœlix fru-
mētariis cāpis & gleba uberi. Nec tātū ſoli ſibi: ueꝝ ēt aliis
ſalubris locis. Nā cū ipſa nullo ſerpat̃ āgue: aſportata īde
terra quoquo gētiū uecta ſit: āgues necat. Multæ ēt aliæ
cōtra britāniā īſulæ: e q̄bus thyle ultīa: ī q̄ æſtiuo ſolſtitio
ſole de cācri ſydere faciēte trāſitū nox nulla: brūali ſolſti-
tio ꝓīde dies nullus. A chalydōiæ ꝓmōtorio thylē petēti-
bus bidui nauigatio ē ꝑfecta. Excipiūt ebudes īſulæ q̄nq̄
nūero: q̄ꝝ īcolæ neſciūt fruges: piſcibus tātū & lacte uiuūt.
Rex unus ē uniuerſis. nā quotquot ſunt ōes āguſta inter-
luuie diuidūt̃. Rex nihil ſuū hēt: oīa uniuerſoꝝ. Ad æq̄-
tatē certis legibus ſtrīgit̃. Ac ne auaritia diuertat a uero:
diſcit pauꝑtate iuſtitiā: utpote cui nihil ſit rei familiaris:
ueꝝ alit̃ e publico. Nulla ibi fœīa dat̃ ꝓpria: ſed ꝑ uiciſſi-
tudinē ī quācūq̄ cōmotus fuerit: uſurariā ſumit: unde ei
nec uotū nec ſpes cōcedit̃ liberoꝝ. Secūdā cōtinēti ſtati-
onē euntibus orchades præbēt. Ad orchades ab ebudibus
porro ē. vii. dieꝝ totidēq̄ noctiū curſus. Nūero tres uacāt
hoīe. Nō hn̄t ſiluas: tātū iunceis herbis īhorreſcūt: cætera
eoꝝ nudæ arenæ: & rupes tenēt. Ab orchadibus thylē uſq̄
.v. dieꝝ: &. v. noctiū nauigatio ē. Sed thyle larga ē & diut̃-
na pomoꝝ copioſa. Qui illic hītāt: pricipio ueris īter pe-
cudes pabulis uiuūt & lacte ī hyeme cum ꝑgunt arborum
fructibus. Vtūt̃ fœīs uulgo: certū matrimōiū nulli. Vltra
thylen accipīus pigꝝ & cōcretū mare. Circuitus britanniæ
q̄dragieſocties ſeptuagītaq̄nq̄ milia ſunt. In quo ſpatio
magna & multa fluīa: fōtes calidi. opiparo exculti appa-
ratu ad uſus mortaliū. Quibus fōtibus præſul ē Mineruæ
numē. ī cuius æde ꝑpetui ignes nūq̄ cāeſcūt ī fauillas: ſed
ubi cinis tabuit: uertit̃ ī globos ſaxeos. Præterea (ut taceā
metalloꝝ largā uariāq̄ copiā: q̄bus britāniæ ſolū undiq̄

gn̄um pollet uenis locupletibus) gagates hic plurīus opti-
muſq̄ ē lapis. Si decorē req̄ras: nigro gēmeus. ſi q̄litatē:
nullius fere pōderis. ſi naturā: aq̄ ardet: oleo reſtīguit̃. ſi
poteſtatē: attritu calefactus applicita detīet atq̄ ſuccinū.
Regionē ꝑtī tenēt barbari: q̄bus ꝑ artifices plagaꝝ figuras
iā īde a pueris uariæ aīaliū effigies īcorporāt: īſcriptiſque
uiſceribus hoīs īcremēto pigmēti notæ creſcunt. Nec q̄cq̄
magnæ patiētiæ loco natiōes feræ ducunt: q̄ ut ꝑ mēores
cicatrices plurimū ſucci artus bibāt. ¶ Hiſpania: in ea de
ceraunio rubēte: de gaditano ritu: de littoribus: de minu-
tione & augmento aq̄ꝝ. Cap. xxxvi.

Euerſū ad cōtinētē res hiſpanēſes uocāt. Terrarum
plaga cōparāda optīs: nulli poſthn̄da frugis & ſoli
copia: ſiue uineaꝝ ꝓuētus reſpicere: ſiue arborarios malis.
Omni materia affluit: quæcūq̄ aut precio ābitioſa ē: aut
uſu neceſſaria. Argētū uel auꝝ req̄ras: hēt. ferrariis nunq̄
deficit. Nō cedit uitibus: uīcit olea. Diuidua ē ꝓuincis
tribus. Secundo punico bello nr̄a facta. Nihil ī ea ocioſū
nihil ſterile. Quicq̄d cuiuſcūq̄ modi negat meſſē: uiget
pabulis. Etiā quæ arida ſūt a ſterilitate rudētū materias ui-
ris nauticis ſūmīſtrāt. Nō coquūt ibi ſales: ſed effodiūt.
Depurgāt ī minium nitelas pulueris. Fucāt uellera: ut ad
rubor ē meꝝ depotēt cocci uenenū. In luſitania ꝓmōtoriū
ē artabꝝ. alii oliſipponēſe dicūt. Hoc cælum terras maria
diſtīguit. Terris hiſpāiæ latus finit. Cælū & maria hoc mō
diuidit: q̄ a circuitu eius īcipiunt oceanus gallicus & frōs
ſeptētriōalis oceāo atlātico & occaſu termīatis. Ibi oppidū
oliſippone ab Vlyxe cōditū. Ibi tagū ob arenas auriferas
cæteris prætuleſt. In ꝓxīs oliſipponis equæ laſciuiūt mira
fœcūditate. Nā aſpiratæ fauoniis: uēto cōcipiūt: & ſitiētes
uiros auraꝝ ſpiritu maritāt̃. Hiberus amnis toti hiſpaniæ
nomē dedit: bæthis ꝓuīciæ: uterq̄ nobilis. Carthaginem
apud hiberos quæ mox colonia facta ē pœni cōdiderunt.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Tarraconem Scipiões:ideo eſt caput ꝓuĩciæ tarraconẽſis.
Luſitanũ littus floret gẽma ceraunio plurimũ: quod etiã
ĩdicis præfert. Huius ceraunii color ẽ epyropo. Qualitas
igni ꝓbat̃:quẽ ſi ſine detrimẽto ſui pferat:aduerſus uim
fulgurum credit̃ opitulari. Caſſiterides ĩſulæ ſpectãt ad/
uerſus celtiberiæ latus plũbi fertiles: & tres fortunatæ: ex
qbus ſolũ uocabulũ ſignidũ fuit. Ebuſus : quæ a dianio
abeſt ſeptigẽta ſtadia:ſerpẽtem nõ hẽt:utpote cuius terra
ſerpẽtẽ fugat. Colubraria quæ ſucronẽ uerſus ẽ : fœta eſt
ãguibus: Bocchoris regnũ. Baleares fuert̃ uſq; ad euerſi/
onẽ frugum cuniculis aĩalibus quõdã copioſæ. In capite
bæthicæ:ubi extrẽus ẽ noti orbis termĩus:ĩſula a continẽti
ſeptigentis paſſibus ſepat̃:quã tyrii a rubro mari profecti
erithreã:pœni lĩgua ſua gadir : id ẽ ſeptẽ noĩauert̃. In re/
giõe hac Gerionẽ hĩtaſſe pluris monumẽtis ꝓbat̃. Tãetſi
qdã putẽt Herculẽ boues ex alia ĩſula adduxiſſe: quæ lu/
ſitaniã cõtuet̃. Sed gaditãũ fretũ a gadibus dictũ. Atlã/
ticus æſtus ĩ nrm̃ mare diſcidiũ ĩmittit orbis. Nam oceãus
quẽ græci ſic noĩant de celeritate:ab occaſu ſolis irrumpẽs
læuo latere europã radit:africãq; dextro: ſciſſiſq; calpe &
abĩna mõtibus:quos dicũt colũnas Herculis:ĩter mauros
fũdit̃ & hiſpaniã. Ac freto iſti cuius qndecĩ milia paſſuũ
efficit lõgitudo:latitudo uix.vii.quodã hoſtio apit limen
ĩterni æquoris mixtus mediterraneis finibus:quos aduſq;
oriẽtẽ ꝓpellit. Hoꝝ q hiſpãias pfũdit: hibericus fertur &
balearicus.q ĩ narbonẽſẽ ꝓuĩciã:gallicus:mox liguſticus.
ab eo ad ſiciliã tuſcus:quẽ græci ioniũ uel tyrrhenũ:itali ĩ/
ferũ uocitãt.a ſicilia uſq; cretã ſiculus:ĩde creticus:q ĩ pã/
philiã & ægyptũ ptendit. Quæ aq̃ꝝ moles torto ĩ ſepten/
trionẽ prius latere ãfractibus magnis iuxta græcias illyricũ
& helleſpõtũ ĩ ãguſtias ſtrigit̃ ꝓpõtidis: quæ ꝓpõtis aſiã
europãq; diſcriminãs ad meotidẽ puenit. Cãm noĩum nõ
uniformis dedit rõ. Aſiaticũ & phœniciũ a ꝓuĩciis dictũ.

Ab ĩſulis:carpathiũ:ægæũ:icareũ:balearicũ:cypriũ. A gẽ/
tibus:auſoniũ:dalmaticũ:liguſticum:tuſcũ. Ab oppidis
hadriaticũ:argolicũ:corĩthiũ:tyriũ. A caſibus hoĩũ: myr/
toũ:helleſpõtũ. A mẽoria regis:ioniũ. A bouis trãſitu uel
ãguſtiis & meatibus boũ puiis : boſphoros. A moribus
accolaꝝ: euxinus aſinos ante appellatus. Ab ordĩe fluẽti
ꝓpõtis. Aegyptiũ pelagus aſiæ dat̃: gallicũ europæ: afri/
cũ libyæ. His ut quæq; ꝓxia ſunt:uenert̃ ĩ ptes ptiũ. Hæc
in gremiis terraꝝ. Oras aũt extĩas oceãus ãplectit̃:q a lit/
toribus ſuis:arabicus:pſicus:ĩdicus:eous:ſericus:hyrcãus
caſpius:ſcythicus : germãicus:gallicus:atlãticus:libycus:
ægyptius dr̃. Cuius acceſſus ĩcremẽta circa littora ĩdiæ ue/
hemẽtiſſĩe ꝓruũt:maxĩoſq; ibi exitus faciunt: ſiue ꝙ ſuſ/
pẽſius altius tollat̃ ui caloris:ſiue ꝙ ĩ ea pte orbis & fõtiũ
& fluminum copia ſit effuſior. Dubitatur & nunc qbus
ex cauſis ĩtumeſcat oceãus:uel cũ ĩffluus ſibi fuerit:rurſus
ĩ ſe reſidat. Nec ĩ obſcuro ẽ plura ꝓ ĩgeniis differentium
potius q̃ ꝓ ueritatis fide expreſſa. Sed omiſſo ãcipiti con/
currẽtiũ quæſtionũ has opiões ꝓbatiſſĩas ĩueniũs. Phyſici
aũt mũdũ aĩal eſſe:eũq; ex uariis elementoꝝ corporibus
cõglobatũ moueri ſpiritu:regi mẽte:quæ utraq; diffuſa p
mẽbra oĩa æternæ molis uigorẽ exerceãt. Sicut ergo ĩ cor/
poribus nrĩs cõmercia ſũt ſpũalia:ita ĩ ꝓfũdis oceãi nares
q̃ſdã mũdi cõſtitutas:p q̃s emiſſi anhelitus & reducti mõ
effũdẽt maria:mõ reuocent. At hi q ſyderꝝ ſequũt̃ diſcipli/
nã:cõtẽdũt meatus iſtos cõmoueri lunæ curſibus:adeo ut
ſic uiciſſitudĩes ĩter maciẽ aq̃ꝝ & plenitudinẽ reſpiciãt ad
hauſtus eius uel eliqa:neq; eodẽ ſẽp tpr̃e:ſed ꝓut illa aut
mergat̃ aut creſcat:uariãt ſe alternãtes recurſus.

Libya:horti heſpidũ:mõs atlas. Cap.xxxvii.

d E hiſpãia excurſus ĩ libyã. Nã bellõe ꝓgrẽſſus:quod
bæthicæ oppidũ ẽ:ultra ĩteriacẽs fretũ trium &.xxx.
miliũ paſſuũ tĩgi excipit mauritãiæ nũc colõia. ſed cuius

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Antæus prius auctor ē. Porro ꝙ ī ipſo ābitu ægyptiū finit̃
pelagus:& libycū icipit:placuit ut africā libyā diceremus.
Quidā tñ libyā a Libya Epafi filia:africā aūt ab Afro Her-
culis liby. filio potius dictā receperūt. Lix quoq; colonia
ī eodē tractu cōſtituta ē:ubi Antæi regia:q īplicādis expli-
cādiſq; nexibus humi melius ſciēs uelut genitus mr̃e terra
ibidē Herculi uictus ē. Nā de hortis Heſpidū & peruigili
dracōe(ne licētia uulneret̃)fides & rō hæc ē. Flexuoſo me-
atu æſtuariū e mari fert̃ ſinuoſis lateribus tortuoſū adeo:
ut uiſētibus ꝓcul lapſus āgueos fracta uertigīe mentiat̃.
Itaq; quod hortos appellauere circundat: ūde pomorum
cuſtodes īterpretātes īſtruxer̃t iter ad mēdaciū fabulandi.
Sed hæc īſula īſinuata ſinibus aluei ꝓcurrētis:& ī qbuſdā
æquoris ſpiris ſita præter arbores oleaſtri ſimiles & aram
ſacrā Herculi aliud nihil præfert:quod ꝓpaget uetuſtatis
mēoriā. Veꝝ ultra frutices aureos & metalla frōdētia illud
magis miꝝ:ꝙ ſolū īferiore licet libra depreſſū:nūq̄ acceſſu
freti ſuplabit̃:ſed obſtaculo repaguli nat̃alis in ipſis mar-
ginibus hæret unda:& ī ītimis oraꝝ ſupciliis ſpōte fluctus
īgrui reſiſtūt:ſpectādo nimiꝝ īgenio loci planicies manet
ſicca:q̄uis ꝓna æquora ſupueniant. Sala oppidū īminet
ſalæ flumini. Ab hoc p auctolorum gentē iter ē ī atlāticas
ſolitudīes. Atlas mōs ē e media arenaꝝ cōſurgēs uaſtitate:
& eductus ī uiciā lunaris circuli ultra nubila caput cōdit.
Qua ad oceanū extēdit̃:cui a ſe nomē dedit: manat fōti-
bus:nemoribus īhorreſcit:rupibus aſperat̃: ſq̄let ieiunio:
humo nuda nec herbida. Qua africā cōtra uerſus ē:fœlix
naſcētibus ſpōte frugibus:arboribus ꝓceris opaciſſius:q̄ꝝ
odor grauis:comæ cupreſſi ſiles:ueſtiunt̃ lanugine ſericis
uelleribus nihil uiliore. In eo latere & herba euforbia co-
pioſa:cuius ſuccus ad oculariā ꝓficit claritatē: & ad mul-
tiplex præſidiū ſāitatis:nec mediocriter pcellit uī uenēoꝝ.
Vertex ſēp niualis. Saltus eius q̄drupedes:ſerpentes:feræ

& cum his elephantes occupauer̃t. Silet p diē uniuerſus:
nec ſine horrore ſecretus ē. Lucet noct̃nis ignibus: choris
ægipanū undiq; pſōat̃. Audiūt̃ & cātus tibiaꝝ & tīnitus
cymbaloꝝ p orā maritimā. A lixo abeſt qnq; & ducentis
milibus paſſuū. Lixa a gaditāo freto centū duodeci mili-
bus:hitatus āte ut īdicat loci facies quōd ī cultu exercitata
ī q̄ uſq; adhuc uitis & palmæ extat ueſtigiū. Apex Perſeo
& Herculi puius:inacceſſus cæteris. Ita fidē araꝝ īſcriptio
palā fecit. Qua ſpectat occaſū īter ipſū & fluuiū anatim
p q̄drigēta nonagīta ſex milia paſſuū īfames beſtiis obſi-
det ſiluæ. Amnes circa eū nō tacēdi:q licet ſepēr̃ īteruallis
āplioribus : tñſier̃t tñ ī quodā atlātici noīs miſteriū. Aſa
marīo hauſtu:bābotū crocodilis & hippopotamis refertū.
Vltra quē adhuc ānis:q atro colore exit p ītias & exuſtas
ſolitudīes: quæ torrēte ppetuo & ſole nimio plus q̄ ignito
nūq̄ ab æſtu uindicat̃. Hac de atlante: quē mauri addirim
noīant:et Hāmōis punici libri et nr̃i ānales ꝓdider̃t. Iuba
ēt Ptolemæi filius: q utriuſq; maurirāiæ regno potitus ē.
Suetonius quoq; Paulinus ſūmā huic cognitiōi manum
impoſuit:q ultra atlātē prius et pene ſolus romana ſigna
circuntulit.

Mauritania:ī ea de elephantis:de draconibus:unde cīnabaris. Cap.xxxviii.

e Prouīciis mauritaniis tīgitana:quæ ſolſtitiali plagæ
obuia ē:q̄ porrigit̃ ad īternū mare exurgit mōtibus
.vii.q a ſilitudīe fr̃es appellati freto īminent. Hi montes
elephātis frequētiſſimi ſunt. Monet a pricipio genus hoc
aīantiū dicere. Igit̃ elephāti iuxta ſenſū hūanū ītellectus
hn̄t:mēoria pollēt:ſydeꝝ ſeruāt diſciplinā. Luna niteſcēte
gregati ānes petunt:mox pſpſi liquore ſolis exortū moti-
bus qbus poſſūt ſalutāt:deide ī ſaltus reuertūt̃. Duo eoꝝ
ſūt gn̄a:nobiliores īdicat magnitudo. Mīores nothos di-
cūt. Cādore dētiū ītelligit̃ iuuēta:quoꝝ alter ſēp ī miſte-
rio ē:alteri parcitur ne aſſiduo repcuſſu minus uigeat:ſi

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

fuerit dĩicãdũ. Cũ uẽatu premũť: pariter affligũt utroſq;:
ut dãnato ebore nõ reqrãť. Hãc. n. cãm piculi ſibi præſẽ/
tiũt. Oberrãt agmiatĩ. natu maximus præit agmen. ætate
ꝓxius cogit ſequẽtes. Flumẽ trãſituri miĩmos ãtemittũt: ne
maiores ĩgreſſu alueũ atterãt: & ꝓfũdos gurgites depreſſis
uadis faciant. Venerẽ ãte ãnos decẽ fœiæ: ãn qnq; mares
neſciũt. Biẽnio coeũt: qnis nec ãplis ĩ ãno diebus: nõ prius
ad gregariũ numeꝝ reuerſuri q̃ uiuis aqs abluãť. Propter
fœĩas nũq̃ dimicãt: nulla. n. nouerũt adulteria. Ineſt illis
clæmẽtiæ bonũ. qppe ſi p deſertũ uagabũdũ hoiem forte
uiderĩt: ductus aduſq; notas uias præbẽt. Vel ſi confertis
pecoribus occurſitẽt: itĩera ſibi blãda & placida mãu faci/
unt: ne quod obuiũ aĩal ĩterimãt cõflictu fortuito. Siqñ
pugnať: nõ mediocrẽ hñt curã ſauciorꝝ. Nã feſſos uulne/
ratoſq; ĩ mediũ receptãt. Cũ captiuitate uenerit ĩ manus
hoĩũ mãſueſcũt hauſto ordei ſucco. Maria tñſmeatĩ naues
nõ prius ſubeũt: q̃ de reditu illis ſacramẽtũ luať. Indicos
elephãtos mauri timẽt: & q̃ſi puitatis ſuæ cõſcii aſpnãtur
ab his uideri. Nõ ãnis. x. ut uulgus: ſed biẽnio (ut Ariſto/
teles diffinit) utero graueſcũt: nec ãplius q̃ ſemel gignunt
nec plures q̃ ſigulos. Viuũt ĩ ãnos trecẽtos. ĩpatientiſſimi
frigoris: trũcos edunt: lapides hauriũt. gratiſſĩas ĩcubatu
hñt palmas. Odorẽ muris uel maxĩe fugiunt: pabula etiã
quæ a muſculis cõtacta ſũt: recuſãt. Siqs caſu chamæle/
õtẽ deuorauerit uermẽ elephãtis ueneficũ: oleaſtro ſũpto
peſti medeť. Duriſſiũ dorſo tergus ẽ: uẽtri mollius: ſetaꝝ
hirſutiæ nullæ. Inter hos & dracões iugis diſcordia. Dẽiq;
ĩſidiæ hoc aſtu præparãť. Serpẽtes ꝓpter ſẽitas deliteſcũt
p q̃s elephantes aſſuetis callibus euaganť: atq; ita præter/
miſſis prioribus poſtrẽos adoriũť: ne q ãteceſſerĩt: queant
opitulari. Primũq; pedes nodis illigãt: ut laqueatis cruri/
bus ĩpediãt gradiẽdi facultatẽ. Nã elephãtes niſi præuẽti
hac ſpiraꝝ mora uel arboribus ſe uel ſaxis applicant: ut

põdere nitibũdo attritos necẽt ãgues. Dĩicatiõis præcipua
cã ẽ: ꝙ elephantis (ut aiũt) frigidior ĩeſt ſanguis: & ob id a
dracõibus auidiſſĩe torrente captanť æſtu: q̃obrem nunq̃
ĩuadũt niſi potu grauatos: ut uenis ꝓpẽſius irrigatis ma/
iorẽ ſumãt de oppreſſis ſatietatẽ. Nec aliud magis q̃ ocu/
los petunt: ꝙ ſolos expugnabiles ſciũt: uel ĩteriora auriũ:
ꝙ is tãtũ locus defẽdi nõ põt ꝓboſcide. Itaq; cum biberĩt
ſanguinẽ: dũ ruunt belluæ: dracões obruunť. Sic utrinq;
fuſus cruor terrã ĩbuit: fitq; pigmentũ qcqd ſoli tinxerit:
quod cinnabarim uocant. Elephãtes italia ãno urbis cõ/
ditæ quadrĩgẽteſĩo ſecundo ĩ lucanis priũ bello epirotico
uidit: & boues lucas ĩde dixit. Cæſarienſi coloniæ cæſaria
ĩeſt a diuo Claudio deducta: Bochi prius regia: poſtmodũ
Iubæ ĩdulgẽtia populi romãi donata. Ineſt & oppidũ ſiga
quod habitatũ Siphaci fuit. Nec ab icoſio taciti recedẽus.
Hercule. n. illo tñſeunte uigĩti: q a cõitatu eius deſiuerãt:
locũ deligunt: iaciũt mœnia: ac ne qs ĩpoſito a ſe nomine
priuato glorieť: de cõdẽtiũ nũero urbi nomen datum.

Numidia: in ea de urſis. Cap. xxxviiii.

q Vod ẽ a fluĩe ſiga numidiæ dať. Huius ĩcolæ q̃diu
errarunt pabulatiõibus uagabundis: nomades dicti
ſunt. Vrbes ĩ ea pluriæ nobileſq;: ſed cirta eminet dehin/
chuli purpurario fuco tyriis uelleribus compata. Oĩs hæc
regio finibus in zeugitanũ limitẽ deſinit. Qua pte ſilue/
ſtris ẽ: feras educat: q̃ iugis ardua: equas alit: eximio etiam
marmore prædicať. Numidici urſi cæteris præſtant rabie
duntaxat & uillis ꝓfundioribus. nã genita par ẽ quoquo
genitis. Eã ꝓtinus dixero. Coeũt nõ itidẽ quo q̃drupedes
aliæ: ſed apti ãplexibus mutuis uelut hũanis cõiugationi/
bus copulãť. Deſiderũ ueneris hyẽs ſuſcitat. Secreti ho/
nore uereẽť mares grauidas: & ĩ iiſdẽ licet foueis partitis
tñ p ſcrobes ſecubatiõibus diuidũť. Lucinæ illis ꝓperatius
tpũs ẽ: qppe uteꝝ triceſimus dies liberat. Vnde euenit:

VNIVERSIDAD
DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

ut præcipitata fœcunditas informes creet partus. Carnes
pauxillulas edũt:qbus color cãdidus:& oculi nulli : & de
feſtina imatitate tãtũ rudis ſanies: exceptis unguiũ linia⸗
mẽtis. Has lãbẽdo ſẽſi figurant : & ĩterdũ ad pectora eas
fouent:ut aſſiduo ĩcubatu calefactæ aĩalẽ trahant ſpiritũ.
Interea cibus nullus. Sane diebus primis q̃ttuordecĩ mẽs
ĩ ſõnum ita concidunt:ut nec uulneribus excitari queant.
Enixæ q̃ternis mẽſibus latẽt. Mox egreſſæ ĩ diẽ liberꝝ tãtã
patiũt̃ ĩſolẽtiã lucis:ut putes obſitas cæcitate. Inualidum
urſis caput. Vis maxĩa & ĩ brachiis & ĩ lũbis: unde ĩterdũ
poſticis pedibus ĩſiſtunt. Inſidiãt̃ aluearibus apiũ:maxĩe
fauos appetunt:nec auidius aliqd q̃ mella captant. Cum
guſtauere mãdragoræ mala:moriunt̃. ſed eunt obuiã: ne
malũ ĩ pniciẽ cõualeſcat:& formicas uorant ad recupãdã
ſanitatẽ. Siqñ tauros adoriunt̃:ſciunt qbus potiſſimum
ptibus ĩmorẽt̃. Nõ aliud q̃ cornua aut nares petunt. cor⸗
nua:ut pondere defatigent. nares:ut acrior dolor ſit ĩ loco
teneriore. Meſſalla cõſule Lucius Domitius Aenobarbus
curulis ædilis numidicos urſos cẽtũ & totidem æthiopas
uenatores ĩ circo romano edidit. Idq; ſpectaculum inter
mẽorabiles titulos ãnotat̃.

Africa:ĩ ea de leonibus: de
leõtophonis:de hyena:de onagris:de ſerpẽtibus:de gẽmis
& lapidibus:de pſillis:de arboribus:de laſere:ge gñe ſimi⸗
aꝝ:de cynocephaliſs:de ſphinge:de ſatyris. Ca. xl.

O Mnis africa zeugitano pede ĩcipit:ꝓmõtorio Apol⸗
linis ſardiniæ cõtrauerſa: ꝓmõtorio Mercurii ꝓce⸗
dẽs ĩ frõtẽ ſicanã:ꝓinde extẽta in duas ꝓminẽtias:quarũ
altera ꝓmõtoriũ cãdidũ dr̃:alterã quæ ẽ ĩ cyrenaica regiõe
phicuntẽ uocant. Ea p ſinũ creticũ oppoſita cretæ inſulæ
cõtra tænaron laconicen excurrit arenis catabathĩ ægyptio
ĩſinuata:cui ꝓxĩa cyrenẽſis extẽdit̃ ĩter duas ſyrtes : quas
inacceſſas undoſũ ac reciprocũ mare efficit. Cuius ſali de⸗
fectus uel ĩcremẽta haud ꝓmptũ ẽ deprehẽdere:ita ĩcertis

motibus nũc ĩ breuia reſcĩdit̃ dorſuoſa:nũc ĩũdat̃ æſtibus
ĩquietis. Varro auctor eſt: pflabilẽ ibi terrã uẽtis penetrã⸗
tibus ſubitã ui ſpiritus citiſſimi aut reuomere maria: aut
reſorbere. Oĩs hæc plaga ab æthiopia & termĩis aſiæ nigri
fluĩe:q nilũ parit:ab hiſpania freto ſcĩdit̃. Latere quo ad
meridiẽ uergit:fontiũ ĩops ẽ & ĩfamis ſiti. Altrinſecus q̃
ſeptẽtrionẽ patit̃:aq̃rio larga. In agro bizaceno: q patet
ducẽtis paſſuũ uel ãplius milibus:glebis ita præpĩguis:ut
iacta ibi ſeĩa cũ ĩcremẽto cẽteſĩæ frugis renaſcãt̃. Externos
ĩ ea plurios cõuẽtaſſe argũentũ de locis & urbibus dabĩus.
Africæ prĩcipiũ ẽ a finibus ægyptioꝝ:quod ẽ alexandriæ p
anticipata deſerta. Vltĩus aut finis illius atlãs inſulæque
occidẽtales:q̃s fortũatas uocãt. Cuius hæ ſũt principales
ꝓuĩciæ:libya:cyrenaica:pentapolis:æthiopia:tripolitana:
bizãtiũ:gætulia:ſatabria:numidia:mauritania:ſyrtes ma⸗
iores:ſyrtes mĩores. Fluĩa præcipua nilus & malua. Mõtes
præcipui aſpeꝝ atlas:& aſtirus:q diuidit ĩter uiuã terrã &
arenas iacentes. Borion ꝓmõtoriũ quod aqlõe ceditur:
græci aduenæ ſic uocauerẽt. Hipponẽ rhegiũ poſtea dictũ:
itẽ hipponẽ alteꝝ de ĩterfluẽti freto diatretũ nuncupatũ.
Nobiliſſĩa oppida eqtes græci cõdiderẽt. Clipeã ciuitatem
ſiculi extruũt : & haſpida priũ noĩant. Veneriã etiam ĩ q̃
Veneris erycinæ religiões tñſtulerẽt. Achæi tripolĩ lĩgua ſua
ſignificãt de urbiũ triũ nũero: id eſt oreæ:ſabratæ : leptæ
magnæ. Philenis frĩbus a laudis cupidĩe graiũ uocamen
datũ. Adrimeto atq; carthagini auctor ẽ a tyro populus.
Sed quæ ſup carthagine ueraces libri ꝓdiderũt : hoc loco
reddã. Vrbẽ iſtã:ut Cato ĩ oroĩne ſenatoria autumat : cũ
rex Lapõ reꝝ ĩ libya potiret̃:Eliſſa mulier extruxit domo
phœnix:& carthadã dixit. quod phœnicum ore exprimit
ciuitatẽ nouã. Mox ſermõe uerſo ĩ uerbũ punicũ:& hæc
eliſſa:& illa carthago dicta ẽ: quæ poſt ãnos ſeptĩgentos
trigintaſeptem excidit̃: q̃ fuerat cõſtructa. Deinde a. C.

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Graccho colonis italicis data: & iunonia ab eo dicta aliq̄/
tiſper ignobilis hūilis & lāguido ſtatu. Demū ī claritatē
ſecūdæ carthaginis interiectis cētum & duobus annis. M.
Antonio. P. Dolobella cōſulibus enituit: alteꝝ poſt urbē
romā terraꝝ decus. Veꝝ ut ad africā redeamus: ipſa ſuo
cingit̄ angio. Interna eius plurimæ quidē beſtiæ: ſed prī/
cipaliter leones tenent: q(ut Ariſtoteles perhibet) ſoli ex
eo gn̄e: quod dētatū uocāt: ꝓtinus cū naſcuntur uident.
Quorū trifariā genus ſcindit̄. Nā breuiores & iubis criſpi
plerunq; ignaui ſunt & imbelles. Longiores & coma ſim/
plici: acres magis. At hi quos creāt pardi: in plebe remanēt
iubarum inopes. Pariter omnes parcunt a ſagina: primū
ꝙ alternis diebus potū: alternis cibū capiunt. At frequēter
ſi digeſtio non eſt inſecuta: ſolitæ cibationi ſuperponunt
diem. Tuncq; carnes iuſto amplius deuoratas cū grauāt̄
inſertis in ora unguibus ſponte protrahunt. Sane & cum
fugiendum eſt in ſacietate idem faciunt. Senectam de/
fectio probat dentium. Nā clæmentiæ indicia multa ſūt.
Proſtratis parcunt. In uiros potius q̄ ī fœias ſæuiūt. In/
fantes non niſi in magna fame perimunt. Nec a miſeri/
cordia ſeparantur. Aſſiduis deniq; exemplis patet eos pe/
perciſſe: cū multi captiuoꝝ aliquot leonibus obuiis ītacti
repatriauerunt. Gætulæ etiā mulieris nomen Iubæ libris
cōprehēſū ē: quæ obteſtata occurſātes feras īmunis rediit.
Aduerſi coeūt: nec hi tantum: ſed & lynces: & cameli: et
elephanti: et rinocerotes: et tigres. Leænæ prio partu catu/
los qnq; educāt. deīde p ſigulos partus unum decoquunt
annis īſequētibus. et poſtreō cū ad unū mr̄na fœcunditas
recidit: ſterileſcūt ī æternū. Aīos leonum frons et cauda
īdicant: ſicut et motus eqni de auribus ītelligunt̄. Dedit
eni has duas notas generoſiſſīo cuiq; nat̄a. Vis ſūma in
pectore ē: firmitas ī capite præcipua. Cū premūt̄ a cani/
bus: cōtēpti recedūt: ſubſiſtēteſq; īterdum āc̄ipiti receſſu

diſſimulāt timorē. Idq; agūt ſi ī cāpis nudis ac patētibus
urgeantur. Nam ſilueſtribus locis quaſi teſtem ignauiæ
non reformidantes: quanta poſſunt ſe fuga ſubtrahunt.
Cū inſequunt̄: niſū ſaltu adiuuant. cū fugiunt: nō ualēt
ſalire. Gradiētes mucrones ūguiū uaginis pedū claudūt:
ne acumīa attritu retūdāt̄. hoc adeo cuſtodiūt: ut nō niſi
auerſis falculis currant. Septi uenātibus obtutu terram
cōtuēt̄: quo minus conſpectis uenabulis terreant̄. Nunq̄
limo uidēt: minimeq; ſe uolunt aſpici. Cātus galliaceorū
& rotarum timent ſtrepitus: ignes magis. Leontophonos
uocari accipius beſtias modicas: quæ captæ exurūt̄: ut eaꝝ
cineris aſpergine carnes pollutæ: iactæq; p compita cōcur/
rentium ſemitarum leones necent: ſi q̄tulūcunq; ex ipſis
ſūpſerīt. propterea leones naturali eas premūt odio. atq;
ubi facultas data ē: morſu quidē abſtinent: ſed dilaniatas
exanimant pedum niſibus. Spectaculum ex his primus
romæ edidit Scæuola Publii filius in curruli ædilitate. Hy/
enā quoq; mittit africa: cui cū ſpina rigeat collū continua
unitate flecti nō quit: niſi toto corporis circūactu. Multa
de ea mira. priū ꝙ ſeqt̄ ſtabula paſtoꝝ: & auditu aſſiduo
adiſcit uocamen: quod exprimere poſſet imitationē uocis
humanæ: ut in hoīem aſtu accitū nocte ſæuiat. Vomitus
quoq; hūanos mentit̄ falſis ſigultibus: ſollicitatoſq; ſic
canes deuorat. q forte ſi uenātes eius umbrā dū ſequunt̄
cōtigerint: latrare nequeunt uoce pdita. Eadē hyena īqſi/
tiōe corpoꝝ ſepultoꝝ buſta eruit. & ꝓpterea ꝓmptius eſt
marē cape. fœmis .n. īgenita ē callidior aſtutia. Varietas
multiplex īeſt oculis eius: coloꝝq; mutatio: ī q̄ꝝ pupulis
lapis īuenit̄: hyenā dicunt: præditū illa poteſtate: ut cuius
hoīs līguæ fuerit ſubditus: prædicat fut̄a. Verum hyena
quodcunq; animal ter luſtrauerit: mouere ſe non poteſt.
Quapropter magicā īeſſe ſcietiā ei ꝓnunciauerīt. In æthio/
piæ pte coit cū leæna: unde naſcit̄ mōſtrum: cui corococtæ

UNIVERSIDAD
DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

nomen ē. Voces hominum affectat pariter & ipſa. nunq̄
cōniuet aciē orbiū: ſed ī obtutū ſīe nictatiōe cōtēdit: ī ore
gigiua nulla: dēs unus atq; ppetuus: q ut nunq̄ retundatᷣ
natāliter capſulaꝝ mō clauditᷣ. Inter ea quæ dicūt herba-
tica eadē africa onagros hēt: ī quo gn̄e ſiguli īpitāt gregi-
bus fœīaꝝ: æmulos libidīs metuūt. īde ē ꝙ grauidas ſuas
ſeruant: ut expoſitos mares (ſiq̄ facultas fuerit) truncatos
mordicus priuēt teſtibus. quod cauentes fœīæ ī receſſibus
partus occulunt. Africa ſerpentibus adeo fœcūda eſt : ut
mali huius merito potiſſimū illi palma detᷣ. Ceraſtæ præ-
ferūt q̄drigemina cornicula: quoꝝ oſtentatiōe ueluti eſca
illicent: ſollicitatas aues perimunt. Nam reliqua corporis
de induſtria arenis tegunt: nec ullum indiciū ſui præbēt:
niſi ex ea pte q̄ īuitatis dolo paſtibus necē præpetū aucu-
pētur. Amphiſbena cōſurgit ī caput geminum: quorum
alterū loco ſuo ē: alteꝝ ī ea pte qua cauda. quæ ca efficit:
ut capite utriq; ſecus nitibūdo ſerpat tractibus circulatis.
Iaculi arbores ſubeunt: e quibus ui maxima turbinati pe-
netrant animal quodcunque obuium fortuna fecerit.
Sytale tanta præfulget tergi uarietate : ut notarum gra-
tia uidentes retardet : & quoniam reptando pignor eſt:
quos aſſequi nequit: miraculo ſui capiat ſtupentes. In
hoc tamen ſquamarum nitore hyemales exuuias prima
ponit. Plures diuerſæque aſpidum ſpecies ſunt : uerū
diſpares effectus ad nocendum. Dipſas ſiti interficit.
Hypnale ꝙ ſomno necet : teſte etiam Cleopatra emitur
ad mortem. Aliarum uirus (quoniam medelas admittit)
minus famæ meretᷣ. Hemorrois ſanguinē morſu elicit:
& diſſolutis uenarum commerciis quicquid animæ eſt
euocat per cruorem. Præſter quem percuſſerit diſten-
ditur : enormique corpulentia necatur extuberatus.
Ictus ſepium putredo ſequitur. Sunt & hammoditæ:
eſt & cenchris: elephantie : cherſydri : chamædracontes.

Poſtremo q̄tus nominum tantus mortium numerus. Nā
ſcorpiones: ſcinci : lacertæq; uermibus non ſerpentibus a-
ſcribuntur. Monſtra hæc ſi bibant: clæmētius feriunt. ha-
bēt affectus. non temere niſi coniuges euagantur. Capto
altero uel occiſo uter ſuperfuerit : efferatur. Subtiliora
ſunt capita fœminis : alui tumidiores : peſtis nocentior.
Maſculus æqualiter teres eſt: ſublimior etiam mitiorque.
Igitur anguibus uniuerſis uiſus hebes eſt. Raro in aduer-
ſum contuētur: nec fruſtra cum oculos in fronte non ha-
beant: ſed in temporibus: adeo ut citius audiant q̄ aſpici-
ant. De gemma heliotropio inter æthiopiam africam &
cyprum certamen fuit : quænam mitteret generis huius
eminentiſſimam. Deprehenſumque eſt documentis plu-
rimis æthiopicam aut libycam palmam tenere. Viridi co-
lore eſt: non ita acuto: ſed nubilo magis & repreſſo: ſtellis
puniceis ſuperſperſa. Cauſa nominis de effectu lapidis ē
& poteſtate. Deiecta in labris æneis radios ſolis mutat ſā-
guineo repercuſſu : extraq; aquam ſplendorem eius abii-
cit & auertit. Etiam illud poſſe dicitur : ut herba eiuſdem
quo eſt nominis: mixta & præcanta tionibus legitimis cō-
ſecrata cum a quocunque geſtabitur ſubtrahat uiſibus
obuiorum. Inter ſyrtes q̄uis terra pergentibus iter ſyde-
ribus deſtinatur : nec aliter curſus pateſcit. Nā putris ſoli
faciē aura mutat: & minīo licet uēto tātā diuerſitatē flatus
efficit: ut ſubinde peruerſis ſitibus locorum nulla indicia
agnitioni relinquantur : cum modo quæ fuerant tumulis
ardua: in ualles reſidant: modo quæ uallibus preſſa cœtu
pulueris aggerantur: ita etiam continens naturam maris
ſui patitur. Nec intereſt ubi potius ſint procellæ: cum ad
exitium uiantium elementis cōgruentibus in terris flabra
ſæuiant: in mari terræ. Vtræque ſyrtes ducentis quiqua-
ginta milibus paſſuum ſeparantur: aliquanto clæmentior
quæ minor eſt. Cneo denique Seruilio et. C. Sempronio

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

conſulibus inter hæc uadoſa claſſem romanam impune
accipimus perfretaſſe. In hoc ſinu mene inſula poſt mī-
turnenſes paludes. C. Mario fuit latebra. Supra garamā-
tes pſilli fuerunt contra noxium uirus muniti incredibili
corporis firmitate. Soli morſibus anguium non īteribāt:
& q̄uis dente letali appetiti incorrupta durabant ſanitate.
Recens etiam editos ſerpentibus offerebant: ſi eſſent par-
tus adulterini: matrum crimina plectebātur interitu par-
uulorum. ſi pudici: probos ortos a morte paterni ſāguinis
priuilegium tuebatur. ſic originis fidem probabant uene-
nis iudicātibus. Sed hæc gens īteriit a naſſamonibus cap-
ta: nec qcq̄ aliud præter opinionem de ueſtigio nominis
ſui pſilli reliquerunt. Naſſamonitē lapidem naſſamo-
nes dant ſanguineum uniuerſum nigris uenulis adūbra-
tum. In ītimo receſſu ſyrtis maioris circa philenorū aras
lotophagos fuiſſe diſcimus: nec incertum ē. A philenorū
aris non procul palus eſt: quam triton amnis īterfluit: ubi
ſpeculatam ſe artium deam crediderūt. Maior ſyrtis op-
pidum oſtentat: cyrenas uocant: quod Battius lacedæmo-
nius olympiade quinta & quadrageſima rege Martio res
romanas tenente anno poſt troiam captam quingenteſſio
octogeſimo ſexto cōdidit: quæ domus Callimachi poetæ
fuit & patria. Inter hoc oppidum & templum Hāmonis
milia paſſuum trecenta ſunt. Templo fōs proximat ſoli
ſacer: qui humoris nexibus ſtringit humum: fauillā etiam
in ceſpitem ſolidat. In qua gleba nō ſine miraculo locus
emicat undique ſecus agris arētibus. Illic & lapis legitur:
Hammonis uocant cornu. Nā ita tortuoſus ē & īflexus:
ut effigiem reddat cornu arietini: fulgore aureo ē. Prædi-
uina ſomnia repræſentare dicitᷣ ſubiectus capiti īcubātiū.
Et arbor ē melopos nomine: ex qua profluit lētus humor:
quem alio loco hammoniacum nominamus. Apud cy-
renenſes præterea ſyrpe gignitᷣ odoratis radicibus uirgulto

herbido magis q̄ arbuſto: cuius e culmo exudat ſtatuto tē-
pore pingue roſidum: idque paſcentium hircorum īhæret
barbulis: ubi cum arefactum inoleuit ſtiriatis guttis legitᷣ
ad uſum menſarum uel medelæ magis. Dictum ē primū
lac ſyrpicum: quoniam manat in modum lacteum: deīde
uſu deriuante laſer nominatum. Quæ germina īitio bar-
barica impreſſione uaſtatis agris: poſtea ob intolerandam
uectigalis nimietatem ferme penitus ipſi accolæ eruerūt.
Cyrenis ab læua africa eſt: & ad dextram ægyptus: a frōte
ſæuum & importuoſum mare: a tergo barbarorum uariæ
nationes: & ſolitudo īacceſſa quæ baſiliſcum creat malū ī
terris ſingulare. Serpēs eſt pene ad ſemipedē lōgitudinis
albo quaſi mitrula lineatus caput. Nec hominis tātū uel
aliorum animantium exitiis datus: ſed terræ quoq; ipſius:
quam polluit & exurit. Vbicūque ferale ſortitur recepta-
culum: denique extinguit herbas: necat arbores: ipſas etiā
corrūpit auras: ita ut ī aere nulla alitū impune tranſuolet
īfecta ſpiritu peſtilenti. Cū mouetur: media pte corporis
ſerpit: media arduus eſt & excelſus. Sibilum eius etiam
ſerpentes perhorreſcunt: & cum acceperint: fugam quæq;
quoquo poteſt properāt. Quicquid morſu eius occiditᷣ:
non depaſcitur fera: non attrectat ales. Muſtelis tamen
uincitur: quas illinc homines inferunt cauernis: quibus
deliteſcit. Vis tamen nec defuncto quidem deeſt. Deniq;
baſiliſci reliqas amplo ſeſtertio pergameni cōparauerūt.
Et ut ædem Apollinis manu īſignem nec araneæ texerēt:
nec alites inuolarent: cadauer eius reticulo ſuſpenſum
aureo ibidem locauerunt. Circa extimum ſyrtiū cornu
berenicem ciuitatem alluit lethon amnis: inferna ut dicūt
exundatione prorumpens: & apud priſtinos uates latice
memoratus obliuionis. Hanc Beronice muniuit: quæ
Ptolomæo tertio fuit nupta: & ī maiori ſyrte locauit. Om-
ne autem latifundium: quod inter ægyptum æthiopiam

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

libyamque diffunditur:quacunque lucis opacum ẽ:uarũ impleuit ſimiarum genus. Nec qſq̃ offẽſus nominis cognitione grauet̃. Eniuero operæprecium ẽ nihil omittere: in quo naturæ ſpectanda ſit prouidentia. Plebes ſimiarũ eſt in his:quas paſſim uidemus nõ ſine ingenio æmulãdi: quo facilius ĩ manus hominum ueniunt. Nam dũ auide uenantium geſtus affectant: relicta cõſulto uiſci ungulla quod mendacio factum uident: oculos ſuos oblinunt:ita uiſu obducto pronũ eſt eas corripi. Exultant noua luna: triſtes ſunt cornuto et cõcauo ſydere. Immoderate fœtus amant adeo:ut catulos facilius amittant: quos impendio diligunt: & ante ſe geſtiãt: quoniam neglecti pone matrẽ ſemper hærent. Cercopitheci caudas habent. Hæc ſola diſcretio eſt inter prius dictas. Cynocephali & ipſi ſunt ĩ numero ſimiarum in æthiopiæ partibus frequentiſſimi: uiolenti adſaltu : feri morſu : nunq̃ ita ſunt manſueti: ut non ſint magis rabidi. Inter ſimias habentur & ſpĩges uilloſæ comis : mãmis prominulis ac profundis : dociles ad feritatis obliuionem. Sunt & quas uocant ſatyros facie admodum grata:geſticulatis motibus inquietæ. Callitrices toto pene aſpectu differũt a cæteris. In facie barba eſt:lata cauda. Has capere non eſt arduum: ſed proferre rarum. neque enim uiuunt in altero q̃ in ſuo ſolo.

Gens amantum. Cap.xxxxi.

i Nter naſſamones & trogloditas gẽs amãtum ẽ:quæ ſalibus domos extruunt : quos in modum cautium e montibus excitatos ad uſum ædium cemẽticiis nectunt ſtruibus:tanta ibi huiuſce copia eſt uenæ: ut tecta faciant e ſalinis. Iſti ſunt amantes:qui commercium cum troglo ditis habent. Carbunculi gẽma citra amãtes ꝓpior naſſamonibus. Aſbyſtæ laſere uiuunt:hoc alũt̃:hoc illis edile ẽ.

Garamãtũ oppidũ:̃fõs:caput:armẽta. Cap.xlii.

g Aramantũ oppidum ẽ debris fõte miro: quidni qui alternis uicibus die frigeat : nocte ferueat. Is per eadem uenæ cõmercia interdum ignito uapore ĩæſtuet:interdum glaciali alguine inhorreſcat. Incredibile memoratu: ut tã breui curriculo natura tam diſſonam faciat uarietatem. Idque qui percunctari uelit:tenebris ineſſe fluori æternã facem credat. qui rimetur die brumales ſcatebras:nunq̃ aliud æſtimet q̃ perpetuo rigere. Vnde non immerito per gentes debris ĩclyta eſt:cuius aqua a cæleſti uertigine mutat qualitatem q̃uis cõtrauerſa ſyderum diſciplina. Nam cum mundum a calore ueſper temperet:ab occaſu incipit ita incaleſcere: ut ni tactu abſtineat̃:noxium ſit cõtigiſſe. Rurſus cum ortus ſolis ĩcanduerit:& radiis feruefacta ſit uniuerſa : ſic hyemales euomit ſcaturigines : ut hauriri a ſitientibus nequeat. Quis ergo non ſtupeat fontem qui friget calore:caleſcit frigore? Garamãticæ regionis caput ẽ garama : ad quam diu iter inextricabile fuit & inuium. Nã latrones puteos arenis operiebant : ut tẽporaria fraude ſubductis aquis iter infame ſiti ſummoueret acceſſus uiantium. Sed Veſpaſiano prĩcipe bello: quod cum océſibus geſtum ẽ: difficultas hæc diſſoluta ẽ cõpendio ſpatii breuioris reperto. Garamãtas Cornelius Balbus ſubegit: & primus ex hac uictoria triumphauit. Primus ſane de externis utpote gadibus genitus acceſſit ad gloriam nõis triumphalis. Armenta gentis iſtius obliquis ceruicibus pabulantur. Nam ſi recta ad paſtus ora dirigant: officiunt cornua prona ad humum et obnixa:ex parte quæ cernua eſt. Accipimus gauloen ĩſulam:in qua ſerpens neq; naſcitur:neque uiuit ĩuectus. Propterea iactus ex ea quocunq; gentium puluis arcet ãgues:ſcorpiones ilico pimit.

DE Aethiopia: in ea de uariis gentiũ miraculis: de draconibus:de dracõtia lapide:de chamelopardali:de cephis: de rinocerote:de catoblepa:de formicis:de lycaone:de parandro: de lupis:de hyſtrice:de pegaſo & tragopane aue:

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

de cynnão: de hiacyntho et chriſotripſo & hematite lapide.
Cap. xliii.

a Ethiopes & gẽtes atlanticæ nigri flumine diuidunt:
quem partem putant nili. Sic papyro uiret: ſic cala-
mo prætexit: animalia eadem edit: & iiſdem temporibus
exundat: intra ripas quoque nunc redit: cum contentus
eſt alueo ſuo nilus. Garamantici æthiopes matrimonia
priuatim neſciunt: ſed omnibus in uenerem uulgo licet.
Inde eſt: ꝙ filios matres tantummodo cognoſcunt: nam
paterni nominis nulla eſt reuerentia. Quis enim uerum
patrem cognouerit in hac luxuria inceſti laſciuientis? Ea-
propter garamantici æthiopes inter omnes populos de-
generes habentur. Nec immerito: quia afflicta caſtitatis
ſuæ diſciplina ſucceſſionis notitiã ritu improbo pdiderũt.
Nomen æthiopũ late patet ĩ parte africana: qua meroen
uidet libya. Plurimæ eorum ſunt & uariæ nationes. Harꝝ
e numero nomades cynocephalorum lacte uiuunt. Ser-
botæ longi ſunt ad pedes. xii. At zachei captos uenatibus
elephãtos deuorant. Pſambaris nulla eſt aurita quadru-
pes: nec elephanti quidem his proximi. Summam regiæ
poteſtatis cani tradunt: de cuius motibus quidnã ĩperitet:
augurãtur. Maritimos æthiopas quaternos oculos dicũt
habere. Sed fides alia eſt: illa denique ꝙ & uident pluri-
mũ: & manifeſtiſſime deſtinant ictus ſagittarꝝ. Occidẽ-
tem uerſus agriophagi tenent: qui ſolas pantherarum et
leonum carnes edunt: rege præditi: cuius in fronte unus
oculus eſt. Sunt & pamphagi: quibus eſca eſt quicquid
mandi poteſt: & omnia fortuitu gignentia. Sunt & ãtro-
pophagi: quorum mores uocamen ſonat. Cynomolgos
aiunt habere caninos rictus & prominula ora. Artabatitæ
proni atque quadrupedes: nec ſecus ac feræ ſine ſedibus
euagantur. Confines mauritaniæ certo tempore locuſtas
terreſtres legunt: duratasque ſalſugine in præſidium uitæ

ſolas habent. Sed ex illis quadrageſimum æui annum
nullus ſupergreditur. Ab oceano iſto ad meroen: quã ĩſu-
lã ãplexu primo nilus facit: milia paſſuum ſunt ſexcenta
uiginti. Vltra meroen ſuper exortũ ſolis macrobii æthio-
pes uocantur. Dimidio enim eorꝝ ꝓtentior ꝙ̃ uita noſtra
eſt. Hi macrobii iuſtitiam colunt: & amant æquitatem:
plurimum ualent robore: præcipua decent pulchritudine:
ornantur ære: auro uincula faciunt noxiorꝝ. Locus apud
illos helyutrapeza oppidum opiparis epulis ſẽp refertus:
quibus indiſcretim omnes ueſcuntur. nam & diuinitus
eas augeri ferũt. Eſt & ibidẽ lacus: in quo perfuſa corpo-
ra uelut oliuo niteſcũt. Ex hoc lacu potus ſaluberrimus.
Sane adeo liquidus ẽ: ut nec caducas uehat frondes: ſed
ilico folia lapſa ad fundum demittat laticis tenuitate.
Vltra hos deſertæ & ĩhumanæ ſolitudĩes aduſq; arabicos
ſinus. Deinde in ultima orientis monſtruoſæ gẽtiũ facies.
Aliæ ſine naribus æquali totius oris planicie informes ha-
bent uultus. Aliis concreta ſunt ora: modicoque tantum
foramine calamis auenarum paſtus hauriũt. Nonnullæ
lĩguis carẽt: ĩ uicem ſermonis utentes nutibus geſtibuſq;.
Quædam ex iſtis nationibus ante Ptolomæum Lathyrũ
regem ægypti incognitum habuerũt ignis uſũ. Aethiopia
omnis ab oriente hyberno ad occidentem hybernũ tenet.
Quicqd eius ẽ ſub meridiano cardĩe lucis nitet: q maxĩe
uirent hyeme. a media parte mons editus mari imminet
ingenuo igne per æternum feruidus & inquiete iugis fla-
grantibus. Inter quæ ĩcendia iugis æſtus: draconũ magna
copia. Veris draconibus ora parua & ad morſus non de-
hiſcẽtia: & artæ fiſtulæ per quas trahant ſpiritus: & lĩguas
exerant. Quippe non in dentibus uim: ſed in caudis ha-
bent: & uerbere potius ꝙ̃ rictu nocent. Exciditur ex cere-
bris draconũ dracontias lapis: ſed lapis nõ ẽ niſi detrahatᷣ
uiuentibus. Nam ſi obeat ſerpens prius: cum aĩa ſimul

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

euaneſcit duricie ſoluta. Vſu eius orientis reges præcipue gloriantur: quanq̄ nullum lenocinium artis admictat ſoliditate: & quicquid in eo nobile inē: non manus faciunt: nec alterius q̄ candor naturæ ſit quo reluceat. Auctor Sotagus gemmam hanc etiam uiſam ſibi ſcribit: & quibus intercipiatur modis edocet. Præſtantiſſimi audacia uiri explorant anguium foueas & receptus: inde præſtolati ad paſtum exeuntes præteruectiq; percitis curſibus obiciūt gramina medicata q̄tum poteſt ad incitandum ſoporem. Ita ſomno obſopitis ę capitibus deſecāt lapides: & de manubiis præcipitis auſi prædā reuehunt temeritatis. Quæ locorum æthiopes tenēt: feris plena ſunt: e quibus quam nabin uocant: nos chameleopardolī dicimus collo equis ſimilem: pedibus bubalis capite camelino: nitore rutilo: albis maculis ſuperſperſa. Animal hoc circenſibus dictatoris Cæſaris primum publicatum. Eiſdē ferme tēporibus illinc exhibita monſtra ſunt: cephos appellant: quoꝝ poſteriores pedes crure & ueſtigio humanos artus mētiūt. priores hominum manus referūt: ſed a noſtris non āplius q̄ ſemel uiſa ſunt. Ante ludos Cnei Pompeii rinocerotem romana ſpectacula neſciebant. Cui beſtiæ color buxeus: ī naribus cornu unicum & repandum: quod ſubinde attritum cautibus in mucronem excitat: eoque aduerſus elephātos prœliatur par ipſis lōgitudine: breuibus cruribus: naturali telo aluum petens: quam ſolam intelligit ictibus ſuis peruiam. Iuxta nigrim fluuiū catoblepa naſcit: modica atque iners beſtia caput prægraue ægre ferens: aſpectu peſtilenti. Nam qui oculos eius offēderint: ꝓtinus exeūt uita. Formicæ ibi ad formam canis maximi arenas aureas pedibus obruunt: quos leoninos habent: quas cuſtodiunt ne quis auferat: captanteſq; ad necē pſequunt. Eadem æthiopia mittit lycaonē. Lupus ē ceruice iubatus & tot modis uarius: ut nullum colorem ei dicant abeſſe.

Mittit & parādrum boum magnitudīe biſulco ueſtigio: ramoſis cornibus: capite ceruino: urſi colore & piter uillo profundo. Hunc parandrum affirmant habitum metu uertere: & cum deliteſcat fieri aſſimilem cuicunque rei ꝓximauerit: ſiue illa ſaxo alba ſit ſiue fruteto uirens: ſiue quem alium præferat modum. Faciunt hoc idem in mari polypi: in terra chameleōtes. Sed & polypus & chameleō glabra ſunt: ut pronius ſit cutis leuitatem proximantia æmulari. In hoc .n. ē nouū ac ſigulare: hirſutiā pili coloꝝ uices facere. Hīc euenit: ut difficulter capi poſſit. Aethiopicis lupis ꝓpriū eſt: ꝙ in ſaliendo ita niſus habent alitis: ut non magis proficiant curſu q̄ meatu: homines tamen nunq̄ impetunt. Bruma comati ſunt: æſtate nudi: thoas uocant. Hiſtrix quoque īde loci frequentiſſima erina:ıs ſimilis: ſpinis tergum hiſpida: quas plerunque laxatas iaculatione emittit uoluntaria: ut aſſiduis aculeorum nībis canes uulneret ingruentes. Illius cæli ales ē pegaſus. Sed hæc ales equinum nihil præter aures habet. Tragopan quoque auis maior aquilis: cornibus arietis proferens armatum caput. Aethiopes legunt cinnamomum. Id frutetum ſitu breui naſcitur: ramo humili & repreſſo nunq̄ ultra duas ulnas altitudinis. Quod gracilius prouenerit: eximium magis dicitur. quod ī groſſitudinem extuberat: deſpectui eſt. Verum legitur per ſacerdotes hoſtiis prius cæſis. Quæ cum litauerint: obſeruatur: ut meſſis nec ortū ſolis anticipet: nec egrediatur occaſum. Quiſquis principatum tenet: ſarmentorum aceruos haſta diuidit: quæ ſacrata eſt ī hoc miniſterium. In qua ita portio manipulorum ſoli dicatur: quæ ſi iuſte diuiſa eſt: ſponte incendit. Inter hæc quæ diximus nitore cæruleo hiacynthus inuenit lapis precioſus ſi quidē inculpabilis inueniatur: eſt enim uitiis uon parce obnoxius. Nam plerunque aut uiolaceo diluitur: aut nubilo obducitur: aut albicantius ī aquaticū

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

eliqueſcit. Optimus in illo tenor: ſi nec déſiore ſucco ſit obtuſior: nec propenſa pſpicuitate deiectior: ſed ex utroq; temperamento lucis & purpuræ fucatū ſuauiter fluorem trahat. Hic ē qui ſentit auras: & cum cælo facit: nec æq̄liter rutilat: cum aut nubiloſus ē: aut ſerenus dies. Præterea in os miſſus magis friget: ſculpturis certe minime accōmodatus: ut qui attritum reſpuat. Nec tamen penitus inuictus. Nā adamante ſcribit̄ & notat̄. Vbi hiacynthus ibi chriſotapſis apparet. quem lapidem lux cælat: prodūt tenebræ. Hæc enim ē in illo diuerſitas: ut nocte igneus ſit: die pallidus. Ex ipſo ſolo ſumimus hemathitem rubore ſanguineo: ac propterea hemathitem uocatum.

Mira de intimis gē tibus libyæ: de lapide exſacontalitho. Cap. xliiii.

q Vod ab atlante uſq; canopitanum hoſtium panditur: ubi libyæ finis eſt & ægyptium limen dictum a Canopo Menelai gubernatore ſepulto in ea inſula: quæ hoſtium nili facit: gentes tenent diſſonæ: quæ in auiæ ſolitudinis ſecretum receſſeru̅t. Ex his atlantes ab humano ritu prorſus exulant: nulli proprium uocabulū: nulli ſpeciale nomen: diri ſolis ortus excipiunt: diri occaſus pſequuntur: uſtique torrentis plagæ ſydere oderunt deum lucis. Affirmant eos ſomnia non uidere: & abſtinere pēitus ab animalibus uniuerſis. Troglodítæ ſpecus excauāt: illis teguntur: nullus ibi habendi amor: a diuitiis paupertate ſe abdicauerunt uoluntaria. Tantum lapide uno gloriantur: quē exacontalithum nominamus tā diuerſis notis ſparſum: ut. lxx. gemmarum colores in paruo orbiculo eius deprehendātur. Homines iſti carnibus uiuunt ſerpentum: ignarique ſermonis ſtrident potius q̄ loquu̅t̄. Augilæ uero ſolos colunt inferos. Fœminas ſuas primis noctibus nuptiarum adulteros cogunt petere: mox ad ppetuā pudicitiā legibus ſtrīgu̅t ſeueriſſimis. Gāpharātes abſtinent prœliis: fugiunt commercia: nulli extero miſceri ſinunt. Blemias credunt trūcos naſci parte qua caput ē: os tātū & oculos habere in pectore. Satyri de hominibus nihil aliud præferunt q̄ figuram. Aegipanes hoc ſunt: quod pīgi uidemus. Hymātopodes fluxis niſibus crurū ſerpunt potius q̄ incedunt: & pergendi uſum lapſu magis deſtinant q̄ greſſu. Pharuſi cum Herculi ad heſperidas pergenti forent comites: itineris tedio hic reſederu̅t. Hactenus libya.

DE Aegypto: ī ea de origine & natura nili: de tauro apide: de crocodilo: delphīo: ſcīco: hippopotamo: de aue ibide & ſerpentibus arabicis: de ficu ægyptia & palma: de diſciplīa ægyptiorꝝ: urbibus īclytis: & pyramidibus. Cap. xlv.

a Egyptus a meridie ītrorſus recedit: quoad prætēdu̅t æthiopes. A tergo īteriorem eius partem nilus circunfluit: qui ſciſſus a loco: cui delta nomen ē: ad inſulæ faciem ſpatia amplectitur interna: & incerto pene fonte decurrens proditur: ut loquemur. Originem habet a mōte inferioris mauritaniæ: qui oceano propinquat. Hoc affirmāt punici libri: hoc Iubam regē accipimus tradidiſſe. Igitur protinus lacus efficitur: quem nilidem dicu̅t. Nilū autem iam inde eſſe cōiiciunt: ꝙ hoc ſtagnum herbis piſcibus belluis nihil minus procreet: q̄ ī nilo uidemus: quādo mauritania undique: quæ origo eius ē: amnibus denſis: aut imbribus largioribus irrigatur: unde incrementa exūdationis ī ægypto augeantur. Sed effuſus hoc lacu arenis ſorbetur: & cuniculis cæcis abſconditur. Deinde ī caſariēſi ſpecie ꝓrumpens ampliora eadem indicia præfert quæ in exortu notauimus. Rurſuſq; ſubſidit: nec prius reddit: q̄ poſt interualla itineris extenti contingat æthiopas: ubi exit: & nigrum facit fluuium: quem ſupra diximus terminum eſſe limitis africani. Aſtapum eum inde gentes uocant: ſcilicet aquā ex tenebris profluētē. Multas magnaſq;

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

iſulas ambit : quarũ pleræque ſunt tam diffuſæ et uaſtæ
magnitudinis:ut uix eas dierum quinque curſus præter-
meet: q̃uis concitus ibi feratur. Nobiliſſima earum eſt
meroe:circum quam diuiſus dextro alueo aſtiſapes:læuo
aſtabores nominantur. Tunc quoque emenſus magna
longinqua cum primum occurrentibus ſcopulis aſperat:
tantis agminibus extollitur inter obiecta rupium:ut ruere
potius q̃ manare credatur. Demumque a cataracte ultio
tutus eſt: ita enim quædam clauſtra ægyptii nuncupant.
Relicto tamen hoc pone ſe nomine : quod giris uocatur:
mox inoffenſus meat:ſeptem hoſtiis conditur:in meridiẽ
uerſus excipitur ægyptio mari. Ignari ſyderum uel locoꝝ
uarias de exceſſibus eius cauſas dederunt. Alii affirmant
eteſias nubium denſitatem illo cogere : unde amnis hic
auſpicatur : ipſumque fõtem humore ſupero ſaginatum
tantam inundationis habere ſuſtantiam:q̃tum pabuli ad
liquorem nubila ſumminiſtrauerint. Ferunt alii ꝙ uẽtoꝝ
flatibus repercuſſus: cum fluorem ſolitæ uelocitatis non
queat ꝓmouere:aquis in arcto luctantibus intumeſcit: &
quo impenſius cõtrauerſi ſpiritus impugnauerint: eo ex-
celſius ſublimari ĩ altitudinis uertices repercuſſam celeri-
tatem: quando nec ſolitus extenuat curſus alueum:& ſti-
pato iam flumine uenis originalibus torrentum pondera
ſuperueniãt. Ita cõcurrente uiolentia hĩc urgẽtis elemẽti
hinc reſiſtentis undis exultantibus molem colligi:quæ ex-
ceſſus facit. Nonnulli affirmant fontem eius qui fialus
uocatur ſyderum motibus excitari : extractumque radiis
candentibus cæleſti igne ſuſpendi non tamen ſine certa
legis diſciplina:hoc eſt lunis cœptantibus. Verum omnẽ
excurſus originem de ſole cõcipi: primoſque fieri exceſſus
tumoris cum per cãcrum ſol uehatur. Poſtmodũ trigĩta
eius partibus euolutis ubi ingreſſus leonem ortus ſyrios
excitauerit:emiſſis fluoribus totã fluctuationem erũpere.

Quod tempus ſacerdotes natalem mundi iudicauerunt:
id eſt ĩter tertium decimum kalendas auguſtas & undeci-
mum. Deinde reuocare exitus uniuerſos : cum uirginem
tranſeat : penituſque intra ripas ſuas capere:cum libram
ſit ingreſſus. Hoc etiam addunt: pariter eum nocere:ſiue
abundãtius exæſtuet ſiue parcius:cum exiguitas minimũ
apportet fœcunditatis:propẽſior copia diuturno humore
culturam moretur. Maximos eius exitus cubitis duode-
uiginti conſurgere:iuſtiſſimos ſexdecim temperari. Nec ĩ
quindecim abeſſe prouentus fructuarios:ſed qcquid intra
ſit:famem facere. Dant illi etiam hoc maieſtatis : ut por-
tendat futura:quandoquidem pharſalico bello nõ fuerit
egreſſus qnque ulnas. Iam illud palam eſt : ꝙ ſolus ex
amnibus nullas expiret auras. Ditionis ægyptiæ eſſe ĩcipit
a ſyene:ĩ qua fines æthiopum. Inde uſque dum mari in-
timatur:nili nomen tenet. Inter oĩa quæ ægyptus habet
digna memoratu:præcipue bouẽ mirantur : apim uocãt.
Hunc ad inſtar colunt numinis inſignem albæ notæ ma-
cula : quæ dextro eius lateri ingenita corniculantis lunæ
refert faciem. Statutum æui ſpatium eſt:quod ut adfuit:
profundo ſacri fontis immerſus necatur:ne diem longius
trahat:q̃ licebit. Mox alter nec ſine publico luctu reqrĩt.
quem repertum centum antiſtites memphim ꝓſequunt:
ut incipiat ibi ſacris initiatus ſacer fieri. Delubra : quibus
ſuccedit aut incubat : myſtice thalamos nominant. Dat
omnia manifeſtantia de futuris. Illud maximum : ſi de
conſulentium manu cibum capiat. Denique auerſatus
Germanici Cæſaris dextram prodidit ingruentia:nec mul-
to poſt Cæſar extinctus eſt. Pueri apim gregatim ſequũt:
& repente uelut lymphatici uentura præcinunt. Bos illi
oſtenditur fœmina in anno ſemel:& ipſa non abſque cer-
tis inſignibus. quæ atque inuẽta & oblata eſt:ſtatim neci
datur. Apis natalem memphei celebrant iactu patheræ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

aureæ:quam proiiciunt in nili gurgitem. Hæc ſolennitas
per dies.vii.agitur. Quibus diebus cũ ſacerdotibus quaſ-
dam crocodili indutias habent: nec attrectant lauantes.
Verum octauo die cerimoniis iam peractis uelut reddita
ſæuiendi licentia ſolitam reſumunt atrocitatem. Croco-
dilus malum quadrupes & in terra & in flumine pariter
ualet:linguam non habet: maxillam mouet ſuperiorem.
Morſus eius horribili tenacitate conueniunt ſtipante ſe
pectinatim ſerie dentium. Plerunq; ad uiginti ulnas ma-
gnitudinis coaleſcit. Qualia anſeres edit oua. Metatur
locũ nido naturali prouidentia. Nec alibi fœtus premit:
q̃ quo creſcentis nili aquæ nõ poſſũt peruenire. In partu
fouendo mas & fœmina uices ſeruãt. Præter hiatum oris
armatus eſt etiã unguium immanitate. Noctibus ĩ aqua
degit:per diem humi acquieſcit: circundatur nimia cutis
firmitate in tantum : ut ictus quouis tormento adactus
tergo repercutiatur. Strophilos auis paruula ẽ. Ea redu-
uias eſcarum dum affectat : os belluæ huiuſce paulatim
ſcalpit:& ſenſim ſcalpurigine blandiente aditum ſibi in
uſque fauces facit. Quod enydrus conſpicatus alterum
hicneumonum genus penetrat belluã:populatiſq; uitali-
bus eroſa exit aluo. Eſt & delphinũ genus in nilo:quorũ
dorſo ſerratas habent criſtas. Hi delphines crocodilos
ſtudio eliciunt ad natandũ:demerſiſque aſtu frauduléto
tenera uentrium ſub ternatãtes ſecant: & ĩterimunt. Ha-
bitant ĩ inſula nili homines forma perexigui:ſed audacia
uſque eo pergit:ut crocodilis ſe offerant obuios. Nã hæc
monſtra fugientes ſequuntur:formidant reſiſtẽtes. Ergo
capiuntur:ſubactique etiam intra aquas ſuas ſeruiunt:
& perdomiti metu ita obſequuntur:ut immemores atro-
citatis uictores ſuos inequitãtis dorſo uehant. Hanc ergo
inſulam & hanc gentem ubicunque indicio odoris præſẽ-
ſerint:procul fugiunt. In aqua obtuſius uident : in terra

acutiſſime. Hyeme nullum capiũt cibum:quĩ etiã quat-
tuor . nenſes a cœptu brumæ inedia exigũt. Scinci quoq;
circa nilum frequentiſſimi crocodilis quidẽ ſimiles : ſed
modica forma & anguſta: uerum ad opem ſalutarem nõ
qualibet neceſſarii medentes. Quippe pocula ex ipſis in-
ficiunt:quibus & ſtupor neruorum excitatur:& etiam ex-
tinguitur uis ueneni. Hippopotamus in eodem flumine
atque ſolo naſcitur:equino & dorſo & iuba & hinnitu:
roſtro reſupino:ũgulis bifidis:aprugineis dẽtibus: cauda
tortuoſa. Noctibus ſegetes depaſcitur : ad quas pergit
auerſus aſtu doloſo:ut fallente ueſtigio reuertenti nullæ
ei inſidiæ præparentur. Idem cum diſtenditur nimia ſatie-
tate: arundines recẽs cæſas petit: per quas tãdiu oberrat:
quoad ſtirpium acuta pedes uulnerent: ut profluuio ſan-
guinis leuet ſaginam. Plagã deĩde ceno oblinit:uſquedũ
uulnus conducatur ĩ cicatricem. Hippopotamos & cro-
codilos primus romæ.M.Scaurus inuexit. Circa eaſdem
ripas ales ibis. Ea oua ſerpentum populatur:gratiſſimãq;
ex his eſcam nidis ſuis refert. Sic rareſcunt prouentu fœ-
tus noxiorum. Nec tamen aues iſtæ tantum intra fines
ægyptios proſunt. Nãque cum arabicæ paludes pẽnatorũ
anguium mittant examina:quorum tam citum uirus ẽ:
ut mors ante q̃ dolor inſequatur : ſagacitate qua ad hoc
ualent aues excitatæ:in procinctum eunt uniuerſæ:& prius
q̃ terminos proprios externum malum uaſtet: in aere oc-
curſant cateruis peſtilentibus: ibi agmen deuorãt uniuer-
ſum. Quo merito ſacræ ſũt:& illæſæ pariũt. Nigras ſolũ
peluſium mittit : reliqua pars candidas. De arboribus
quas ſola fert ægyptus : præcipua ẽ ficus ægyptia:foliis mo-
ro cõparanda non ramis tantum geſtitans ſed & caudice:
uſqueadeo fœcunditatis ſuæ ãguſta ẽ. Vno anno ſepties
fructum ſufficit. Vnde pomum decerpſeris:alterum ſine
mora protuberat. Materia in aquã miſſa ſubſidit. Deĩde

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

cum diu ſubſederit:ĩ liquore leuior facta ſuſtollit᷑. Verſa
uice:quod natura ĩ alio ligni genere nõ recipit:fit humore
ſicca. Palma quoq; ægyptia dicenda res ẽ : ꝓprie adypſos
uocatur : ut dici oportet. Ea quoque guſtata arcet ſitim.
Odor ei ineſt idem:qui & malis cydoneis. Sed demũ ſitim
ſedat: ſi prius q̄ maturuerit decerpatur. Nam ſi matura
ſumitur:ſenſum intercipit : greſſum præpedit : linguam
retardat: obſeſſiſque officiis mentis & corporis ebrietatis
facit uitium. Aegyptium limitem qua ad diacecaumenen
tendit:incolunt populi:qui momẽtum quo reparari mũ-
dũ ad motus ferunt annuos: hoc ſtudio deprehendunt.
Eligitur ſacer locus:in quo conſeptant animalia diuerſiſſĩ
generis. Ea ubi ad ſtatutum modum cæleſtis ueniunt di-
ſciplinæ: ſenſus ſuos ſignificationibus produnt : quibus
poſſunt. Alia ululãt:alia mugiunt:quædã ſtridunt:quæ-
dã rugiũt:nõnulla ſimul confugiunt ad uolutabra. Hoc
argumentum illis eſt magiſtrum ad indicium temporis
deprehendendi. Feruntiidem populi a primis ſibi gentis
ſuæ auis traditum:ubi nunc occaſus eſt:quondã ibi ortus
ſolis fuiſſe. Inter ægyptias urbes numero portaꝝ thebæ
nobiles : ad quas commercia arabes undique ſubuehunt.
Hinc regio thebaica. Abedos & ipſa nobilis olim Mẽno-
nis regia : nunc Oſyris fano exculpta. Alexandriam &
operis ipſius magnitudo : & auctor Macedo nobilitauit:
quam metatus Dinocrates architectus alterũ a cõditore ĩ
memoria locum detinet. Condita autem alexandria.xii.
centeſimaque olympiade Lucio Papyrio Spurii filio .C.
Petilio Caii filio conſulibus romanis haud lõge ab hoſtio
flumĩs nili.quod heracleoticõ alii: alii canopicõ appellãt.
Eſt & pharos colonia a Cæſare dictatore deducta : e qua
facibus accenſis nocturna dirigit᷑ nauigatio. Nã alexãdria
inſidioſo acceſſu adit᷑ fallacibus uadis:cæco mari:tribuſq;
tãtum canalidus admittit nauigantes: poſſideo:tagano:

tauro. Hinc igitur in portibus machinas ad prælucendi
miniſterium fabricatas pharos dicunt. Pyramides turres
ſunt in ægypto faſtigiatæ ultra celſitudinem omnẽ : quæ
fieri manu poſſit. Itaque menſuram umbrarum egreſſæ
nullas habẽt umbras Nũc ab ægypto prouehamus ſtilũ.

DE Arabia: in ea mira de fõtibus: de moribus & habitu
populi: de euleo flumine:de ture:de myrrha:de phœnice
aue : de cinnomolgis auibus : de gemma ſardonice: & de
quibuſdam aliis lapidibus. Cap.xlvi.

u Ltra peluſiacum hoſtium arabia ẽ ad rubrum pti-
nens mare: quod erirteum ab Eritra rege Perſei &
Andromædæ filio non ſolum a colore appellatum Varro
dicit.qui affirmat in littore maris iſtius fontem eſſe: quẽ
ſi oues biberint mutent uellerum qualitatem:& antea cã-
didæ amittant quod fuerint uſque ad hauſtum:ac fuluo
poſtmodũ nigreſcãt colore. Rubri autem maris arſinoe
oppidum. Veꝝ hæc arabia procedit aduſque illam odo-
riferam & diuitem terrã:quam cantabani & ſcenitæ tenẽt.
Arabes nobiles monte caſſio. Qui ſcenitæ cauſam nõis
ĩde ducunt:ꝙ tentoriis ſuccedant:nec alias domos habẽt.
Ipſa autem tentoria cilicia ſunt. ita nuncupant uelamẽta
e caprarũ pilis texta. Præterea carnibus ſuillis prorſus ab-
ſtinent. Sane hoc animalis genus ſi inuectum illo fue-
rit moritur ilico. Hanc arabiam græci eudemonem:no-
ſtri beatam nominauerunt. Habitatur in colle manu
facto inter flumen tigrim & flumen euleum : quod ortũ
a mœdis tam puro fluore inclytum eſt:ut omnes ĩde reges
non alias q̄ eius aquas bibant. Eudemonem non fruſtra
cognominatam hinc capeſſas: ꝙ præter odores quos creat
plurimos: ſola tus mittit: nec tamen uniuerſa. Nam in
medio eius ſunt aſtramitæ pagus ſabæorum : a quo octo
manſionibus regio turifera diſterminatur. Arabia appel-
lata id ẽ ſacra.hoc enim ſignificari ĩterpretatur. Virgulta

VNIVERSIDAD DSALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

hæc non ſunt publica : ſed quod inter barbaros nouum ĩ
ius poſteriorum per ſucceſſiones tranſeunt familiarum.
Ergo quicunque iſtius nemoris tenet dominium: arabice
ſacer uocatur. Iidem illi lucos illos cum uel metunt uel
incidunt:non funeribus interſunt: non congreſſibus fœ-
minarum polluũtur. Hanc arborẽ prius q̄ fides penitus
proderetur:alii lẽtiſco: alii mage therebinto comparabãt:
uſquedũ libris quos Iuba rex ſcripſit ad Cæſarem Auguſti
filium palam fieret ĩtorto eã uimine eſſe ramis ad aceris
qualitatem: amygdalæ modo ſuccum fundere:ĩcidi ortu
canis flagrãtiſſimis ſolibus. In iiſdem ſaltibus myrrha ꝓ-
uenit:cuius radices ut uitium raſtris proficiunt: allaquea-
tionibus gaudent : nudatæ fluunt pinguiori lachryma.
Sponte manans precioſior ex ea ſudor eſt:elicitus corticis
uulnere uilior iudicatur. Cortex in uertiginem flexus: &
ſpinis hiſpidis: folium criſpius licet oliuæ tamen ſimile.
Maxima altitudine extollitur ad quĩque cubitos proceri-
tatis. Arabes ſarmentis eius ignes fouent:quorum fumo
ſatis noxio:niſi odore cremati ſtor[illegible]is occurratur:plerũq;
morbos incurrunt inſanabiles. Apud eoſdem naſcitur
phœnix auis aquilæ magnitudine:capite honorato ĩ conũ
plumis extantibus:criſtatis faucibus:contra colla fulgore
aureo:poſtera parte purpureus extra caudam: in qua ro-
ſeis pennis cæruleus ſcribitur nitor. Probatum eſt q̄dra-
ginta & quingentis eum durare annis. Rogos ſuos ſtruit
cinnamis :quos prope practheam concinnat in ſolis or-
bem ſtrue altaribus ſuperpoſita. Cum huius uita magni
anni fieri conuerſionem rata fides eſt inter auctores : licet
plurimi eorum magnum annum non quingentis.xl.ſed
duodecim milibus nongentis quĩquaginta quattuor ãnis
conſtare dicant. Plautio itaque Sextio & Papyrio conſu-
libus ægyptum phœnix inuolauit:captuſque anno octin-
genteſimo urbis conditæ iuſſu Claudii principis ĩ comitio

publicatus ẽ. quod geſtum præter cenſuram quæ manet:
actis etiam urbis continetur. Cĩnomolgos perinde arabiæ
auis in excellentiſſimis lucis texit nidos e fructibus cinna-
morum : ad quos quoniam non eſt peruenire propter
altitudinem & fragilitatem : accolæ illas congeries plum-
batis petunt iaculis:deiectaſque preciis uendunt amplio-
ribus:ꝙ hoc cinnamum magis q̄ aliud mercatores ꝓbant.
Arabes longe lateque diffuſi diuerſis etiã moribus uiuũt:
& cultibus plurimis:crinis ĩtonſus: mitrati capita:redimi-
tu pari pars raſa in cutem barba : commerciis ſtudent:
aliena non emunt : uendũt ſua. quippe & mari & ſiluis
diuites. Vmbræ quæ nobis dextræ ſunt:illis ſiniſtræ. Pars
eorum quibus uictus eſt aſper:ãngues edunt: nulla uela-
mini cura corporis:ac propterea offiophagi nominãt᷑. Ex
iſtius littoris ſinu Policrati regi aduecta ſardonix gemma:
prĩa ĩ orbe noſtro luxuriæ excitauit facẽ. Nec multũ de ea
diſſerendum puto:adeo ſardonix in omnium uenit cõſci-
entiam. Superficies eius probatur: ſi meracius rubeat:ar-
guitur ſi fuerit fæculentior. medietas circuitur limite cã-
didante. Optima eſt:ſi nec colorẽ ſuum ſpargat ĩ ꝓximũ:
nec ipſe ex altero mutuetur: reliqua nigro finiuntur. Nã
ſi tranſluceat uitio uertit᷑:ſi perſpicuitatem arceat : ꝓficit
ad decorem. Et molochitem arabs ĩuenit uirentẽ craſſius
q̄ ſmaragdus contra infantum pericula ingenita ui reſiſtẽ-
tem. Inuenit & iridem ĩ mari rubro ſicut cryſtallum ſexã-
gulatam: quæ radiis icta ſolis rutilo aeris repercuſſo cæ-
leſtis arcus ex ſeſe iacit ſpeciem. Androdamantem iidem
legunt arabes nitoris argẽtei: lateribus æqualiter quadris:
quẽ de adamãte nonnihil mutuatum putes. Datum illi
nomẽ ex eo cenſent:ꝙ aĩoꝶ calentiũ mollit ĩpetus: & tu-
mẽtes refrenat iras. Pederotẽ etiã arabicã ĩde ſumimus.
arabica aſpectu eburnea eſt : radia abnuit. cõtra neruoꝶ
moleſtias ꝓderit habẽtibus. In pederote congruit quicq̃d

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

eximium ē : quadam decoris prærogatiua. Cryſtallinum lucet: rubet purpuram. Orarum extimis corona uelut e liquido renitēte hac ſuauitate oculos afficit: uiſum illicit: detinet etiam ītuentes:hac etiam gratia indis placet. Hoc arabiæ ſat eſt:ad peluſium repatriemus.

Regio oſtracinæ: iope oppidū: Andromadæ uincula. Cap.xlvii.

a Peluſio caſſius mons eſt : & delubrum Iouis caſſii: atque ita oſtracinæ locus Pompeii Magni ſepulcro inclytus. Idumea ibi incipit palmis opima. Dein iope oppidum antiquiſſimum orbe toto:utpote āte inūdationem terrarum conditum. Id oppidum ſaxum oſtentat: quod uinculorum Andromadæ ueſtigia adhuc retinet: quam expoſitam belluæ non irritus rumor circuntulit. Quippe oſſa monſtri illius.M.Scaurus inter alia miracula in ædilitate ſua romæ publicauit. Annalibus nota res eſt. Menſura quoque ueracibus libris continetur: ſcilicet ꝗ coſtarum lōgitudo exceſſit pedes .xl.excelſitas fuit elephantis indicis eminentior. Porro uerticuli ſpinæ ipſius latitudinem ſemipedis ſunt ſupergreſſi.

DE Iudæa in ea de fluminibus & lacubus: de balſamo: de ſodomo & gomorro:de eſſenis gentibus. Cap.xlviii.

i Vdæa illuſtris ē aquis:ſed natura non eadē aquaꝝ omniū. Iordanis amnis eximiæ ſuauitatis paneade fonte demiſſus regiones præterfluit amœniſſimas:mox in aſphaltiten lacū miſſus ſtagno corrumpitur. Qui aſphaltites gignit bitumen: animal non habet:nihil in eo mergi poteſt. Tauri etiam camelique impune ibi fluitant. Eſt & lacus ſara extēſus paſſuum ſexdecim milibus : circūſeſſus urbibus plurimis & celebribus: ipſe par optimis. Sed lacus tiberiadis omnibus āteponitur ſalubris ingenio æſtu & ad ſanitatē uſu efficaci. Iudææ caput fuit hieruſolyma ſed exciſa eſt. Succeſſit hiericus : & hæc deſit caput eſſe

Ataxerxis bello ſubducta callirhoe. Hieruſolymis ꝓxīat fons calore medico ꝓbatiſſius:& ex ipſo aquaꝝ præconio ſic uocatus eſt. In hac terr: balſamum naſcitur:quæ ſilua inter terminos uiginti iugerum uſque ad uictoriam noſtrā fuit. At cum iudæa potiti ſumus: ita luci illi ꝓpagati ſunt:ut iā nobis latiſſimi colles ſudent balſama. Similes uitibus ſtirpes habent:malleolis digerunt:raſtris niteſcūt: aqua gaudent:amāt amputari: tenacibus foliis ſempiterno inumbrantur. Lignum caudicis attrectatum ferro nec mora moritur. Eaꝓpter aut uitro aut cultellis oſſeis uel in ſolo cortice artifici plaga uulneratur:e qua eximiæ ſuauitatis gutta manat. Poſt lachrymam ſecundū in preciis locum poma optinent:cortex tertium : ultimus honos ligno. Longe ab hieruſolymis receſſu triſti ſinus panditur: quem de cælo tactum teſtatur humus nigra & in cinerem ſoluta. Ibi duo oppida : ſodomum nominatum:alterum gomorrum. Apud quæ pomum quod gignitur : habeat licet ſpeciem maturitatis:mandi tamen non poteſt. Nam fuliginem intrinſecus fauillaceam ambitio tātum extimæ cutis prohibet:quæ uel leui tactu preſſa fumum exhalat: & fatiſcit in uagum puluerem. Interiora iudææ occidentē quæ contuentur:eſſeni tenent:qui memorabili diſciplina receſſerunt a ritu gentium uniuerſarū:maieſtatis(ut reor) prouidētia ad hunc morem deſtinati. Nulla ibi fœmina. uenere ſe penitus abdicauerunt. Pecuniā neſciunt. Palmis uictitant. Nemo ibi naſcitur. Nec tamen deficit hominum multitudo. Locus ipſe addictus pudicitiæ eſt. Ad quem plurimi licet undique gentiū properent:nullus admittitur : niſi quem caſtitatis & innocentiæ meritum proſequatur. Nā qui reus eſt uel leuis culpæ ꝗuis ſūmopere adipiſci ingreſſum uoluerit:diuinitus ſummouetur. Ita per immenſum ſpatium ſæculorum incredibile dictu æterna gens ceſſātibus puerperiis. Engada oppidum iter

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

eſſenos fuit ſed exciſum ẽ. Verum ĩclytis nemoribus ad-
huc durat decus: luciſque palmarum eminentiſſimis nihil
de æuo uel bello derogatum. Iudææ terminus maſſada
caſtellum.

DE Scythopoli oppido: de monte caſſio. Cap. xlviiii.

t Ranſeo damaſcum: philadelphiam: auraphantam.
Scythopolis nouos incolas & auctores dabo. Liber
pater cũ humo nutricem tradidiſſet: condidit hoc oppidũ:
ut ſepulturæ titulũ ẽt urbis mœnibus ãpliaret. Incolæ de-
erãt: e comitibus ſuis ſcythas delegit: quos ut animi firma-
ret ad promptã reſiſtendi uiolentiam: premiũ loci nomen
dedit. In ſeleucia alter caſſius mõs eſt antiochiæ ꝓpĩquus:
cuius e uertice uigilia adhuc q̃rta conſpicitur globus ſolis:
& breui corporis circumactu radiis caliginem diſſipantibus
illinc nox: illĩc dies cernitur. Talis ẽ caſſio ſpecula: ut lucẽ
prius uideas: q̃ auſpicetur dies.

DE Flumine eufrate & tigride: de lapidibus diuerſis.
Cap. L.

e Vfraten fundit armenia maior. ortus ſupra zizamã
ſub radicibus mõtis: quem catoten accolæ nominãt
ſcythis proximo. Hic receptis in ſe aliquot amnibus con-
ualeſcit: & ſtipatus conuenis aquis luctatur cum montis
tauri obiectu: quem apud elegæam ſcindit: licet reſiſtat
duocim milium paſſuum latitudine: lõgiſque excurſibus
dextra commagenem: arabiam leua relinquit. Deĩde præ-
labens plurimas gentes babyloniam quondam chaldæoꝝ
caput diuidit. Meſopotamiã opimat ĩundationis annuæ
exceſſibus inſtar ægyptii amnis terras contingens inuecta
ſoli fœcunditate. Iiſdem ferme temporibus quibus nilus
exit: ſole ſcilicet parte cancri uiceſima conſtituto. Tenuatᷣ
cum iam leone decurſo ad extima uirginis curricula fa-
cit tranſitũ. quod gnomonici ſimilibus parallelis accidere
contendunt. quos pares in terrarum poſitione æqualitas

normalis facit lineæ. Vnde apparet iſta duo flumina ad
modulũ eiuſdẽ ꝑpẽdiculi cõſtituta: licet e diuerſis manẽt
plagis: eaſdẽ ĩcrementi cauſas habere. De tigride quoque
hoc loco dicere par eſt. In armeniæ regione caput tollit:
mire q̃ lucidum conſpicuo fonte in loco edito: qui egelos
nominatur. Nec tamen ab exordio ſtatim totus ẽ. Primũ
pigre fluit non ſuo nomine. At cum fines mœdorum in-
uectus eſt: ſtatim tigris dicitur. ita enim nominant mœdi
ſagittam. Influit in arethuſam lacum pondera ſuſti-
nentem: cuius piſces nunq̃ ſe alueo tigridis miſcẽt: ſicut
nec amnici piſces in lacum cõfluunt arethuſæ: per quam
diſſimili colore & ueloci meat curſu. Mox tauro reſiſtẽte
in profundum ſpecum mergitur: quem ſubter labens in
altero eius latere apud zomadam emicat: uluas & purga-
menta plurima ſecum trahens. Deinde identidem abſcõ-
ditur: rurſuſque redditur. Adiabenos arabaſque præter-
fluit: meſopotamiam amplectitur: amnem nobiliſſimum
choaſpen accipit: eufratem defert in ſinum perſicum.
Quæcunq; eufratem bibũt gentes: diuerſo nitent lapide.
Zmilanthis in ipſo eufratis alueo legitur gemma ad ima-
ginem marmoris procõnenſis: niſi q̧ in medio umbilico
lapidis iſtius glauci uelut oculi pupula internitet. Sagada
a chaldæis ad nos uſque profluxit haud facilis repertu: ni
(ut perhibent) ipſa capeſſendam ſe daret. Nanque ĩgeĩta
ſpiratus efficacia ſupermeantes naues e profundo petit: &
carinis incorporatur ita tenaciter: ut niſi abraſa parte ligni
ægre ſeparetur. Ea ſagada apud chaldæos ꝓpter effectus
quos ex ea ſciunt: habetur loco principe: cæteris propter
gratiam magis complacet iucundiſſime uirens. Myrrhites
parthis eſt familiaris. Hũc ſi uiſu æſtimes: myrrhæ color
eſt: & non habet: quod afficiat aſpectum. Si penitus ex-
plores & attritu ĩcites ad calorem: ſpirat nardi ſuauitatẽ.
In perſide lapidum tanta copia ẽ: tantaque diuerſitas: ut

VNIVERSIDAD DSALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL

longum pene ſit ipſis uocabulis ĩmorari. Mithridax ſole percuſſa coloribus micat uariis. Tegolitus nucleo oliuæ ſimilis ſpernitur: cum uidetur: ſed remediis bonus uincit aliorum pulchritudinem. Solutus quippe & hauſtus pulſis calculis renum dolores ac ueſicæ leuat. Hammochryſos arenis auro intermixtus nunc bratearum nunc pulueris habet quadrulas. Aetites & fuluus eſt: & tereti poſitione alterum lapidem intrinſecus cohibens: cuius ſtrepitu ſonorus eſt cum mouetur: quãlibet tinnitum illum non internũ ſcrupulum facere: ſed ſpiritum ſciẽtiſſimi dicunt. Hũc aetitem Zoroaſtres præfert omnibus: maximamque illi tribuit poteſtatem. Inuenitur autem in nidis aquilæ: aut in littoribus oceani. In perſide tamẽ plumis ſubnexus ſpem uentris defendit a fluxibus abortiuæ. Phyrithes fuluius eſt: tenerique uehementius ſe non ſinit. ac ſi quando artiori manu premitur: digitos adurit. Galazias grãdinis & candorem præfert & figuram duritia robuſtiſſima & inuicta. Echidnes uipereas habet maculas. Dionyſias fuſcus rubentibus notis ſparſus. Idem ſi aquæ mixtus conteratur: uinum flagrat: & quod in odore mirificum eſt: ebrietati reſiſtit. Gloſſopetra deficientibus lunis cælo cadit. Linguæ eſt ſimilis humanæ: non modicæ (ut magi ferunt) poteſtatis: qui ex ea lunares motus excitari putãt. Solis gemma percandida eſt ad ſpeciem fulgidi ſyderis: rutiloſque ex ſe iacit radios. Veneris crinis nitet nigro: internis ductibus oſtentans rufforum crinium ſimilitudinẽ. Selenites tranſlucet nitore candido continẽs lunæ imaginem: quam iuxta curſum auſtri ipſius perhibent ſingulis diebus uel minui uel augeri. Meconites papauera exprimit. Myrmecites reptantis formicæ effigiem notat. Calcophtongos reſonat: ut pulſata æra. Pudice hĩtus ſeruat uocis claritatem. Syderites a contemplatione ferri nihil diſſonat. V. rum maleficus quoquo inferatur diſcordias

excitat. Flogites oſtentat ĩtra ſe quaſi flammas æſtuãtes. Antrachas coruſcat uelut ſintillantibus ſtellis. Enhydrus exudat: ut clauſam in eo putes fontaneam ſcaturiginem.

DE Cilicia: in ea cydnus amnis: antrum coricium: mons taurus. Cap. Li.

C Iliciam de qua agitur: ſi ut nunc eſt loquamur: derogaſſe uidebimur ei de uetuſtate. Si terminos ſequmur quos habuit olim: abſonum eſt a contemplatione rerum præſentium. Ergo inter utranque culpam: factu optimum eſt: amborum tẽporum ſtatum proſeq. Cilicia ãtea uſque ad peluſium ægypti pertinebat: lydis: mœdis: armenis: pãphilia: cappadocia ſub ĩperio cilicũ cõſtitutis. Mox ab aſſyriis ſubacta in breuiorem modum ſcripta eſt. Plurima iacet cãpo: ſinu lato recipiens mare iſſicum a tergo montium tauri & amaniti iugis clauſa. A Cilice nomen trahit: quem ætas priſtina pene ultra æuum memoriæ abſcondit. Hunc Phœnice ortum: qui antiquior Ioue de primis terræ alumnis habetᷣ. Matrem urbiũ habet tarſon: quam Daneæ proles nobiliſſima Perſeus locauit. Hanc urbem interſecat cydnus. Hunc cydnum alii præcipitari tauro: alii deriuari ex alueo choaſpis tradiderũt. Qui choaſpes ita dulcis ẽ: ut perſici reges q̃diu intra ripas perſidis fluat ſoli: ſibi ex eo pocula uendicauerint: & cum eundum foret peregre aquas eius ſecum uectitarent. Ex illo igitur cydnus mirum trahit ſuauitatem. Quicquid candidum ẽ cydnum gentili lingua ſyri dicũt: unde amni huic nomen datum. Tumet uere cum niues ſoluuntur: reliqua parte anni tenuis eſt & quietus. Circa coricium ciliciæ crocum plurimum optimumque: det licet cilicia: det cyrena: det lycia: hoc primum eſt. ſpirat flagrantius: colore plus aureo eſt ſuccoque citius ꝓficit ad medelam. ibi coricus oppidum eſt: & ſpecus qui montem impoſitum maria ſũmo cauat uertice: patulus hiatu ampliſſimo. Nam detectis

lateribus in terræ profundum nemoroſo orbe amplectit̃ mediam inanitatem: uirens introrſus lucis pendentibus. Deſcenſus in eum per duo milia & quingentos paſſus nõ ſine largo die: hinc inde fõtium aſſidua ſcaturigine. Vbi peruentum ad ima primi ſinus: alter rurſum ſpecus panditur: quod antrũ latis primũ patet faucibus: poſtmodũ in proceſſu per anguſtias obſcurat̃. In eo ſacrum eſt Iouis fanum: in cuius receſſu intimo Tiphonis gigantis cubile poſitũ accolæ credunt. Heliopolis antiquũ oppidũ ciliciæ fuit: patria Chryſippi ſtoicæ ſapientiæ potẽtiſſimi: quod a Tigrane armenio ſubactum ẽ: & diu poſt põpeiopolĩ deuictis cilicibus Cneus Magnus cognoĩauit. Mons taurus ab indico primum mari ſurgit: deinde a ſcopulis cælidõis inter ægyptum & pamphilium pelagus obiectus ſeptentrioni dextero latere: læuo meridianæ plagæ: occidenti obuerſus fronte profuſa. Palam eſt terras eum continuare uoluiſſe penetrato mari niſi profundis reſiſtentibus extẽdere radices ſuas uetaretur. Deniq; qui periclitãt̃ naturas locorum: tentaſſe eum omnes exitus promõtoriis ꝓbant. Nam quoquouerſus mari alluitur: ꝓcedit ĩ prominẽtias: ſed modo intercluditur phœnicio: modo pontico ſinu: interdum caſpio uel hyrcano: quibus renitentibus ſubĩde fractis contra meonium lacum flectit̃: multiſq; difficultatibus fatigatus riphæis iugis annectitur. Pro gentium ac lĩguarum uarietate pluriſariã nominatus: apud indos Iamus mox prophaniſus: choatras apud parthos: poſt niphates: ĩde taurus. at ubi ĩ excelſiſſimam conſurgit ſublimitatem caucaſus. Interea etiam a populis appellationẽ trahit. a dextro latere caſpius dicitur uel hyrcanus: a læuo amazonicus: mox cichus: ſcythicus. Ad hæc uocabula habet multa alia. Vbi dehiſcit: hiulcis iugis facit portas: q̃ꝝ primæ ſũt armeniæ: tum caſpiæ: poſt ciliciæ. In græciam uerticẽ exerit: ubi ceraunius prædicatur. A ciliciæ finibus

aſiaticum limitem deſpicit. Quantus meridiem uidet: ſole inæſtuat. quicquid ſeptentrioni oppoſitum: uento tũditur & pruina. quod ſilueſtre ẽ: efferatur multis beſtiis & leonibus immaniſſimis.

Lycia. Cap. Lii.

q Vod in campania ueſubius: in ſicilia ætna: hoc in lycia mons chimera. Hic mons nocturnis æſtibus fumidum exhalat. Vnde fabula triformis mõſtri ĩ uulgũ data eſt: ꝙ chimeram animal putauerunt. Et quoniã natura ibidem ſubeſt ignea: Vulcano urbem proximã lycii dicauerunt: quam de uocabulo ſui nominis epheſtiam dicũt. Olympus quoq; inter alia oppidũ ibi fuit nobile: ſed intercidit. nunc caſtellum eſt: infra quod aquæ regiæ ob inſigne fluoris ſpectaculo ſunt uiſentibus.

Aſia: in ea de urbe epheſo: de animali bonnaco: de mõte mimãta: de Homeri & Heſiodi temporibus: de ſepulcris Aiacis & Memnõis: de Mẽnonis auibus: de chamæleõte uerme: de ciconia aue: de origine galactarũ. Cap. Liii.

ſ Equtur aſia. Sed nõ eã aliam loquor: quæ in tertio orbis diuortio termĩos ãnes habet ab ægyptio mari nilum: meotio lacu tanaim: uerum eam quæ a telmeſſo lyciæ incipit: unde etiam carpathius auſpicat̃ ſinus. Eam igitur aſiam ab oriente lycia includit & phrygia: ab occidẽte ægæa littora: a meridie mare ægyptium: paphlagonia a ſeptentrione. Epheſus in ea urbs eſt clariſſima. Epheſo decus templum Dianæ amazonum fabrica adeo magnificum ut Xerxes cum omnia aſiatica tẽpla igni daret: huic uni pepercerit. Sed hæc Xerxis clæmentia ſacras ædes nõ diu a malo uindicauit. Nanque Heroſtratus ut nomen memoria ſceleris extenderet: incendium fabricæ nobilis manu ſua ſtruxit: ſicut ipſe faſſus ẽ uoto adipiſcẽdæ famæ latioris. Notatur ergo eadem die cõflagrauiſſe templum epheſi: qua Alexander Magnus pelle natus eſt. qui oritur

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

ut Nepos edit. M. Fabio Ambuſto: Tito Quĩtio capitolino cõſulibus poſt romã cõditam anno.ccc.lxxxv. Id téplũ cum poſtmodũ ad cultum anguſtiorem epheſii reformarent: faber operi Dinocrates fuit: quem Dinocratem Alexandri iuſſu alexandriam ĩ ægypto metatum ſupra expoſuimus. Nuſq̃ auté orbe toto tam aſſiduos terræ motus & tam crebras urbium demerſiones q̃ ĩ aſia eſſe: cladibus aſiaticis patuit: cum Tiberio prĩcipe urbes duodecĩ ſimul una ruina ceciderint. Ingenia aſiatica inclyta per gentes. Fuere poetæ Anacreon: inde Mĩnermus: & Antimachus: deinde Hipponax: deinde Alcæus: inter quos ét Sappho mulier. Et hiſtoriæ cõditores Xanthus Aegathæus Herodotus cum quibus Ephorus & Theopõpus. Nã de ſepté ſapientia præditis Bias Thales Pittacus: Cleantes ſtoicæ eminétiſſimus: Anaxagoras naturæ indicator. Heraclytus etiam ſubtilioris doctrinæ arcanis immoratus. Aſiam excipit phrygia: in q̃ celenæ: quæ antiquato priori nomine in apamæam tranſiere oppidũ a rege Seleuco poſtmodũ conſtitutum. Iſtic Marſias ortus: iſtic & ſepultus. Vnde qui proximat fluuius marſias dicitur. Nã ſacrilegi certaminis factum & audaces in deum tibias teſtantur nõ ꝓcul ualles: quæ euentum geſtæ rei ſignant: & apamæa decem milibus paſſuum ſeparata aulocrene uſque adhuc dicit᷑. Ex arce huius oppidi meander amnis caput tollit: qui recurrentibus ripis flexuoſus ĩter cariã & ioniam præcipitat᷑ in ſinum qui miletum diuidit & prienam. Ipſa phrygia troadi ſuperiecta eſt: aquilonia parte galaciæ collimita: a meridiana lycaoniæ piſidiæ mydoniæque contermina: ab oriente uicina lydiæ: a ſeptentrione mœſiæ cariæ: a parte qua dies medius eſt: mons lydiæ & tmolus croco florentiſſimus. Amnis pactolus: quem aurato fluore inclytum aliter chryſoroan uocant. In his locis animal naſcitur: quod bonnacum dicunt: cui taurinum caput ac

deinceps corpus omne: tantum iuba equina: cornua auté ita multiplici flexu in ſe recurrentia: ut ſiqs ĩ ea offendat: non uulneretur. Sed quicquid præſidii monſtro illi frõs negat: aluus ſufficit. Nam cum in fugam uertit: ꝓluuie citi uétris fimũ egerit ꝑ lõgitudiné triũ iugerũ: cuius ardor qcqd attigerit urit. ita egerie noxa ſummouet ĩſequentes. Miletos ioniæ caput: Cadmi olim domus: ſed eius qui primus inuenit proſæ orationis diſciplinam. Nam non lõge epheſo colophon ciuitas nobilis oraculo Clari Apollinis. unde haud ꝓcul mimas ſurgit: cuius uertices de nubibus ſuperuolantibus futuræ tempeſtatis ſignificãt qualitaté. Caput meoniæ ſypilus excipit cantalis ãtea dictus: & ĩ illa uocabuli memoria orbitatibus datus Niobe. Smyrnam meles circunfluit inter aſiatica flumina fluore præcipuus amnis. Smyrneos campos hermus ſecat: q ortus dorilao phrygiam ſcindit a caria. Hunc quoque hermũ fluctibus aureis æſtuaſſe antiquitas credit. Smyrna: unde præcipue enitet: Homero uati patria extitit: qui poſt ilium captum anno ducenteſimo ſeptuageſimo ſecundo Agrippa Siluio Thyberini filio albæ regnante anno ante urbem conditam centeſimo ſexageſimo. inter quem & Heſiodum poetam qui in auſpiciis olympiadis primæ obiit: centum trigita octo anni interfuerunt. In retheo littore athenienſes et mitylenæi ad tumulum ducis theſſalici achilleõ oppidum cõdiderunt: quod propemodum interiit. Deĩde ĩterpoſitis ferme.xl. ſtadiis in altero cornu eiuſdé littoris ob honorem ſalamini Aiacis alterum oppidum: cui eantio datũ nomen: rhodii condiderũt. At iuxta ilium Ménonis ſtat ſepulcrum: ad quod ſempiterno ab æthiopia cateruatim aues aduolant: quas ilienſes memnonias uocant. Creméntius auctor eſt: has eaſdem ãno quinto in æthiopia cateruatim coire: & undique uerſum quouſq̃ gentium ſint: ad regiã Ménonis cõuenire. Mediterranea quæ ſũt ſupra

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

troadis partem theutrani tenent: regio quæ prima mœſoꝝ
fuit patria. Theutrania perfunditur caico flumine. Per
omnem aſiam chamæleon plurimus animal quadrupes:
facie qua lacertæ: niſi crura recta & longiora uentri iunge-
rentur: prolixa cauda: eademque in uertiginem torta: ha-
mati ungues ſubtili aduncitate: inceſſus piger fere idem q
teſtudinum motus: corpus aſperum: cutem qualem ĩ cro-
codilis deprehendimus: ſubducti oculi & receſſu concauo
recepti: quos nũq̄ nictatione obnubit. uiſum non circũ-
latis pupulis: ſed obtutu rigidi orbis intentat. Hiatus eius
æternus: ac ſine ullius uſus miniſterio: quippe cum neq;
cibum capiat: neque potu alatur: nec alĩmẽto alio q̄ hau-
ſtu aeris uiuat. color uarius & in momẽta uariabilis ita: ut
cuicunque rei ſe coniunxerit: cõcolor ei fiat. Colores duo
ſunt: quos fingere non ualet: rubeus & candidus: cæteros
facile mentitur. Corpus pene ſine carne: uitalia ſine liene:
nec niſi in corculo pauxillum ſanguinis deprehenditur.
Latet hyeme: producit̃ uere. Impetibilis eſt coraci: a quo
cum interfectus eſt: uictorem ſuum perimit interemptus.
Nam ſi uel modicum ales ex eo ederit: ilico moritur. Sed
corax habet præſidium ad medelam natura manũ por-
rigente. Nam cum afflictum ſe intelligit: ſumpta frõde
laurea recuperat ſanitatem. Pythonoſcomes eſt ĩ aſia lo-
cus in campis patentibus: ubi primo aduentus ſui tẽpore
ciconiæ aduolant: & eam quæ ultima aduenerit: laniant
uniuerſæ. Aues iſtas ferunt linguas non habere: ueꝝ ſonũ
quem crepitant oris potius q̄ uocis eſſe. Eximia illis ineſt
pietas: etenim q̄tum temporis impenderint fœtibus edu-
cãdis: tantum & ipſæ a pullis inuicem aluntur. Ita enim
impenſe nidos fouẽt: ut ĩcubitus aſſiduitate pẽnas exuãt.
Noceri iis omnibus qdẽ locis nefas ducunt: ſed ĩ theſſalia
uel maxime: ubi ſerpentum copia eſt: quos dum eſcandi
gratia inſectantur: regionibus theſſalicis plurimum mali

detrahunt. Gallaciã primis ſæculis priſcæ galloꝝ gẽtes oc-
cupauerũt. Tholoſoci: ueturi: ãbituiti. quæ uocabula ad-
huc permanẽt: q̄uis gallacia ũde dicta ſit: ipſo ſonat noĩe.

Bithynia: in ea Hãnibalis exitus. Cap. Liiii.

b Ithynia ĩ ponti exordio ad partem ſolis orientis ad-
uerſa thraciæ opulenta ac diues urbium a pontibus
ſagari fluminis primos fines habet: ãte bebrycia dicta: de-
inde mygdonia: mox a Bithynio rege bithynia dicta. In ea
pruſiadem urbem & alluit hyzas flumen: & perſpergit hy-
las lacus: in quo reſediſſe credũt delicias Herculis Hylam
puerum nymphis rapinam: in cuius memoriã uſq; ad huc
ſolẽni tripudiatione lacum populus circuit: & Hylã uoce
clamant. In bithynio quoque agro libyſſa locus nicho-
mediæ proximus ſepulcro Hãnibalis datus: qui poſt car-
thaginenſe iudicium tranſfuga ad regem Antiochum:
deĩde poſt Antiochi apud thermophilas tam malam pu-
gnam fractumque regem fortunæ uicibus in hoſpitium
Pruſiæ deuolutus ne traderet̃ Tito Quĩtio ob hãc cauſã ĩ
bithyniã miſſo captiuuſq; romã uẽiret: ueneni mali pocu-
lo animã expulit: & a romanis ſe uinculis morte defẽdit.

Ora pontica. Cap. Lv.

i N ora põtica poſt boſphori fauces: & reſſum ãnẽ:
portumque calpas ſagaris fluuius ortus ĩ phrygia:
dictuſque a pleriſque ſagarius exordium facit mariandini
ſinus: in quo oppidum heraclæa appoſitum lyco flumini:
& aconæ portus qui prouentu malorum graminum uſq;
eo celebris ẽ: ut noxias herbas aconita illinc nominemus.
Proximus inde acheruſius ſpecus: quem foraminis cæci ꝓ-
fundo aduſque inferna aiunt patere.

Paphlagonia. Cap. Lvi.

p Aphlagoniam limes a tergo gallaticus ãplectit̃. Ea
paphlagonia a carabi promõtorio ſpectat tauricã:
conſurgit cythoro monte porrecto in ſpatium miliũ triũ

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

& ſexaginta inſignis loco heneto:a quo(ut Cornelius Ne-
pos perhibet) paphlagones ĩ italiam trãſuecti mox ueneti
ſunt nominati. Plurimas in ea regione urbes mileſii cõdi-
derunt. Eupatoriam Mithridates : quæ ſubacta a Põpeio
pompeiopolis eſt dicta.

Cappadocia:in ea de equis. Cap.Lvii.

c Appadocia gentium uniuerſarũ quæ pontũ accolũt
præcipue introrſus recedit. Latere læuo utraſq; armenias
& cõmagenem ſimul tranſit: dextro plurimis aſiæ populis
circunfuſa attollitur ad tauri iuga & ſolis ortus. præterit
ly aoniam : piſidam: ciliciam. Vadit ſuper tractum ſyriæ
antiochiæ: parte regionis alterius in ſcythiam pertendens:
ab armenia maiore diuiſa eufrate ãne. quæ armeniæ unde
panhydri montes ſunt auſpicatur. Multæ in cappadocia
urbes ĩclytæ. Verum ut ab aliis referamus pedem:coloniã
archelaidem:quam deduxit Claudius Cæſar halys præter-
fluit. Neocæſaream lycus alluit. Melitam Semiramis cõ-
didit. Mazacham ſub argeo ſitã cappadoces matrẽ urbiũ
numerãt. Qui argeus niualibus iugis arduus ne æſtiuo
quidem torrente pruinis caret: quemque ĩdigenæ populi
habitari deo credunt. Terra illa ante alias altrix equorum
& prouentui equino accommodatiſſima eſt:quorum hoc
in loco ingenium reor proſequendum. Nam equis ineſſe
iudicium documentis plurimis patefactum: cum iam ali-
quot inuenti ſunt:qui nõ niſi primos dominos recogno-
ſcerent:obliti manſuetudinis ſiquando mutaſſẽt cõſueta
ſeruitia. Inimicos partis ſuæ norunt adeo:ut inter prœlia
hoſtes petant morſu. Sed illud maius eſt : ꝙ rectoribus
ꝑditis quos diligebant accerſunt fame mortem. Verũ hi
mores ĩ genere equoꝝ præſtantiſſimo reperiuntur. Nam
qui infra nobilitatem ſati ſunt:nulla documenta ſui præ-
buerunt. Sed ne quid uideamur dicendi licentia contra
fidem arrogaſſe:exemplum frequẽs dabimus. Alexandri

Magni equus bucephalas dictus ſiue de aſpectus toruita-
te:ſiue ab inſigni ꝙ taurinum caput armo ĩmixtũ hẽbat:
ſiue ꝙ in fronte eius quædam corniculorum minæ protu-
berabant:cum ab equario ſuo alias etiam molliter ſederet:
accepto regio ſtratu neminem unq̃ alium præter dominũ
uehere dignatus eſt. Documenta eius ĩ prœlio multa ſũt:
quibus Alexandrum e duriſſimis certaminibus ſoſpitem
ope ſua extulit.quo merito effectum:ut defuncto ĩ india
exequias rex duceret:& ſupremis ſepulcris daret:urbem ẽt
conderet : quam in nominis memoriam bucephalam no-
minauit. Equus.C.Cæſaris nullum præter Cæſarẽ dorſo
recepit:cuius priores pedes facie ueſtigii humani tradunt
fuiſſe:ſicut ãte Veneris genitricis ædem hac effigie ĩ roma
locatus eſt. Regem ſcytharum cum ſingulari certamine
interemptum aduerſarius uictor ſpoliare uellet : ab equo
eius calcibus morſuque ẽ laceratus. Agragrantina etiam
regio frequẽs eſt equorum ſepulcris: quod munus ſupre-
mitatis meritis datum credimus. Voluptatem his ineſſe
circi ſpectacula prodiderunt. Quidam enim equorum cã-
tibus tibiarum: quidam ſaltationibus : quidam colorum
uarietate:nonnulli etiam accenſis facibus ad curſus ꝓuo-
cantur. Affectum equinum lachrymæ probant. Denique
ĩterfecto Nicomede rege equus eius ĩedia uitam expulit.
Cũ prœlio Antiochus galathas ſubegiſſet: Cintareti noĩe
ducis qui ĩ acie ceciderat equũ ĩſiluit ouaturus. iſq; adeo
ſpreuit lupatos : ut de induſtria cernuatus ruina pariter
& ſe & equitem affligeret. Ingenia equorum & Claudii
Cæſaris circenſes ꝓbauerũt: cũ effuſo rectore q̃drigæ cur-
ſus æmulos non minus aſtu q̃ uelocitate præuerterent:&
poſt decurſa legitima ſpatia ad locum palmæ ſponte cõ-
ſiſterent: uelut uictoriæ premium poſtularent. Excuſſo
quoque auriga:quem Rutimanam nominabant : relicto
certamine ad capitoliũ q̃driga ꝓſiluit: nec ante ſubſtitit:

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

q̄ tarpeiũ Iouem trina dextratione luſtraſſet. In huiuſce
animalis genere ætas lõgior maribus. Legimus ſane equũ
ad ãnos.lxx.uixiſſe. Iam illud non uenit in ambiguum:
ꝙ in annum tertium & triceſimum generant: utpote qui
etiã poſt uiceſimũ mittantur ad ſobolem reficiendã. No-
tatum etiam aduertimus opontem nomine equum ad
gregariam uenerem duraſſe in ãnos.xl. Equarum libido
extinguitur iubis tonſis: in quarum partu amoris naſcit̃
beneficium: quod in frontibus referunt recens editi: fuluo
colore caricis ſimile. hippomanes nominat̃. quod ſi præ-
reptum ſtatim fuerit: nequaq̄ mater pullo præbet ubera
fellitanda. Quo quis acrior fuerit ſpeique maioris: eo ꝓ-
fundius nares merſitat in bibendo. Mas ad bella nunq̄
ꝓducitur apud ſcythas: eo ꝙ fœminæ exonerare ueſicas ẽt
in fuga poſſunt. Edunt equæ etiam uentis conceptos: ſed
hi nunq̄ ultra teriennium æuum trahunt.

Aſſyria: ĩ ea de unguentoꝝ origine. Cap.Lviii.

a Sſyriorum initium adyabene facit: in parte cuius
abelitis regio eſt: quem locum uictoria Alexandri
Magni non ſinit præteriri. Nam ibi copias Darii fudit:
ipſum ſubegit: expugnatiſque eius caſtris ĩ reliquo appa-
ratu regis ſcrineum unguentis refertum repperit: unde
primũ romana luxuria fecit ĩgreſſus ad odores pegrinos.
aliquantiſper tamen uirtute ueterum ab hac uitiorum
illecebra defenſi ſumus: atque adeo in tempus cenſorum
Publii Craſſi & Caii Cæſaris: qui edixerunt ãno urbis cõ-
ditæ quingenteſimo.lxv.ne quis unguenta inueheret pe-
regrina. Poſtmodum uicerũt noſtra uitia: & ſenatui adeo
placuit odorum adhibita delitia: ut ea etiã in penetralibus
tenebris uteretur. ſicut. L. Plocium fratrem Planci bis cõ-
ſulis proſcriptum a triũ uiris ĩ ſalernitana latebra unguẽ-
ti odor prodidit.

DE Arbore mœdiæ. Cap.Lviiii.

h Os terrarum ductus excipit mœdia: cuius arbor in-
claruit etiam carminibus mantuanis. Ingens ipſa:
& cui tale ferme: quale unedonibus folium eſt. tãtum eo
differt: ꝙ aculeatum ſpinoſis faſtigiis hiſpidat̃. geſtat ma-
lum ĩimicũ uenenis ſapore aſperũ: & amaritudĩs meræ:
odoris autem fragrãtia plus q̄ iocundum lõgeque ſẽſibile.
Veꝝ pomo illi tãta ubertas ĩẽ: ut onere ꝓuentus ſẽp gra-
uetur. Nã ꝓtinus atq; poma eius deciderunt maturitate:
alia ꝓtuberant: eaq; tantum eſt opimitati mora: ut fœtus
decidant ante nati. Vſurpare ſibi nemora iſta optauerũt
& aliæ nationes per induſtriam germinis trãſferendi: ſed
beneficium ſoli mœdiæ datũ natura reſiſtẽte terra alia nõ
potuit mutuari.

Portæ caſpiæ. Cap.Lx.

p Ortæ caſpiæ pandunt̃ itinere manu facto lõgo octo
milibus paſſuum: nã latitudo uix ẽ plauſtro pmea-
bilis. In his anguſtiis etiã aliud aſpeꝝ: ꝙ precioſoꝝ lateꝝ
ſaxa liquentibus inter ſe ſalis uenis exudant humorem
affluentiſſimũ: q cõſtrictus ui caloris uelut ĩ glacie corpo-
rat̃. ita labes inuia acceſſum negat. Præterea octo uiginti
milium paſſuũ tractus omnis quoquo ĩde pgitur humo
arida ſine præſidio ſitit. Tũc ſerpẽtes undiq; gentium cõ-
uenæ a uerno ſtatim die illuc cõfluunt. Ita periculi ac dif-
ficultatis concordia ad caſpios niſi hyeme acceſſus negat̃.

Direum margine regio. Cap.Lxi.

a Caſpiis ad orientem uerſus locus ẽ: quod direum
appellãt: cuius ubertati non ẽ quippiam quod cõ-
parari queat: quẽ locũ circunſident capirinaci & hyrcani.
Ei ꝓximat margine regio ĩclyta cæli ac ſoli cõmodis: adeo
ut in toto illo latifundio uitibus ſola gaudeat: in faciem
theatralẽ mõtibus clauditur ãbitu ſtadioꝝ mille quingen-
toꝝ ĩacceſſa pene ob incõmodũ arenoſæ ſolitudĩs: quæ p
cẽtũ & uigĩti milia paſſuũ undiq; uerſum circunfuſa eſt.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

Regionis huius amœnitatem Alexander Magnus uſqueadeo miratus eſt: ut ibi primã alexãdriã conderet. quã mox a barbaris exciſã Antiochus Seleuci filius reformauit: & de nũcupatione domus ſuæ dixit ſeleuciam. Cuius urbis circuitus diffunditur in ſtadia. lxxv. In hãc Orodes romanos captos craſſiana clade deduxit. Et aliud caſpiis Alexãder oppidũ cõſtruxit: idq; eraclia dictũ manebat: ſed hoc ab iiſdem euerſum gentibus: deĩde ab Antiocho reſtitutũ ut ille maluit poſtmodũ nominatum eſt.

Oxus amnis: gẽs circa eum: terminus itineris Liberi patris & Herculis: de chamelorum natura. Cap. Lxii.

o Xus amnis de lacu oxo oritur: cuius hĩc inde bactri & oxiſtacæ accolunt: ſed præcipuam partem bactri. Bactris præterea ẽ ꝓprius amnis bactros: unde & oppidũ quod incolunt bactron. Gentis huiuſce pone ſũt ꝓpanis iugis ãbiũť. quæ aduerſa ĩdis fõtibus terminãť: reliqua ĩcludit oxus flumen. Vltra hos panda oppidum ſogdianorum: in quorum finibus Alexander Magnus tertiam alexandriam cõdidit ad cõteſtandos itineris ſui terminos. Hic enim eſt locus ĩ quo primum a Libero patre: poſt ab Hercule deinde a Semiramide: poſtremo autẽ a Cyro aræ ſũt cõſtitutæ: quod ꝓximum gloriæ omnes duxerunt illo uſq; promouiſſe itineris ſui metas. Vniuerſi eius ductus duntaxat ab illa terraꝝ parte laxates fluuius ſecat fines: quẽ tamẽ laxatẽ ſoli bactri uocant. nam alii ſcythæ ſylim nominant. Hunc eundem eſſe tanaim exercitus Alexãdri Magni crediderunt. Veꝝ ubi Demodamas dux Seleuci & Antiochi ſatis idoneus uero auctor tranſuectus amnẽ iſtũ titulos omnes ſupergreſſus ẽ: alium eſſe q̃ tanaim deprehendit. Ob cuius gloriæ ĩſigne dedit nõi ſuo ut altaria ibi ſtrueret Apollini didymeo. Hoc ẽ colliminũ in quo limes pſicus ſcythis iungiť: quos ſcythas perſæ lĩgua ſua ſacas dicũt: & ĩuicẽ ſcythæ perſas chorſacos nominant: mõtẽq; caucaſũ croucaſim id ẽ niuibus cãdicantem. Dẽſiſſima hic populoꝝ frequentia cũ parthis legem placiti ab exordio moris ĩcorrupta cuſtodit diſciplina. E qbus ſũt maſſagetæ celeberrimi: & eſſedones: ſatarchæ: & apalei. poſt quos ĩmaniſſimis barbaris ĩteriacentibus de ritu aliaꝝ nationũ pene ĩconſtanter diffinitum aduertimus. Bactri camelos mittunt: licet & arabia plurimos. Verum hoc differunt: ꝙ arabici bina tubera in dorſo habent: ſĩgula bactriani. Hi nunq̃ pedes atterunt. ſunt. n. illis reciprocis qbuſdã pulmunculis ueſtigia carnulenta. unde & contraria eſt labes ambulantibus nullo fauente præſidio ad niſum ĩſiſtendi. Habentur in duplex miniſterium. Sunt alii oneri ferẽdo accõmodati: alii pniciores. Sed nec illi ultra iuſtum pondera recipiunt: nec iſti amplius q̃ ſolita ſpatia uolũt egredi. Genituræ cupidine efferantur adeo: ut ſæuiant cum uenerem reqrunt. Oderunt equinum genus. ſitim etiam ĩ q̃driduum tolerant. Veꝝ cum occaſio bibendi data eſt: tantum ĩplenť: q̃tũ & ſatiet deſideria præterita & ĩ futuꝝ diu ꝓſit. Lutulentas aq̃s captant: puras refugiũt. deniq; niſi cenoſior liquor fuerit: ipſi aſſidua cõculcatiõe limum excitant: ut turbideť. Durant in annos centum: niſi forte tranſlati in peregrina inſolentia mutati aeris morbos trahant. Ad bella fœminæ præparanť. Inuentumq; eſt: ut deſiderium eis coitionis quadam caſtratione execeť. Putãt. n. ſ. eri ualidiores: ſi coitibus arceanť.

Seres & ſericum. Cap. Lxiii.

q Va ſcythico oceano & mari caſpio in oceanum eoum curſus flectiť: ab exordio huiuſce plagæ ꝓfundæ niues: mox lõga deſerta: poſt ãtropophagi gens aſperrima dein feris ſpatia obſita ferme dimidiã itineris partem ĩpenetrabilem reddiderunt. q̃ꝝ difficultatum terminum facit iugum mari ĩminẽs: quod tabin barbari dicunt. Poſt hæc adhuc lõgĩq̃s ſolitudines. Sed in tractu eius oræ: quæ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

ſpectat æſtiuum oriētē: poſt ı̄humanos ſitus primos ho-
minū ſeres cognoſcimus: q aq̄ꝝ aſpergie ı̄ ūdatis frōdibus
uellera arboꝝ adminiculo depectūt liquoris: & lanuginis
teneram ſubtilitatem humore domant ad obſequm. Hoc
illud ſericum in uſum publicū damno ſeueritatis admiſ-
ſum. e quo oſtendere potius corpora q̄ ueſtire primo fœ-
minis: nunc etiā uiris luxuriæ perſuaſit libido. Seres ipſi
quidem mites: & ı̄ter ſe quietiſſimi. Alias uero reliquoꝝ
mortalium cœtus refugiunt adeo: ut cæteraꝝ gentium cō-
mercia abnuāt. Primū eoꝝ fluuiū mercatores ipſi trāſeūt:
ı cuius ripis nullo ı̄ter partes linguæ cōmercio ſed depoı̄-
ta reꝝ precia oculis æſtimātibus ſua tradūt: nr̄a nō emūt.

Gens attacorum. Cap. Lxiiii.

ſ Equitur attacenus ſinus: & gens hominum atta-
corum: quibus temperies prærogatiuam mirā aeris
clæmentia ſumminiſtrat. Arcent ſane afflatum noxium
colles: qui ſalubri apricitate undiq; ſecus obiecti ꝓhibent
auras peſtilentes: atque ideo ut Amometus affirmat: par
illis & hyperboreis genus uitæ eſt. Inter hos & ı̄diam gna-
riſſimi ciconias locauerunt.

India: ı̄ ea de ritu hominum & q̄litate: de cæli clæmētia:
de flumibus: de leucocrota beſtia: de ſerpētibus ı̄dicis: de
æle beſtia de manticora beſtia: de bubus: de monoceronte:
de āguillis: de uermibus: de balena: de fuſitere: de pſitaco:
de lucis: de ficu: de arūdibus: de arboribus: de pipis arbo-
re: de hebeno: de calamo odorato: & de lapidibus precio-
ſis. Cap. Lxv.

a Mœdis montibus auſpicatur india a meridiano
mari porrecta ad eoum & a ſeptētrione uſq; ad mō-
tem caucaſum. Terra hæc fauonii ſpiritu ſaluberrima in
anno bis æſtatē habet: bis legit frugē: uice hyemis eteſias
patit̄. Hāc Poſſidonius aduerſā galliæ ſtatuit. Sane nec
qcq̄ ex ea dubium. Nam Alexādri Magni armis cōpta &

alioꝝ poſtmodū regū diligētia pagrata penitus cognitioni
nr̄æ addita eſt. Magaſthenes ſane apud reges indicos ali-
quantiſp moratus res indicas ſcripſit: ut fidem quā ocu-
lis ſubiecerat: memoriæ cōmandaret. Dionyſius quoq; q
& ipſe a Philadelpho rege ſpectator miſſus gratia pericli-
tandæ ueritatis paria ꝓdidit. Tradunt ergo in ı̄dia fuiſſe
quı̄q; milia oppidoꝝ præcipua capacitate populoꝝ nouē
milia. Diu etiā credita eſt tertia pars eſſe terraꝝ. Nec miꝝ
ſit de hominum uel de urbium copia: cum ſoli indi nunq̄
a natali ſolo receſſerūt. Indiam Liber pater primus ı̄greſ-
ſus eſt: utpote qui indis ſubactis primus omniū triūpha-
uit. Ab hoc ad Alexandrum Magnum numerant̄ annoꝝ
ſex milia. cccc. li. additis & amplius tribus menſibus hı̄ta
per reges cōputatione: qui centum quinquaginta tres te-
nuiſſe medium æuum deprehēdunt̄. Maximi ı̄ ea amnes
ganges & indus: quoꝝ gangen qdā fōtibus incertis naſci
& nili modo exultare cōtendunt. Alii uolunt a ſcythicis
montibus exoriri. Hypanis etiā ibi nobiliſſimus fluuius:
qui Alexandri Magni iter terminat: ſicuti aræ in ripa eius
poſitæ probant. Minima gangis latitudo per octo milia
paſſuum: maxima per uigı̄ti patet. Altitudo ubi uadoſiſ-
ſimus eſt: menſura centum pedum deuorat. Gangarides
extimus ē indiæ populus: cuius rex equites mille: elephā-
tos ſeptingentos: peditum ſexaginta milia in apparatu
belli habet. Indoꝝ quidā agros exercent: militiā plurimi:
merces alii: optimi ditiſſimiq; rēpublicam curant. Reddūt
iudicia: aſſident regibus. Quietū ibi eminētiſſimæ ſapiē-
tiæ genus eſt: uita repletos incenſis rogis mortē accerſere.
Qui uero ferociori ſectæ ſe dediderunt: & ſilueſtrē agūt ui-
tā: elephātos uenāt̄: qbus perdomitis ad manſuetudinem
aut arant: aut uehunt̄. In gange inſula eſt populoſiſſima
ampliſſimam cōtinens gentem: quorum rex quinquagı̄ta
milia peditum: equitum quinquaginta quattuor milia in

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

armis habet. Omnes ſane qcunq; præditi ſūt regia ptāte:
non ſine maximo elephantoꝝ eqtum etiam peditumque
numero militarem agitant diſciplinam. Praſſia gēs uali-
diſſima palibothram urbem incolūt : unde qdam gentes
illas palibothras nominauerūt. quoꝝ rex ſexcētena milia
peditum:eqtum triginta milia:elephantorum octo milia
omnibus diebus ad ſtipendium uocat. Vltra palibothrā
mōs maleus: ī quo umbræ hyeme in ſeptētriones:æſtate ī
auſtros cadūt: uiciſſitudīe hac durāte ſenis mēſibus. Sep-
tentriones in eo tractu in āno ſemel nec ultra qndecī dies
parent:ſicuti auctor eſt Bethon: q phibet hoc in īdiæ plu-
ribus locis euenire. Indo flumini ꝓpinquantes uerſa ad
meridiē plaga ultra alios torrēt calore. deniq; uī ſyderis
ꝓdit hōinum color. Mōtana pigmæi tenent. At hi qbus
uicinus eſt oceanus: ſine regibus degunt. Pandæa gens a
fœminis regitur : cui reginam primam aſſignant Herculis
filiam. et nyſa urbs regioni iſti datur. Mons etiam Ioui
ſacer metros noīe: in cuius ſpecu nutritū Liberꝝ patrē ue-
teres indi affirmant:cuius uocabuli argumento laſciuienti
famæ creditur Liberꝝ fœmine natum. Extra indi hoſtium
ſunt inſulæ duæ chryſe et argire adeo fœcundæ copia me-
talloꝝ: ut pleriq; aurea ſola eas hīe ꝓdiderint & argētea.
Indis ōibus ꝓmiſſa cæſaries nō ſine fuco cæruli aut crocei
coloris. Cultus præcipuus in gēmis:nullus funeꝝ appara-
tus. Præterea in Iubæ et Archelai regum libris editum ē:
in quantum mores populoꝝ diſſonant : hītus quoq; diſ-
crepantiſſimus. Alii lineis:alii laneis peplis ueſtiunt̄: pars
nudi : pars obſcena tātum amiculati : plurimi etiam fle-
xibilibus libris circundati. Quidam populi adeo ꝓceri:ut
elephantos uelut equos facillima inſultatione tranſiliant.
Plurimis placet neq; animal occidere:neq; ueſci carnibus.
Pleriq; tatū piſcibus alunt̄:& mari uiuunt. Sunt q ꝓxi-
mos parenteſq; prius q̄ annis aut ægritudine in maciem

eant ante uelut hoſtias cædūt : deīde pemptorum uiſcera
epulas habent. quod ibi non ſceleris:ſed pietatis loco nu-
merat̄. Sunt ēt q cū incubuere morbi : procul a cæteris in
ſecreta abeunt: nihil anxie mortem expectātes. Aſtiaco-
norū gens laureis uiret ſiluis: lucis buxeis:uitium uero &
arborum uniuerſarum:quibus gratia dulcis ē:prouētibus
copioſiſſima. Philoſophos habent indi:gymnoſophiſtas
uocant:qui ab exortu aduſque ſolis occaſū contētis ocu-
lis orbem candentiſſimi ſyderis contuentur in globo ignis
rimantes ſecreta quædam: areniſque feruentibus perpetē
diem alternis pedibus inſiſtunt. Ad montem qui nihilo
dicitur : habitant quibus aduerſæ plantæ ſunt : & octoni
digiti in plātis ſingulis. Megaſthenes per diuerſos indiæ
montes eſſe ſcribit nationes capitibus caninis : armatas
unguibus:amictas ueſtitu tergorū : ad ſermonem huma-
nū nulla uoce ſed latratibus tantū ſonantes:rictibuſque.
Apud Theſiam legitur quaſdam fœminas ibi ſemel tātū
parere:natoſque canos ilico fieri. Eſſe rurſum gentem al-
teram quæ in iuuenta cana ſit:nigreſcat in ſenectute ultra
æui noſtri terminos perennantem. Legimus monoculos
quoque ibi naſci ſingulis cruribus: & ſigulari pernicitate.
qui ubi defendi ſe uelint a calore : reſupinati plātaꝝ ſuaꝝ
magnitudine inumbrentur. Gangis fōtem qui accolunt:
nullius ad eſcam opis indigent : odore uiuunt pomorum
ſilueſtrium: lōgiuſq; pergentes eadem illa in præſidio ge-
runt: ut olfactu alāt̄. ꝙ ſi teriorem ſpiritum forte traxe-
rint:exanimari eos certum eſt. Perhibent eſſe & gentem
fœminarum:quæ quinquennes cōcipiūt:ſed ultra octauū
annū uiuēdi ſpatium nō perferunt. Sunt & q ceruicibus
carent: & in humeris habent oculos. Sūt q ſilueſtres hirti
corpora caninis dētibus ſtridore mirifico. Apud eos uero
quibus ad uiuendi rationē exactior cauſa eſt : multæ uxo-
res in eiuſdem uiri coeunt matrimonium:& cum maritus

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

deceſſerit ſuam apud grauiſſimos iudices quæque de me-
ritis agunt cauſam:& quæ officioſior cæteris ſententia ui-
cerit iudicantium:hoc palmæ refert premium: ut arbitrio
ſuo aſcendat rogum cõiugis:& ſupremis eius ſemetipſam
det inferias. cæteræ cum nota uiuunt. Enormitas in ſer-
pentibus tanta eſt: ut ceruos & animantium alia ad paré
molem hauriant. quinetiam oceanum indicum penetrét:
inſulaſque magno ſpatio a continéti ſeparatas populádi
petant gratia. Idque ipſum eſt non qualibet magnitudíe
euenire:ut per tantam ſoli latitudinem ad loca permeent
deſtinata. Sunt illic multæ ac mirabiles beſtiæ: quarum
e multitudine & copia uel particulam ꝑſequamur. Leu-
crocota uelocitate præcedit feras uniuerſas : ipſa aſini feri
magnitudine: cerui clunibus : pectore ac cruribus leonis:
capite camelino:biſulca ungula: ore aduſque aures dehi-
ſcente:dentium locis oſſe perpetuo. Hoc quo ad formá.
Nam uoce loquentium hominum ſonos æmulatur. Eſt
& æle alias ut equus:cauda elephãti:nigro colore:maxillis
aprinis:præferens cornua ultra cubitalem modum longa
ad obſequium cuius uelit motus accommodata. neqꝫ.n.
rigent:ſed flectuntur:ut uſus exigit prœliandi:quoꝝ alte-
rum cum pugnat prætendit : alterum replicat : ut ſi ictu
aliquo alterius acumen obtuſum fuerit: acies ſuccedat al-
terius. hippopotamis comparatur : & ipſa ſane aqs flu-
minum gaudet. Indicis tauris color fuluus eſt : uolucris
pernicitas:pilus in contrarium uerſus:hiatus omne quod
caput. Hi quoque circunferunt cornua flexibilitate qua
uolunt: tergi duricie omne telum reſpuente : tam immiti
feritate ut capti animas ꝓiciant furore. Manticora quo-
que nomine íter hæc naſcitur triplici dentiũ ordíe coeũte
uicibus alternis: facie hominis: glaucis oculis: ſanguineo
colore : corpore leonino : cauda uelut ſcorpionis aculeo
ſpiculata:uoce tam ſibila ut imitet̃ modulos fiſtularum.

humanas carnes auidiſſime affectat. pedibus ſic uiget:ſal-
tu ſic poteſt: ut morari eam nec extétiſſima ſpatia poſſit:
nec obſtacula latiſſima. Sunt præterea boues unicornes:
ſolidis ungulis nec bifidis. Sed atrociſſimum eſt mono-
ceros mõſtrum mugitu horrido:equino corpore:elephãtis
pedibus : cauda ſuilla : capite ceruino : cornu eius media
fronte prætenditur ſplendore mirifico ad magnitudinem
pedum quattuor: ita acutum : ut quicquid impetat facili
ictu perforetur. uiuus non uenit in hominum poteſta-
tem.& interimi quidem poteſt : capi autem non. Aquæ
etiam gignunt miracula non minora. Anguillas ad trice-
nos pedes longas educat ganges : quem Statius Seboſus
inter præcipua miracula ait uermibus abundare cæruleis
nomine & colore. Hi bina habent bracchia longitudinis
cubitorum non minus ſenum. adeo robuſtis uiribus : ut
elephantes ad potum uentitantes mordicus comprehéſos
ipſorum manu rapiãt in profundum. Indica maria bale-
nas habent ultra ſpatia quattuor iugerum. Sunt & quos
fuſeteras nuncupant:qui enormes ſupra molem ígétium
columnarum ultra ãténas ſe nauium extollũt:hauſtoſqꝫ
fiſtulis fluctus ita eructant: ut nimboſa alluuie plerunqꝫ
deprimant alueos nauigantium. Sola india mittit auem
pſitacum colore uiridem:torque puniceo:cuius roſtri tãta
duritia eſt: ut cum e ſublimi præcipitatur in ſaxum : niſu
ſe oris excipiat:& quodam quaſi fundaméto utatur extra-
ordinariæ firmitatis. Caput uero tam ualens:ut ſiquãdo
ad diſcendum plagis ſit admonédus (nam ſtudet ut quod
homines loquatur) ferrea clauicula ſit uerberandus. Nam
cum í pullo eſt aut intra alterum ætatis ſuæ annum: quæ
monſtrata ſũt:& citius diſcit:& retinet tenacius:paulo ſe-
nior & obliuioſus eſt & ídocilis. Inter nobiles & plebeios
diſcretionem facit digitorum numerus. Qui præſtant
quinos in pede habent digitos:cæteri trinos. Lingua lata:

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

multoque latior q̄ cæteris auibus: unde perficitur: ut articulata uerba penitus eloquatur. Quod ingenium ita delitiæ romanæ miratæ ſunt: ut barbari pſitacos mercē fecerint. Indorum nemora in tam proceram ſublimantur excelſitatem: ut tranſiaci nec ſagittis quidem poſſint. Pomaria ficos habent : quarum caudices in orbem ſpatio ſexaginta paſſuum extuberantur. Ramorū umbræ ābitu bina ſtadia conſumunt. Foliorum latitudo formæ amazonicæ peltæ comparatur. Pomum eximiæ ſuauitatis. Quæ paluſtria ſunt: arūdinem ita craſſam creant: ut fiſſis internodiis lembi uice uectitet nauigantes. E radicibus humor dulcis exprimitur ad melleam ſuauitatem. Tylos indiæ inſula eſt. ea fert palmas: oleam creat: in uenis abūdat: terras omnes hoc miraculo ſola uincit: q̄ quæcunque in ea arbor naſcitur: nunq̄ caret folio. Ibi mons caucaſus: qui maximam orbis partē perpetuis iugis penetrat. Frōte qua ſoli eſt obuerſus: arbores piperis oſtentat: quas ad iuniperi ſimilitudinem diuerſe fructus edere aſſeuerāt. Eoꝝ qui primus erumpit: uelut corylorum fimbria dicitur pip longum. quod incorruptum eſt : piper album. quorum cutem rugoſam & torridam calor fecerit: piper nigrum. q demum caducus torretur feruido ſole: uocamen trahit de colore. at quod ex ipſa arbore ſtringitur: ut eſt album pip dicitur. Sed ut piper ſola india: ita hebenum ſola mittit. nec uniuerſa: uerū exigua ſui pte ſiluis hoc genus edit. Arbor ē plerūq; tenuis: ſed frequētior uimine raro ī craſſitudinē caudicis extuberata: hiulco cortice & admodū reticulato: dehiſcētibus uenis adeo: ut p ipſos ſinus ps ītima uix tenui libro cōtegat̃. Lignū ōe abſq; mediali: eadē ferme & facie & nitore q ē ī lapide gagate. Indi reges ex eo ſceptra ſumūt: & q̄ſcūq; deoꝝ imagīes nō niſi ex hebeno hn̄t. Idē ferūt materia iſta liquorē nō cōtīeri: & qcqd maleficū fuerit: tactu eius auerti. hac gr̄a pocula ex hebeno hn̄t.

Ita nihil mirum ſi pergere ſit in precio: quo etiā hi quibus prouenit honorātur. Hebenum ex īdia mithridatico triumpho romæ primū Pōpeius Magnus exhibuit. Mittit india calamos odoratos & multa alia fragrantia mirifici ſpiritus ſuauitatem. Indicorum lapidum ī adamātibus prima dignitas: utpote q lymphationes adimant: uenenis reſiſtant: mentium uanos metus pellunt. Hæc primū de his prædicari oportuit: quæ reſpicere ad utilitatē uidebāus. Nunc reddemus quot & quæ adamantum ſint ſpecies: & qs color cuiq; eximius. In quodam cryſtalli gn̄e īuenit̃ materia in qua naſcitur adeque ſimilis: ſplēdore liqdiſſīo in mucronem ſexangulū utrinq; ſecus leuiter turbinatus: nec unq̄ ultra magnitudinem nuclei auellani repit̃. Huic proximus in excellētiſſimo auro deprehenditur: pallidior ac magis ad argenti colorē renitens. Tertius in uenis cypri apparet propior ad aeriam faciem. Quartus in metallis ferrariis legitur: pondere cæteros antecedens: non tamē et poteſtate. Nam & hi qui in cypro deprehenduntur: frāgi queunt: plæriq; etiam adamante altero perforantur. At illi quos primos ſignificamus: nec ferro uincūtur: nec igni domantur. Veruntamen ſi diu ſint in ſanguine hyrcino macerātur: nec aliter q̄ ſi calido uel recenti maleis aliquot ante fractis & incudibus diſſipatis aliquando cædūt: atq; in particulas diſſiliunt. quæ fragmēta ſculptoribus ī uſū inſigniēdæ cuiuſq; modi gemmæ expetuntur. Inter adamantem & magnetem eſt quædā naturæ occulta diſſēſio: adeo ut iuxta poſitus non ſinat eam rapere ferrum: uel ſi admota magnes ferrum traxerit: quaſi prædam quandam adamas magneti rapiat: atq; auferat. Lychnitē pinde fert india: cuius lucis uigorem flagrantia excitat lucernarum. qua ex cauſa lychniten græci nominauerunt. Duplex ei facies. aut ī purpuræ emicat claritatem: aut meracius ſuffunditur croci rubore. Per omne intimum ſui ſiquidem

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

pura ſit ioffēſam admittit perſpicuitatem. at ſi excanduit
radiis ſolis icita: uel ad calorem digitoꝝ attritu excitata ē:
aut palearum caſſa: aut charthaꝝ fila ad ſe rapit cōtūacitet
ſculpturis reſiſtens. at ſiquando inſignita eſt: dum ſigna
exprimit quaſi quodā animali morſu partē cæræ retētat.
Beryllus in ſexangulas formas indi atterunt: ut hebetem
coloris leuitatē angulorum repercuſſu excitēt ad uigorē.
Beryllorum genus diuiditur in ſpeciem multifariam. Exi-
mius interuirente & glauci & cæruli tēperamento quādā
præfert puri maris gratiam. Infra hos ſunt chryſoberylli
qui languidius micantes nube aurea circunfunduntur.
Chryſopaſſos quoq; ex auro & purpuraceo mixtam lucē
trahentes æque beryllorum generi adiudicant. Hiacyn-
thizontas ſcilicet qui hiacynthos prope referant: & ipſos
probant. Eos uero qui cryſtallo ſimiles capillamentis īter-
currentibus obſcurantur (hoc enim uitio illorum nomē ē)
ſcientiſſimi lapidū plebi dederunt. Indici reges hoc gēus
gemmarum in longiſſimos cilydros amāt fingere: eoſque
perforatos elephantorum ſetis ſuſpendunt ac monilia
habēt: uel pleꝝq; ex utroq; capite inſertis aureis umbilicis
incendunt ad pinguiorem nitelā: ut per induſtriā metallo
hīc inde addito fulgentiorem trahant lucē.

Taprobane: in ea de qualitate hoīum & moribus: de
ſyderibus cæli eius: de nauigatiōibus: de q̄litate maris: de
margaritis. Cap. Lxvi.

t Aprobanem īſulam anteq̄ temeritas hūana exqſito
penitus mari fidem panderet: diu orbem alteꝝ pu-
tauerūt: & qdē quem habitare eachites crederent. Verum
Alexādri Magni uirtus ignorantiā publici erroris nō tulit
ulterius permanere: ſed in hæc uſq; ſecreta propagauit
nominis ſui gloriā. Miſſus igitur Oneſicritus præfectus
claſſis macedonicæ terram iſtam q̄ta eſſet: quid gigneret:
quomodo haberet exquiſitam noticiæ noſtræ dedit. Patet

ī lōgitudīe ſtadioꝝ ſeptem miliū: ī latitudīe q̄nq; miliū.
Scinditur amne interfluo. Nā ps eius beſtiis & elephātis
plena eſt maioribus multo q̄ fert india: partem homines
tenent. margaritis ſcatet & gemmis ōibus. Sita eſt inter
ortū & occaſum. ab eoo mari īcipit prætēta īdiæ. A praſia
īdoꝝ gente dieꝝ uiginti prīo ī eā fuit curſus: ſed cum pa-
pyraceis et nili nauibus illo pergeretur: mox curſu noſtraꝝ
nauium ſeptem dierum iter factum eſt. Mare uadoſum
interiacet altitudīs non amplius ſenū paſſuum. certis aūt
canalibus depreſſū adeo: ut nullæ unq̄ anchoræ ad ꝓfūda
illius fundamenta potuerīt ꝑuenire. Nulla in nauigādo
ſydeꝝ obſeruatio: utpote ubi ſeptētriōes nequaq̄ uidentꝰ:
uergiliæ nunq̄ apparēt. lunā ab octaua ī ſextamdecimam
tātum ſupra terrā uident. Lucet ibi canopos ſydus clarū
& ampliſſimum. orientem ſolem dextra habent: occidētē
ſiniſtra. Obſeruatiōe itaq; nauigādi nulla ſuppetente ut
ad deſtinatum pergentes locum capiāt: uehunt alites: q̄ꝝ
meatus terram petentium magiſtros hn̄t curſus regendi.
Quaternis nō āplius mēſibus ī āno nauigatur. In Claudii
ꝑīcipatu de taprobane hæc tātum noueramus. Tunc. n.
fortuna patefecit ſcientiæ uiā latiorem. Nā libertus Annii
Plocanii q tunc rubri maris uectigal admīſtrabat: arabiā
petens aqlōibus præter germaniam raptus quītodecimo
demum die appulſus eſt ad hoc littus: portūq; aduectus:
qui hyppurus noīatꝰ. ſex demum menſibus ſermonē per-
doctus: miſſuſq; ad colloquia regis quæ cōperat reporta-
uit. Stupuiſſe ſcilicet regem pecuniā quæ cum ipſo erat
capta: ꝙ tametſi ſignata diſꝑibus foret uultibus: parē tn̄
hr̄et modum ponderis: cuius æqualitatis contemplatione
cu romanā amicitiā flagrātius cōcupiſſet: Thracia pricipe
legatos ad nos uſq; miſit: a qbus cognita ſūt uniuerſa. Er-
go īde hoīes corpoꝝ magnitudīe cæteros ātecedūt: crines
ſucco imbuunt: cærulis oculis ac truci uiſu: terrifico ſono

VNIVERSIDAD
DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

uocis. Quibus immatura mors eſt: in ãnos centum æuũ trahunt: aliis omnibus annoſa ætas: & pene ultra huanã extenta fragilitatem. Nulli aut ante diem ſomnus aut p diem. Noctis partem quieti deſtinant: lucis ortũ uigilia anteuertunt. Aedificia modice ab humo eleuata. annona ſemper eodẽ tenore. uites neſciunt. pomis abundãt. colũt Herculem. In regis electione non nobilitas præualet: ſed ſuffragium uniuerſorum. Populus enim eligit ſpectatũ moribus & inueterata clæmentia & annis grauẽ. Sed hoc in eo quæritur cui liberi non ſint. nam ſi pater: etiã ſi uita ſpectetur: non admittitur ad regnandum. Et ſi forte dũ regnat pignus ſuſtulit: exuitur poteſtate. idque maxime cuſtoditur: ne fiat hæreditarium regnum. Deinde etiam ſi rex maximã præferat æquitatem: nolunt ei totũ licere. quadraginta ergo rectores accipit: ne ĩ cauſis capitũ ſolus iudicet: q̃q̃ ſic quoq; ſi diſplicuerit iudicatum: ad populũ prouocatur: a quo datis iudicibus ſeptuaginta fert ſẽtẽtia cui neceſſario acquieſcitur. Cultu rex diſſimili a cæteris ueſtitur ſyrmate: ut ẽ habitus: quo Liberum patrẽ amiciri uidemus. Quod ſi ipſe etiam in peccato aliquo arguitᷣ: morte mulctatur: non tamẽ ut cuiuſq̃ attrectetur manu: ſed conſenſu publico rerum omnium interdicta facultate etiam colloquii poteſtas punito denegatur. Cultã ſtudet uniuerſi. Venatibus indulgent: nec plebeias agũt prædas: quippe cum tigrides aut elephanti tantum requirantur. Maria quoque piſcationibus inquietant. Marinas etiam teſtudines capere gaudent: quarum tanta eſt magnitudo ut ſuperficies earum domum faciat: & numeroſã familiã non arcte receptet. Maior pars inſulæ huius calore ãbuſta eſt: in uaſtas deſinit ſolitudines. Latus eius mare alluit peruiridi colore fruticoſum ita: ut iubæ arborum plerũq; gubernaculis atterãtur. cernunt latus ſericum de montiũ ſuorum iugis. mirantur aurum: & ad gratiam poculorum

omnium gemmarum adhibẽt apparatũ. ſecant marmora teſtudinea uarietate. Margaritas legunt plurĩas. Marinæ enim conchæ ſunt: in quibus hoc genus lapidum reqritᷣ: quæ certo anni tempore luxuriante conceptu ſitiunt rorẽ uelut maritum: cuius deſiderio hiant: & cum maxime liquitur lunaris imber: oſcitatione quadã hauriunt hũorẽ concupitum: ſic concipiunt: grauidæq; fiunt: & de ſaginæ qualitate reddunt habitus unionum. Nam ſi purꝫ fuerit quod acceperint: candicãt orbiculi. ſi turbidũ: aut pallore languent: aut ruffo innubilantur. ita magis de cælo q̃ de mari partus habent. Deniq; quotiens excipiunt matutini aeris ſemen: fit clarior margarita. Quotiens ueſperei: fit obſcurior. q̃to magis hauſerit: tãto magis ꝓficit lapidum magnitudo. Si repente micauerit coruſcatio: intẽpeſtiuo metu comprimuntur: clauſæq; ſubita formidine uitia cõtrahunt abortiua. aut enim perparuuli fiunt ſcrupuli aut inanes. Conchis ipſis ineſt ſenſus: partus ſuos maculari timent: cumq; flagrantioribus radiis excanduit dies: ne fuſcẽtur lapides ſolis calore: ſubſidunt in profundum: & ſe gurgitibus ab æſtu uendicant. Huic tamen prouidentiæ ætas opitulatur: nam candor ſenecta diſperit: & grandeſcentibus conchis flaueſcit margarita. In aqua mollis eſt unio: duratur exemptus. Nunq̃ duo ſimul reperiuntur. inde unionibus nomen datum. Vltra ſemunciales ĩuẽtos negant. Piſcantium inſidias timent conchæ: unde eſt: ut aut inter ſcopulos aut inter marinos canes plurimum deliteſcant. Gregatim natant: certus examini dux ẽ. Ille ſi captus ſit: etiam qui euaſerint in plagas reuertuntur. Dat & india margaritas dat etiam littus britannicũ: ſicut diuus Iulius thoracem quem Veneri genitrici in templo eius dicauit: ex britannicis margaritis factum ſubiecta inſcriptione intelligi uoluit. Loliam Paulinam Caii prĩcipis coniugem uulgatum eſt habuiſſe tunicam ex margaritis

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

ſeſtertio tunc quadringenties æſtimatam : cuius parandæ auaricia pater ipſius Manlius ſpoliatis orie͂tis regio͂ibus offendit Caium Cæſarem Auguſti filium : interdictaque amicitia principis ueneno interiit. Illud quoq; expreſſit uetus diligentia: q̄ ſyllanis primum temporibus romam illati ſunt uniones.

Itinerarium indicum. Cap. Lxvii.

a B inſula auſea ut conſequens ad continente͂ igitur a taprobane indiam reuertamur: conuenit res i͂dicas uidere. Sed ſi indicis aut urbibus aut natio͂ibus i͂ſiſtamus: egrediemur repromiſſæ concinnitatis modum. Proxima͂ indo flumini urbem habuere caphiſam: qua͂ Cyrus diruit. Arachoſiam erimantho flumini impoſitam Semiramis condidit. Cadruſia oppidum ab Alexandro Magno ad caucaſum conſtitutum eſt : ubi & alexandria quæ patet amplitudine ſtadia. xxx. Multa & alia ſunt: ſed hæc cum eminentiſſimis. Poſt i͂dos montanas regiones ictyophagi tenent: quos ſubactos Alexander Magnus ueſci piſcibus uetuit. Nam antea ſic alebantur. Vltra hos deſerta carmaniæ perſis. deinde atq; ita nauigatio: in q̄ ſolis inſula rubens & omni anima͂tium generi inacceſſa. quippe quæ nullum non animal illatum perimat. Ex india reuerte͂tes ab azanio carmaniæ flumine ſeptentriones primu͂ uide͂t. Achemenidis in hoc tractu ſedes fuerunt. Inter carmaniæ promontorium & arabiam quinquaginta milia paſſuum interiacent. Deinde tres inſulæ : circa quas hydri marini egrediuntur uicenum cubitorum longitudinem. Dice͂du͂ hoc loco quatenus ab alexa͂dria ægypti pergat̃ uſq; india͂. Nilo uehente copton uſq; indiam eteſiis fla͂tibus curſus eſt. deinde terreſtre iter hydreum tenus. Poſt tranſactis aliquot ma͂ſionibus berenicen perue͂itur: ubi rubri maris portus eſt: inde ocelia arabiæ portus ta͂git̃. Proximu͂ i͂dia emporium excipit zmirim infame piraticis latronibus.

Deinde per diuerſos portus cottonare peruenitur: ad qua͂ monoxolis lintribus piper conuehunt. Petentes india͂ a͂te exortum canis aut protinus poſt exortum nauigia media æſtate ſoluunt. reuertentes renauigant decembri menſe. Secundus ex india uentus eſt uulturnus. At cum uentu͂ eſt in rubrum mare: aut africus aut auſter uehunt. Spatiu͂ indiæ: decies ſepties centena qui͂quaginta milia paſſuum proditur: at carmaniæ centum milia: cuius pars non caret uitibus. Præterea habet genus hominum: qui non alia q̄ teſtudinis carne uiuunt : hirſuti omnia facie tenus: quæ ſola leuis. Iidem coriis piſcium ueſtiuntur: chelonophagi cognominantur.

Si͂us p̄ſicus & arabicus: azaniu͂ mare: p̄ſis. Ca. Lxviii.

i Rrumpit hæc littora mare rubru͂ : idq; i͂ duos ſinus ſcinditur: quorum qui ab oriente eſt perſicus noiat̃: quoniam quidem oram illam habitauere perſidis populi uicies & ſexagies centena milia circuitu pate͂s. Ex aduerſo unde arabia eſt: alter arabicus uocatur. oceanum uero qui ibi influit: azamum noi͂auerunt. Carmaniæ p̄ſis a͂nectit̃: quæ incipit ab inſula afrodiſia uariarum opum diues tra͂ſlata i͂ parthicum nomen littore quo occaſui obiacet porrecta milia paſſuum quinquaginta. Oppidum eius nobiliſſimum ſuſa: in quo templu͂ ſuſæ Dianæ. A ſuſis arbile ſiue barbite oppidum. cxxxv. milibus paſſuum diſtat : in quo mortales uniuerſi odio auri coemunt hoc genus metalli: & abiiciunt i͂ terrarum profunda: ne polluti uſu eius auaritia corrumpant æquitatem. Hinc inco͂ſtantiſſimus eſt terrarum modus: nec immerito cum aliæ circa perſide͂ nationes ſchoinis: aliæ paraſangis terras metia͂t̃: & inceta͂ fidem faciat menſuræ ratio diſcors.

Parthia. Cap. Lxviiii.

p Arthia quanta omnis eſt: a meridie rubrum mare: a ſeptentrione hyrcanum ſalum claudit. Regna in ea

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

duodeuiginti diſſecantur in duas partes. Vndecim quæ dicuntur ſuperiora : incipiũt ab armenico littore & caſpio limite porrecta ad terram ſcytharum : cũ qbus cõcorditer degunt. Reliqua ſeptem inferiora (ſic enim uocitantur) habent ab ortu uarios arianoſq; : carmaniamque a medio die : mœdos ab occidui ſolis plaga : a ſeptẽtriõe hyrcanos. Ipſa autẽ mœdia ab occaſu tranſuerſa utraque parthiæ regna amplectitur : a ſeptentrione armenia circundatur : ab ortu caſpios uidet : a meridie perſidem. Deĩde tractus hic procedit uſq; ad caſtellum : quod magi obtinent phydaſarcida nomine. Hic Cyri ſepulcrum.

Babylonia : recurſus ad oceanũ atlãticũ : ĩ quo heſpidũ inſulæ : fortunatæ item inſulæ. Cap. Lxx.

c Haldææ gentis caput babylonia eſt tam nobilis : ut propter eam aſſyrii : & meſopotamii in babyloniæ nomen tranſierint. Vrbs eſt .lx. milia paſſuum circuitu patens. muris circũdata : quorum altitudo ducetos pedes detinet : latitudo quinquaginta : in ſingulos pedes ternis digitis ultra q̃ mẽſura nr̃a eſt altioribus. Interluit̃ eufrate beli Iouis templum : quem inuentorem cæleſtis diſciplĩæ tradit etiam ipſa religio : quæ deum credit. In æmulationẽ urbis huius ctesiphontem parthi condiderunt. Tempus eſt ad oceani oras reuerti repreſſo in æthiopiã ſtilo. Nãq; ut atlanticos æſtus accipere ab occidẽte & hiſpania dudũ dixeramus : ab his quoque partibus mundi unde primum atlantici nomen induat exprimi par eſt. Pelagus azamũ uſque ad æthiopum littora promouetur. æthiopicum ad maſſilicum promontoriũ : unde rurſus oceanus atlãticus. Iuba igit̃ uniuerſæ partis : quã plurimi ꝓpter ſolis ardorẽ peruiam negauerunt : facta etiam uel gentium uel ĩſularꝝ cõmemoratione ad cõfirmãdæ fidei argumentũ : õe illud mare ab india uſque ad gades uoluit intelligi nauigabile : chori tamen flatibus : cuius ſpiritus præter arabiã ægyptũ

mauritaniã uehere q̃uis queant claſſẽ : dũmodo ab eo promontorio indiæ curſus dirigatur : quod alii leptenacram alii drepanum noĩauerunt. Addidit & ſtationum loca : & ſpatiorum modum. Nã ab indica prominentia ad malicũ inſulam affirmant eſſe quindecies centena milia paſſuũ : a malico ad ſcheneon ducenta .xxv. milia. Inde ad inſulã adanũ centũ qnquaginta milia. Sic confici ad apertum mare decies & octies centena & ſeptuagintaquiq; milia. Idem opĩone plurimorꝝ : q̃ ſoli flagrãtia maxĩa pars iſtius fert̃ hũano generi inacceſſa : ſic reluctat̃ : ut mercantiũ ibi tranſitus infeſtari ex arabicis inſulis dicat : quas aſcythæ habẽt arabes : quibus herenata datum nomẽ. Nã bubulis utribus contabulatas crates ſupponũt : uectatiq; hoc ratis genere prætereuntes infeſtant ſagittis uenenatis. Habitari etiã æthiopiæ aduſta trogloditarꝝ & icthyophagorꝝ natiõibus : quorꝝ trogloditæ tanta pernicitate pollẽt : ut feras q̃s ſagittant ipſi curſibus pſequãt̃. Ictyophagi non ſecus q̃ marinæ belluæ nãdo in aqua ualent. Ita exqſito atlãtico mari uſq; occaſum etiã gorgadũ meminit inſularꝝ. Gorgades ut accipimus obuerſæ ſũt ꝓmõtorio : quod uocãus heſperuceras. Has incoluerunt gorgones monſtra : & ſane adhuc monſtruoſa gens habitat. diſtant a continẽti bidui nauigatione. Prodidit denique Xenophon lampſacenus Harmenopẽ regẽ in eas permeauiſſe : repertaſq; ibi fœĩas aliti pnicitate : atq; ex õibus quæ apparuerũt duas captas tã hirto atq; aſpero corpore : ut ad argumentũ ſpectandæ rei duarꝝ cutes miraculi gratia inter donaria Iunonis ſuſpenderint : quæ durauere uſq; in tempora excidii carthaginenſis. Vltra gorgodas heſperidũ inſulæ (ſicut Seboſus affirmat) dierum .xl. nauigatione in intimos maris ſinus receſſerunt. Fortunatas contra læuã mauritaniæ tradunt iacere : quas Iuba ſub meridie quidem ſitas : ſed proximas occaſui dicit. De harũ nominibus expectari magnũ mirꝝ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

reor:ſed infra famam uocabuli res eſt. In prima earum cui nomen eſt embriona: ædificia nec ſunt nec fuerunt. Iuga mõtium ſtagnis madeſcunt. Ferulæ ibi ſurgũt ad arboris magnitudinem. earum quæ nigræ ſunt: expreſſæ liquoré reddunt amariſſimũ: quæ candidæ aquas euomunt etiã potui accommodatas. Alteram íſulá iunoniam appellari ferunt: in qua pauxille ædes ignobiliter ad culmen faſti-giata. Tertia huic proxima eodem nomine nuda omnia. Quarto loco capraria appellat᷑ enormibus lacertis plus q̃ referta. Seq᷑ niuaria aere nebuloſo & coacto: ac ꝓpterea ſemper niualis. Deĩde canaria repleta eſt canibus forma eminẽtiſſimis: unde duo etiã exhibiti ſũt Iubæ regi. In ea ædificioꝝ durant ueſtigia: auiũ magna copia: nemora po-mifera: palmeta cariotas ferentia: multa nux pinea: larga mellaceo: amnes ſyluris piſcibus abũdãtes. Perhibẽt etiã expui ĩ eã undoſo mari belluas: deĩde cũ mõſtra illa cum putredĩe tabefacta ſũt: oĩa illic ĩfici tetro colore. Ideoque nõ penitus ad nũcupationé ſui cõgruere íſulaꝝ q̃litatem.

IVLII SOLINI DE SITV ORBIS ET ME-
MORABILIBVS QVAE MVNDI AMBITV
CONTINENTVR LIBER IMPRESSVS
VENETIIS PER NICOLAVM IENSON
GALLICVM .M.CCCC.LXXIII.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
BIBLIOTECA GENERAL HISTÓRICA